

jste řekl.

e mohla

s domů.
ere ji za

jenom
stačí...

ešenos-

MILKOVÁNÍ

Hra o třech dějstvích

Přeložila Zuzana Augustová

OSOBY

HANS WEIRING, houslista v Divadle v Josefstadtu
 KRISTÝNA, jeho dcera
 MICI SCHLAGEROVÁ, modistka
 KATEŘINA BINDEROVÁ, žena punčocháře
 LINA, její devítiletá dcera
 FRIC LOBHEIMER } mladí páni
 TEODOR KAISER }
 PÁN

Místo: Vídeň

Čas: Přítomnost

PRVNÍ DĚJSTVÍ

Fricův pokoj. Elegantní a útulný.

FRIC, TEODOR.

První vstoupí TEODOR, přes ruku má převlečník, sundá si klobouk, v ruce má hůl.

FRIC (za scénou) Nikdo tu nebyl?

HLAS SLUHY Ne, milostivý pane.

FRIC (vstoupí) Vůz už jsme vlastně mohli odeslat.

TEODOR Jistě. Myslel jsem, žes to udělal.

FRIC (vrací se, ve dveřích) Pošlete vůz pryč. A... vy už taky můžete jít, dnes už vás nebudu potřebovat. (Vrátí se dovnitř. Teodorovi.) Proč si neodložíš?

TEODOR (u psacího stolu) Je tu pár dopisů. (Hodí převlečník a klobouk na židli, hůl stále drží v ruce.)

FRIC (vrhne se spěšně k psacímu stolu) Ach! ...

TEODOR No no! ... Co ses tak vyděsil?

FRIC Od otce. (Otevře další dopis.) Od Lenského...

TEODOR Nenech se rušit.

FRIC (přelétne dopisy očima)

TEODOR Copak píše pan otec?

FRIC Nic zvláštního... O letnicích mám zajet na statek, na osm dní.

TEODOR To by bylo velice rozumné. Nejradši bych tě tam poslal na půl roku.

FRIC (u psacího stolu, otočí se k němu)

TEODOR No jistě! – Jezdit na koni, vozit se v kočáře, čerstvý vzduch, holky na salaši –

FRIC Ty, v kukuřičných polích žádné salaše nejsou!

TEODOR No, však víš, jak to myslím...

FRIC Pojedeš se mnou?

TEODOR Nemůžu!

FRIC A proč ne?

TEODOR Dělán rigorózum, člověče! Kdybych jel s tebou, tak jen, abych tě tam zdržel.

FRIC Ale jdi, nemusíš si o mě dělat starosti!

TEODOR Podle mě totiž nepotřebuješ nic než trochu čerstvého vzduchu! – Dneska jsem to viděl. Tam venku uprostřed jarní přírody z tebe byl rázem úplně jiný člověk, milý a příjemný.

FRIC Děkuji.

TEODOR Kdežto teď – teď se zase div nezhroutíš. Kvůli všem těm nebezpečným záležitostem.

FRIC (*máchne podrážděně rukou*)

TEODOR Vždyť ty vůbec nevíš, jak jsi byl venku bezstarostný, jako za starých časů – málem jako bys zase přišel k rozumu... – I poslední, s těmi dvěma sladkými dívenkami jsi byl velice rozto-milý, ale teď – je samozřejmě po všem, a ty považuješ za naprosto nezbytné (*s ironickým patosem*) myslet na o n u ž e n u.

FRIC (*rozzlobeně vstane*)

TEODOR Ty mě ještě neznáš, můj milý. Já už to nehodlám dál snášet.

FRIC Hergot, ty ses do mě nějak obul! ...

TEODOR Nežádám po tobě, abys na o n u ž e n u zapomněl... jenom bych si přál, (*srdečně*) můj milý Frici, abych se o tebe nemusel pořád strachovat, aby pro tebe celá ta nešťastná historie neznamena-la víc než obyčejný románěk... Podívej, Frici, až jednou přestaneš tu ženu zbožňovat, budeš se divit, jak je sympatická. A přijdeš na to, že v sobě nemá vůbec nic démonického, že je to moc milá ženuška, se kterou se skvěle poba-víš, jako se všemi pěknými mladými ženskými, co v sobě mají trochu života.

FRIC Proč říkáš, že „se o mě musíš strachovat“?

TEODOR Však ty víš... Nebudu ti lhát, věčně se bojím, abys s ní jednoho krásného dne nezmizel navždycky.

FRIC Tak tohles měl na mysli? ...

TEODOR (*po krátkém zaváhání*) Není to jediné nebezpečí.

FRIC Máš pravdu, Teodore – jsou i jiná nebezpečí.

TEODOR Tak nedělej hlouposti.

FRIC (*pro sebe*) Jsou i jiná...

TEODOR Co je s tebou? ... Na co myslíš?

FRIC Ale nic, na nic nemyslím... (*S pohledem k oknu.*) Už jed-nou se přece spletla.

TEODOR Co? ... Proč? ... Já ti nerozumím.

FRIC Ale nic.

TEODOR O co jde? No tak, mluv jasně.

FRIC Poslední dobou mívá obavy... tu a tam.

TEODOR Proč? – To přece musí mít nějaký důvod.

FRIC Vůbec ne. Nervozita – (*ironicky*) – výčitky svědomí, chceš-li tomu tak říkat.

TEODOR Říkals, že se už jednou spletla –

FRIC No jo – a dneska zřejmě zas.

TEODOR Dneska. Ale co to má všechno znamenat?

FRIC (*po chvíli*) Myslí si... že nás někdo sleduje.

TEODOR Cože?

FRIC Určitě se jí něco zdálo, měla halucinace. (*U okna.*) Tady, škvírou mezi záclonami viděla na rohu ulice postávat jakéhosi člověka a myslela si – (*Odmlčí se.*) Copak je možné na tako-vou dálku poznat něčí obličej?

TEODOR To sotva.

FRIC To jsem jí taky říkal. Jenže pak začne teprve peklo. Ne-troufá si ven, propadá stavům zoufalství, hystericky pláče, chce, abychom spolu zemřeli –

TEODOR No ovšem.

FRIC (*po krátké pauze*) Dnes jsem se musel jít podívat dolů. Nenápadně, jako bych právě odcházel z domu – široko daleko samozřejmě žádná známá tvář...

TEODOR (*mlčí*)

FRIC To snad jako důkaz stačí, ne? Nikdo se jen tak nepropad-ne do země, nemám pravdu? ... No tak řekni!

TEODOR Co ti na to mám říct? Samozřejmě že se nikdo ne-propadne jen tak do země. Může se ale schovat za domovními dveřmi.

FRIC Dival jsem se všude.

TEODOR To jsi musel být strašně nenápadný.

FRIC Nikdo tam nebyl. Vždyť to říkám, halucinace.

TEODOR Jistě. Ale měl bys být napříště opatrnější.

FRIC Přece bych si všimnul, kdyby měl nějaké podezření. Včera po divadle jsem s nimi večeřel – s ním a s ní – a říkám ti, skvěle jsme se bavili! ... To je směšné!

TEODOR Já tě prosím, Frici – udělej mi laskavost a měj už konečně rozum. Ukonči celou tu zatracenou záležitost – už kvůli mně. Já mám taky jenom jedny nervy... Víš, že nejsi typ, co se z románu vyléčí sám, tak jsem ti to usnadnil a dal ti možnost zachránit se dalším dobrodružstvím...

FRIC Ty? ...

TEODOR Copak jsem tě před pár týdny nevzal s sebou na schůzku se slečnou Mici? A nepoprosil jsem slečnu Mici, aby přivedla svoji nejhezčí kamarádku? A můžeš snad zapřít, že se ti ta malá zatraceně líbí? ...

FRIC Jistě, je milá! ... Moc milá! A ty ani netušíš, jak jsem prahnul po něze beze všeho toho patosu, po něčem sladkém, poklidném, po něžnostech, při nichž bych se zotavil ze vši té hysterie a trápení.

TEODOR To je ono, zcela správně! Zotavit se! Rozptýlit! Jedině v tom je hlubší smysl. K rozptýlení tu jsou. Proto jsem odjakživa proti takzvaným zajímavým ženám. Ženy nemají být zajímavé, nýbrž roztomilé. Musíš hledat štěstí tam, kde jsem ho až dosud hledal a nalézal já, kde nehrozí žádné velké scény, žádné nebezpečí, žádné tragické zápletky. Kde začít není nijak složité a skončit žádná katastrofa. Kdy s úsměvem přijímáme první polibek a s láskyplným dojetím se rozcházíme.

FRIC Ano, přesně tak.

TEODOR Ženy mají přece od přírody tak šťastnou povahu – co nás nutí dělat z nich za každou cenu demony nebo anděly?

FRIC Ona je doopravdy poklad. Tak věrná a milá. Někdy se mi zdá, že je pro mě až moc dobrá.

TEODOR Ty jsi nepolepšitelný, jak se zdá. Jestli chceš brát vážně i tuhle záležitost –

FRIC To naprosto nemám v plánu. Rozptýlení, v tom jsme zajedno.

TEODOR Jinak od tebe dávám ruce pryč. Mám po krk tvých milostných tragédií. Nudíš mě. A jestli přijdeš se svým pověstným svědomím, prozradím ti jednoduché pravidlo: radši já než někdo jiný. A že přijde někdo jiný, je nezvratné jako osud.

Zvonek.

FRIC Co je to? ...

TEODOR Tak se jdi podívat. – Už jsi zase bílý jako křída! No tak se uklidni. Jsou to ty dvě sladké dívčiny.

FRIC (příjemně překvapen) Cože? ...

TEODOR Dovolil jsem si je k tobě na dnešek pozvat.

FRIC (jde ven) Ale jdi – proč jsi mi nic neřekl! Už jsem poslal sluhu domů.

TEODOR Tím líp.

FRICŮV HLAS (venku) Zdravím vás, Mici! –

TEODOR; vstoupí FRIC a MICI, která nese v ruce balíček.

FRIC A kdepak je Kristýna? –

MICI Přijde hned. Pozdravpámbu, Teo.

TEODOR (líbá jí ruku)

MICI Odpusťte, pane Frici; tady Teodor nás pozval –

FRIC Ale to byl famózní nápad. Jenom na jedno zapomněl – náš milý Teodor.

TEODOR Kdepak, na nic náš Teodor nezapomněl. (Vezme Mici z ruky balíček.) Přineslas všechno, co jsem ti napsal? –

MICI Jistě! (Fricovi.) Kam to můžu dát?

FRIC Ukažte, Mici, dáme to zatím tady na kredenc.

MICI Koupila jsem i něco navíc, Teo.

FRIC Dejte mi klobouk, Mici, tak. (Položí ho i s jejím boa na klavír.)

TEODOR (nedůvěřivě) A copak?

MICI Moka dort.

TEODOR Mlsalko!

FRIC No, ale řekněte, proč nepřišla Kristýna s vámi? –

MICI Krista šla doprovodit otce do divadla. Přijede pak tramvají.

TEODOR Hodná dcera...

MICI No, a zvlášť v poslední době, co mají smutek.

TEODOR A kdo jim vlastně umřel?

MICI Sestra starého pána.

TEODOR Á, paní teta!

MICI Ne, byla slečna, bydlela u nich odjakživa. – No, a on se teď holt cítí osamělý.

TEODOR Kristýnin otec, to je takový ten malý pán s krátkými šedivými vlasy, že –

MICI (*kroutí hlavou*) Ne, má dlouhé vlasy.

FRIC A odkud ho znáš?

TEODOR Nedávno jsem byl s Lenským v Josefstadtu a díval jsem se na basisty.

MICI Nehraje na basu, ale na housle.

TEODOR Aha – já myslel, že hraje na basu. (*Když se Mici směje.*) To není k smíchu; nemohl jsem to vědět, holčičko.

MICI Máte to tu moc hezký, pane Frici – překrásný! Kampak odsud máte výhled?

FRIC Okno vede do Senovážné uličky, a v pokoji vedle –

TEODOR (*rychle*) Prosím vás, proč tak oficiálně? Můžete si klidně tykat.

MICI Tak si při večeři připijeme na tykání.

TEODOR Solidní zásady! To člověka uklidní. – Jak se daří paní matce?

MICI (*obrátil se k němu s náhle ustaranou tváří*) Představ si, bolí ji –

TEODOR Zuby – já vím, já vím. Tvoji matku pořád bolí zuby. Měla by si konečně zajít k zubaři.

MICI Ale doktor říká, že je to jenom revma.

TEODOR (*směje se*) No, když je to jen revma –

MICI (*v ruce album fotografií*) Takových krásných věcí tu máte! (*Listuje v albu.*) Kdo je tohle? ... To jste přece vy, pane Frici – V uniformě! Vy jste v armádě?

FRIC Ano.

MICI Dragoun! – Jste u žlutých, nebo u černých?

FRIC (*usmívá se*) U žlutých.

MICI (*zasněně*) U žlutých.

TEODOR Je úplně duchem nepřítomná! Mici, probuď se!

MICI Ale teď jste poručík v záloze?

FRIC Jistě.

MICI V kožichu musíte vypadat skvěle.

TEODOR Jaké vyčerpávající vědomosti! – Ty, Mici, já jsem taky v armádě.

MICI Jsi taky u dragounů?

TEODOR Ano. –

MICI Ale proč nic neřeknete? ...

TEODOR Chci být milován kvůli sobě samotnému.

MICI Ale jdi, Teo, příště si musíš vzít uniformu, až spolu někam půjdem.

TEODOR V srpnu mám beztak vojenské cvičení.

MICI Bože, do srpna –

TEODOR Ano, správně – nic netrvá věčně.

MICI Kdo by v květnu myslel na srpen. Nemám pravdu, pane Frici? – Teda, pane Frici, pročpak jste nám včera utekl?

FRIC Jak to...

MICI No – po divadle.

FRIC Copak mě Teodor neomluvil?

TEODOR Jistěže jsem tě omluvil.

MICI Co mám já – nebo spíš Kristýna z vaší omluvy! Když člověk něco slíbí, má to dodržet.

FRIC Doopravdy bych byl radši s vámi...

MICI Vážně? ...

FRIC Ale nemohl jsem. Přece jste to viděly, byl jsem v lóži se známými a nemohl jsem se s nimi hned po divadle rozloučit.

MICI Jistě, s těmi krásnými dámami jste se nemohl rozloučit. Myslíte, že jsme vás z galerie neviděly?

FRIC Já jsem vás taky viděl...

MICI Seděl jste v lóži vzadu. –

FRIC Pořád ne.

MICI Ale většinou. Seděl jste za tou dámou v černých sametových šátech a pořád jste (*paroduje ho*) takhle vykukoval.

FRIC Vidím, že jsem byl pod přísným dohledem.

MICI O mě nejde! Ale kdybych byla Kristýna... Jak to, že Teodor má po divadle čas? Jak to, že nemusí na večeri se známými? ...

TEODOR (*hrdě*) No, jak to, že nemusím večerět se známými? ...
Zvonek.

MICI To je Kristýna.

FRIC (*spěchá ven*)

TEODOR Mici, mohla bys pro mě něco udělat?

MICI (*tázavě se na něj podívá*)

TEODOR Přestaň – aspoň na chvíli – s těmi vojenskými vzpomínkami.

MICI Ale já žádné nemám.

TEODOR Ale jdi, ze školy ty věci nemáš, to je vidět.

TEODOR, MICI, FRIC, KRISTÝNA *s květinami v ruce.*

KRISTÝNA (*líbá se s ostatními se sotva znatelnými rozpaky*)
Dobrý večer. (*Přivítání. Fricovi.*) Jsi rád, že jsme přišly? – Nezloubíš se?

FRIC Ale drahoušku! – Teodor má někdy mnohem lepší nápady než já. –

TEODOR No, tak pan tatínek už hraje?

KRISTÝNA Samozřejmě; doprovodila jsem ho k divadlu.

FRIC Mici nám to říkala. –

KRISTÝNA (*Mici*) A ještě mě zdržela Kateřina.

MICI A jéje, ta falešná ženská.

KRISTÝNA Ne, určitě není falešná, je na mě moc hodná.

MICI Ty taky každému věříš.

KRISTÝNA Proč by se měla přetvařovat?

FRIC Kdo je vůbec ta Kateřina?

MICI Žena punčocháře, závidí každému, kdo je mladší než ona.

KRISTÝNA Vždyť je sama ještě docela mladá.

FRIC Zapomeňme na Kateřinu. – Co to máš?

KRISTÝNA Přinesla jsem ti pár kytek.

FRIC (*vezme si je a políbí jí ruku*) Ty jsi můj andílek. Počkejte, dáme je tady do vázy...

TEODOR Ale né! Ty vůbec nemáš smysl pro slavnostní aranžmá. Ty kytky rozsypeme jen tak po stole... Samozřejmě až bude prostřeno. Vlastně by se měly snést ze stropu. Ale to se dá těžko zařídit.

FRIC (*směje se*) To asi těžko.

TEODOR Zatím je přece jen dáme do vázy. (*Dá květiny do vázy.*)

MICI Lidi, začíná se stmívat!

FRIC (*pomáhá Kristýně z kabátku, Kristýna si odloží i klobouk, Fric položí obojí na židli v pozadí*) Rozsvítím lampu.

TEODOR Lampu! Ani nápad! Zapálíme svíčky. To vypadá mnohem líp. Pojď, Mici, pomůžeš mi?

Teodor a Mici zapalují svíčky ve dvou svícnech na okenním parapetu, jednu svíčku na psacím stole a nakonec dvě svíčky na kredenci. Fric a Kristýna se zatím baví.

FRIC A jak se vůbec máš, zlatičko?

KRISTÝNA Teď dobře. –

FRIC No, a jinak?

KRISTÝNA Tolik se mi po tobě stýskalo.

FRIC Vždyť jsme se viděli včera.

KRISTÝNA Viděli... z dálky... (*Nesměle.*) Ty, to od tebe nebylo hezké, že jsi...

FRIC Ano, já vím; Mici už mi to říkala. No tak, nebuď jako dítě. Nemohl jsem s vámi. To snad chápeš.

KRISTÝNA Ano... ty, Frici... co to bylo za lidi s tebou v lóži?

FRIC Známí – to je přece fuk, jak se jmenujou.

KRISTÝNA A kdo byla ta dáma v těch černých sametových šatech?

FRIC Ale děťátko, na toalety já nemám paměť.

KRISTÝNA *(laškovně)* Ale!

FRIC Tedy... mám – v určitých případech. Například tu tmavě šedou blůzu, co jsi měla na sobě, když jsme se viděli poprvé, tu si pamatuju moc dobře. A ten černobílý živůtek, včera... v divadle –

KRISTÝNA Ale ten mám na sobě i dneska!

FRIC Přesně tak... z dálky totiž vypadá úplně jinak – vážně! Och, a ten medailonek, ten taky znám!

KRISTÝNA *(usmívá se)* Kdy jsem ho měla na krku?

FRIC Před – no, tenkrát, jak jsme se byli projít v zahradě u dráhy, kde si hrála spousta dětí... mám pravdu...?

KRISTÝNA Ano... přece jen na mě někdy myslíš.

FRIC Moc často, děťátko...

KRISTÝNA Ne tak často jako já na tebe. Já na tebe myslím pořád... celý den... a stejně jsem šťastná, jenom když tě vidím!

FRIC Copak se dost nevidáme? –

KRISTÝNA Vidáme...

FRIC Ovšem. V létě se tolik neuvidíme... Co až třeba na pár týdnů odcestuju, co budeš říkat pak?

KRISTÝNA *(s úzkostí)* Cože? Ty chceš odjet?

FRIC Ne... Ale třeba se mi časem zachce být týden docela sám...

KRISTÝNA No, ale proč?

FRIC Říkám to jen jako možnost. Zním se, mívám takové nálady. A ty možná taky nebudeš mít pár dní chuť mě vidět... to dokážu pochopit.

KRISTÝNA To nikdy, Frici.

FRIC Člověk nikdy neví.

KRISTÝNA Já to vím... Já tě mám ráda.

FRIC Já tě mám přece taky moc rád.

KRISTÝNA Jsi moje všecko, Frici, pro tebe bych i... *(Odmlčí se.)* Ne, nedokážu si představit, že bych tě netoužila vidět. Dokud žiju, Frici –

FRIC *(přerušuje ji)* Prosím tě, holčičko... něco takového radši neříkej... já nemám rád velká slova. Nebavme se o věčnosti...

KRISTÝNA *(se smutným úsměvem)* Neměj strach, Frici... já přece vím, že to není navždycky...

FRIC Ty mi nerozumíš, má milá. Třeba jednou *(směje se)* vůbec nebudeme moci žít jeden bez druhého, ale to zatím nevíme, nemám pravdu? Jsme přece jenom lidi.

TEODOR *(ukazuje na rozsvícené svíčky)* Prosím o laskavou pozornost... No, nevypadá to hned jinak, než kdyby tam stála ta hloupá lampa?

FRIC Skutečně slavnostní výzdoba!

TEODOR Lidi, co abychom se dali do přípravy večere? ...

MICI Jistě! ... Pojď, Kristo! ...

FRIC Počkejte, ukážu vám, kde najdete všechno potřebné.

MICI Předně potřebujeme ubrus.

TEODOR *(s anglickým přízvukem, jakým se vyjadřují klauni)* „Jedna ubrus.“

FRIC Cože? ...

TEODOR Pamatuješ na toho klauna v Orfeu? „Tochle je jedna ubrus“ ... „tochle jedna plech“ ... „a tady jedna malá šampaňa.“

MICI Ty, Teo, kdy mě konečně vezmeš do Orfea? Minules mi to slíbil. Ale Krista jde taky, a pan Fric taky. *(Bere právě Fricovi z ruky ubrus, který vyndal z kredence.)* Takže pak budeme taky vaši známí z lóže.

FRIC Jistě, jistě...

MICI A ta dáma v černých šatech může jít domů sama.

FRIC Co pořád máte s tou dámou v černém, taková hloupost.

MICI Ó, my s ní nic nemáme... Tak... A příbory? ... *(Fric jí všechno ukazuje v otevřené kredenci.)* Aha ... A talíře? ... Ano, děkuji... Tak, teď už to doděláme samy... Jděte, jděte, jenom byste nás rušil.

TEODOR (*natáhl se zatím vpředu na divan; Fric k němu přistoupí*) Dovolíš... (*Mici a Kristýna prostírají.*)
MICI Vidělaš už Fricovu fotku v uniformě?
KRISTÝNA Ne.
MICI To musíš vidět. Fešák! ... (*Dál se baví.*)
TEODOR (*na divanu*) Vidíš, Frici, takovéhle večery miluju.
FRIC Je to nádhera.
TEODOR To pak cítím takovou pohodu... Ty ne? ...
FRIC Och, chtěl bych, aby to takhle bylo pořád.
MICI Pane Frici, řekněte, je v kávovaru káva?
FRIC Ano... Můžete hned zapálit lihový vaříč – s tímhle kávovarem to stejně trvá hodinu, než se kafe uvaří...
TEODOR (*Fricovi*) Za takové sladké děvče dám deset démonických femme fatale.
FRIC To nemůžeš takhle srovnávat.
TEODOR Nenávidíme ženy, které milujeme – a milujeme pouze ženy, které jsou nám lhostejné.
FRIC (*směje se*)
MICI Co je? My to chceme taky slyšet!
TEODOR To není nic pro vás, děťátka. My tady filozofujeme. (*Fricovi.*) A jestli jsme spolu dnes naposled, nebudeme o nic míň veselí, no ne?
FRIC Naposled... No, v tom je rozhodně jistá melancholie. Rozchod vždycky bolí, i když po něm člověk už dávno touží!
KRISTÝNA Ty, Frici, kde máš lžičky?
FRIC (*jde dozadu ke kredenci*) Tady jsou, zlatíčko.
MICI (*popošla dopředu, prohrábne Teodorovi, ležícímu na divanu, vlasy*)
TEODOR Ty kočko jedna!
FRIC (*otevře balíček, který Mici přinesla*) Úžasné...
KRISTÝNA Jak máš všechno hezky uklizené!
FRIC Hm... (*Rovná věci z balíčku – plechovku sardinek, studené maso, máslo, sýr.*)
KRISTÝNA Nechceš mi to říct, Frici?

FRIC A co?

KRISTÝNA (*velice nesměle*) Kdo byla ta dáma?

FRIC Ne; nerozčiluj mě. (*Mírněji.*) Podívej, na tom jsme se přece výslovně dohodli, že se nebudeme na nic ptát. To je na tom právě to krásné. Když jsem s tebou, celý svět zmizí – tečka. Já se tě taky na nic neptám.

KRISTÝNA Mě se můžeš zeptat na všechno.

FRIC Ale nedělám to. Nechci nic vědět.

MICI (*přiblíží se*) Panebože, vy ale děláte nepořádek – (*Bere si od Frice jednotlivé pochutiny a dává je na talíře.*) Tak...

TEODOR Ty, Frici, máš tu vůbec něco k pití?

FRIC Jistě, něco už se najde. (*Jde do předsíně.*)

TEODOR (*vstane a prohlíží si stůl*) Výborně. –

MICI Tak, myslím, že máme všechno! ...

FRIC (*vrací se s několika lahvemi*) Tak, tady by bylo něco k pití.

TEODOR A kde jsou růže snášejíci se ze stropu?

MICI Ano, správně, na růže jsme zapomněli! (*Vezme růže z vázy, stoupne si na židli a rozhodí růže po stole.*) Tak!

KRISTÝNA Bože, ta má ale nápady.

TEODOR Pozor, ne do talířů...

FRIC Kde chceš sedět, Kristýno?

TEODOR Kde je otvírák?

FRIC (*přinese ho z kredence*) Tady máš.

MICI (*pokouší se otevřít víno*)

FRIC No tak, dejte mi to.

TEODOR Ukaž, já to udělám... (*Vezme jí lahev a otvírák z ruky.*) Ty bys mohl mezitím něco... (*Předvádí hru na klavír.*)

MICI Ano, ano, to by bylo hezký! ... (*Běží ke klavíru, odloží věci, co na něm leží, na židli a otevře ho.*)

FRIC (*Kristýně*) Mám?

KRISTÝNA Ano, zahraj, prosím tě, už tak dlouho po tom toužím.

FRIC (*u klavíru*) Ty přece taky trochu hraješ?

KRISTÝNA *(odmítavě)* Bože.

MICI Krásně hraje, Krista. A taky zpívá.

FRIC Opravdu? Tos mi nikdy neřekla! ...

KRISTÝNA Copak ses mě někdy zeptal?

FRIC Kde ses učila zpívat?

KRISTÝNA Vlastně nikde. Trochu mě učil otec – ale nemám žádný zvláštní hlas. Víš, a co umřela teta, je u nás ještě větší ticho než dřív.

FRIC Co vlastně tak děláš celý den?

KRISTÝNA Ó Bože, já toho mám tolik na práci! –

FRIC V domácnosti – že? –

KRISTÝNA Ano. A pak přepisuju noty, spousty not. –

TEODOR Noty? –

KRISTÝNA Jistěže.

TEODOR No, za to vám určitě platí horentní sumy. *(Zatímco se druzí smějí.)* No, já bych za to aspoň dával horentní sumy. Zdá se mi, že přepisování not musí být strašlivá práce! –

MICI Je to taky nesmysl, že se tak dře. *(Kristýně.)* Kdybych měla hlas jako ty, byla bych dávno u divadla.

TEODOR Ty bys nepotřebovala ani hlas... Ty samozřejmě neděláš celý den vůbec nic, že?

MICI No, ty jsi dobrý! Já mám dva malé bratry. Chodí ještě do školy. Ráno pomáhám s oblékáním; a pak s nima dělám úkoly

TEODOR Na tom určitě není ani slůvka pravdy.

MICI No, když mi nevěříš! – A až do loňského podzimu jsem navíc pracovala v jednom obchodě, od osmi ráno do osmi do večera –

TEODOR *(lehce posměšně)* A kdepak to bylo?

MICI U jedné modistky. Matka chce, abych tam zas nastoupila.

TEODOR *(jako předtím)* A pročpak jsi odešla?

FRIC *(Kristýně)* Musíš nám pak zazpívat!

TEODOR Lidi, najezme se teď radši, a ty nám pak zahraješ, ano? ...

FRIC *(Kristýně)* Pojď, drahoušku! *(Vede ji ke stolu.)*

MICI Kafe! Vaří se, a my jsme ještě nic nejedli!

TEODOR To už je teď jedno! –

MICI Ale vždyť uteče! *(Sfoukne plamen vaříče. Všichni se usadí ke stolu.)*

TEODOR Co si dáš, Mici? Ale říkám ti rovnou: dort až nako- nec! ... Nejdřív něco kyselého.

FRIC *(nalévá víno)*

TEODOR Takhle ne: teď se to dělá jinak. Neznáš nejnovější módu? *(Vstane, s afektovanou důstojností, lahev v ruce. Kristýně.)* Voslauer výběr hroznů osmnáct set... *(Poslední čísla vysloví nesrozumitelně. Nalévá. Mici.)* Voslauer výběr hroznů osmnáct set... *(Jako předtím. Nalévá. Fricovi.)* Voslauer výběr hroznů osmnáct set... *(Jako předtím. U svého místa.)* Voslauer výběr hroznů osmnáct set... *(Jako předtím. Posadí se.)*

MICI *(směje se)* Dělá pořád samé hlouposti.

TEODOR *(pozvedne sklenici, přituknou si)* Na zdraví!

MICI Ať žiješ, Teodore! ...

TEODOR *(vstane)* Dámy a pánové...

FRIC Ne, teď ne!

TEODOR *(sedne si)* Já můžu počkat. *(Jedí.)*

MICI Mám hrozně ráda, když se u stolu pronášejí připitky.

Mám bratrance a ten mluví pořád ve verších.

TEODOR U kterého je regimentu? ...

MICI No tak, přestaň... Zpaměti a ve verších, řeknu ti, Kristo, nádhera. A vlastně už je to starší pán.

TEODOR Ó, to se stává, že starší páni mluví ve verších.

FRIC Ale vy nic nepijete. Kristýno! *(Přitukne si s ní.)*

TEODOR *(přitukne si s Mici)* Na staré pány, co mluví ve verších.

MICI *(vesele)* A na mladé pány, i když neříkají vůbec nic... na příklad na pana Frice... Tak, pane Frici, můžeme si připít na tykání, jestli chcete – a Krista si musí připít s Teodorem.

TEODOR Ovšem ne tímhle vínem, to není to správné. *(Vstane, vezme jinou lahev – táž hra jako předtím.)* Xeres de la Frontera mille huit cent cinquante – Xeres de la Frontera – Xeres de la Frontera – Xeres de la Frontera.

MICI (*upije*) Áh –

TEODOR Nemůžeš počkat, až se napijou všichni? ... Takže, lidi... než si slavnostně potykáme, přijijme na šťastnou náhodou, která, která... a tak dál...

MICI No, to stačí!

Pijí. Fric a Mici překříží ruce, Teodor a Kristýna též, napijí se.

FRIC (*políbí Mici*)

TEODOR (*chce políbit Kristýnu*)

KRISTÝNA (*s úsměvem*) Je to nutné?

TEODOR Naprosto, jinak to neplatí... (*Políbí ji.*) Tak, a teď na místa! ...

MICI Že je tu ale vedro.

FRIC To je od té spousty svíček, co Teodor zapálil.

MICI A z vína. (*Opře se o opěradlo fotelu.*)

TEODOR Jen pojd' sem, teď přijde teprve to nejlepší. (*Ukrojí kousek dortu a strčí jí ho do pusy.*) Na, ty mlsný jazyčku – dobré? –

MICI A jak! ...

TEODOR (*dá jí ještě jeden kousek*) Tak, Frici, teď je na to ta pravá chvíle! Zahraj něco!

FRIC Chceš, Kristýno?

KRISTÝNA Prosím! –

MICI Ale něco pěknýho!

TEODOR (*dolévá skleničky*)

MICI Už nemůžu. (*Pije.*)

KRISTÝNA (*usrkává*) To víno je hrozně těžké.

TEODOR (*ukáže na víno*) Frici!

FRIC (*vyprázdní skleničku, jde ke klavíru*)

KRISTÝNA (*přisedne si k němu*)

MICI Pane Frici, zahrajte Dvouhlavou orlici.

FRIC Dvouhlavou orlici. – Jak to je?

MICI Teo, nemůžeš zahrát Dvouhlavou orlici?

TEODOR Já neumím hrát na klavír.

FRIC Znáš to; jenom si teď nemůžu vzpomenout.

MICI Já vám to zazpívám... La... la... lalala... la...

FRIC Aha, už vím. (*Hraje poněkud falešně.*)

MICI (*jde ke klavíru*) Ne, takhle... (*Vytukává melodii jedním prstem.*)

FRIC Aha... (*Hraje, Mici zpívá.*)

TEODOR Spousta sladkých vzpomínek, co? ...

FRIC (*hraje opět falešně, zarazí se*) Nejde to. Nemám sluch. (*Hraje podle fantazie.*)

MICI (*už po prvním taktu*) To nic není!

FRIC (*směje se*) Nenadávejte mi, to je ode mě! –

MICI Ale tancovat se na to nedá.

FRIC Jen to zkuste...

TEODOR (*Mici*) Pojd', zkusíme to. (*Vezme ji kolem pasu, tancují.*)

KRISTÝNA (*stojí u klavíru a hledí na klávesy*)

Zvonek.

FRIC (*přestane rázem hrát; Teodor a Mici tančí dál*)

TEODOR a MICI (*současně*) Co je? – No tak!

FRIC Někdo zvonil... (*Teodorovi.*) Pozvalš ještě někoho?

TEODOR Co tě napadá – nemusíš přece otvírat.

KRISTÝNA (*Fricovi*) Co se děje?

FRIC Nic...

Opět zvonek.

FRIC (*zvedne se, zůstane stát*)

TEODOR Nejsi prostě doma.

FRIC Na chodbě je klavír slyšet... A z ulice je vidět, že se tu svítí.

TEODOR To je směšné! Prostě nejsi doma.

FRIC Ale mě to znervózňuje.

TEODOR Co to může být? Dopis! – Nebo telegram – V devět večer (*dívá se na hodinky*) nechodí snad nikdo na návštěvu.

Znovu zvonek.

FRIC No co, jdu se podívat. (*Vyjde.*)

MICI No ale, to od vás vůbec není hezké. (*Vytuká pár tónů.*)

TEODOR Nech toho ted! (*Kristýně.*) Co je vám? Proč vás ten zvonek tak zneklidnil? –

FRIC (*vrátí se, s předstíraným klidem*)

TEODOR a KRISTÝNA (*současně*) No, kdo to byl? – Kdo to byl?

FRIC (*s nuceným úsměvem*) Budte tak hodní a omluvte mě na chvíli. Pojdte zatím sem.

TEODOR Co je?

KRISTÝNA Kdo je to?

FRIC Nic, dítě, musím si jen krátce promluvit s jedním pá-
nem... (*Otevře dveře do vedlejšího pokoje, vyprovází tam dív-
ky, Teodor odchází jako poslední, tázavě se na Frice podívá.*)

FRIC (*potichu, s vyděšeným výrazem*) On! ...

TEODOR Ach! ...

FRIC Běž dovnitř, běž dovnitř. –

TEODOR Prosím tě, nedělej žádné hlouposti, může to být léč-
ka...

FRIC Běž... běž...

Teodor zmizí v sousedním pokoji. Fric přejde rychle místností a zmizí v předsíni, takže scéna je na několik okamžiků prázdná. Potom Fric opět vstoupí, ve dveřích dává přednost elegantně oblečenému, asi pětatřicetiletému Pánovi. – Pán je oblečen do žlutého převlečníku, na rukou má rukavice, v ruce drží klobouk.

FRIC, PÁN.

FRIC (*když vchází*) Promiňte, že jsem vás nechal čekat... pro-
sím...

PÁN (*lehkým konverzačním tónem*) Och, to nevádí. Je mi velice líto, že jsem vás vyrušil.

FRIC Ale vůbec ne. Nechcete se prosím – (*Ukazuje na židli.*)

PÁN Malý večírek, že?

FRIC Pár přátel.

PÁN (*posadí se, i nadále přátelsky*) Pravděpodobně maskární šprým?

FRIC (*zaraženě*) Proč myslíte?

PÁN No, vaši přátelé nosí dámské klobouky a mantily.

FRIC Ach tak... (*S úsměvem.*) Samozřejmě to neznamená, že přitom nemohou být také přítelkyně... (*Mlčení.*)

PÁN Život je tu a tam docela zábavný... že... (*Upřeně se na Frice zadívá.*)

FRIC (*chvíli opětuje jeho pohled, pak uhne očima*) ... Smím si dovolit otázku, čemu vděčím za vaši návštěvu?

PÁN Jistě... (*Klidně.*) Moje žena u vás totiž zapomněla závoj.

FRIC Vaše paní manželka u mě? ... Svůj... (*S úsměvem.*) To jsou poněkud zvláštní vtipy...

PÁN (*zprudka vstane, velmi naléhavě, skoro divoce, zatímco jednou rukou svírá opěradlo židle*) Říkám, že ho tu zapo-
mněla.

FRIC (*rovněž vstane, stojí proti sobě*)

PÁN (*zdvihne pěst, jako by chtěl Frice srazit k zemi; se vztekem a hnusem*) Och...!

FRIC (*udělá obranné gesto a o krůček ustoupí*)

PÁN (*po dlouhé odmlce*) Tady jsou vaše dopisy. (*Vytáhne z kapsy převlečníku balíček a hodí ho na psací stůl.*) Žádám vás o ty, které jste dostal vy...

FRIC (*odmítavý posunek*)

PÁN (*prudce, se zvláštním důrazem*) Nechci, aby je u vás – později našli.

FRIC (*pevným hlasem*) Nenajdou je.

PÁN (*hledí na něj. Pauza.*)

FRIC Přejete si ode mě ještě něco? ...

PÁN (*jízlivě*) Co si ještě přeju?

FRIC Jsem vám k dispozici...

PÁN (*s mrazivým výrazem se ukloní*) Dobře. (*Pohledem téká po pokoji; když uvidí prostřený stůl, dámské klobouky atd., po tváři se mu mihne výraz, věštící další výbuch zlosti.*)

FRIC (*který si toho všiml, opakuje*) Jsem vám plně k dispozici. – Zítرا budu do dvanácti hodin doma.

PÁN (*ukloní se a obrátí se k odchodu*)

FRIC (přes jeho odmítavé gesto ho doprovází až ke dveřím. Když je pryč, jde Eric k psacímu stolu, zůstane chvíli stát. Pak se vrhne k oknu, škvírou mezi roletami se dívá ven a je vidět, jak pohledem sleduje Pána, jdoucího po chodníku. Pak od okna poodejde, na vteřinu se zastaví a hledí na podlahu; potom jde ke dveřím do vedlejšího pokoje, zpola je otevře a zavolá.) Teodore... na okamžik.

TEODOR (rozrušeně) No...

FRIC Ví to.

TEODOR Nic neví. Určitě jsi mu naletěl. Snad ses nepřiznal. Říkám ti, že jsi blázen... Jsi blázen –

FRIC (ukazuje na dopisy) Přinesl mi moje dopisy.

TEODOR (zaraženě) Och... (Po pauze.) Pořád to říkám, jenom nepsat žádné dopisy.

FRIC Byl to on, dneska odpoledne, tam dole.

TEODOR Tak co se vlastně stalo? – Mluv, prosím tě.

FRIC Musíš mi prokázat velkou službu, Teodore.

TEODOR Dám tu věc do pořádku.

FRIC O to už nejde.

TEODOR Takže...

FRIC Bude to na každý pád v pořádku... (odmlčí se) ... ale snad nenecháme ty ubohé dívky tak dlouho čekat.

TEODOR Ty můžou počkat. Co jsi chtěl říct?

FRIC Bylo by dobré, kdybys ještě dnes vyhledal Lenského.

TEODOR Okamžitě, jestli chceš.

FRIC Teď ho nezastihneš... ale mezi jedenáctou a dvanáctou bude určitě v kavárně... mohli byste pak zajít ke mně...

TEODOR Ale jdi, netvař se takhle... v devadesáti devíti případech ze sta to dobře dopadne.

FRIC Bude postaráno o to, aby tohle dobře nedopadlo.

TEODOR Ale prosím tě, vzpomeň si, minulý rok, na tu aféru mezi doktorem Billingerem a Herzem – to bylo přece úplně to samé.

FRIC Nech toho, sám dobře víš, že mě mohl zastřelit klidně tady v pokoji, vyšlo by to nastejno.

TEODOR (nepřirozeně) Aha, no to je famózní! To je tedy znamenitý přístup... A my, Lenský a já, pro tebe nic neznamena-me? Myslíš, že to dovolíme –

FRIC Prosím tě, nech toho! ... Vy prostě vezmete na vědomí, co vám bude sděleno.

TEODOR Aha! –

FRIC K čemu to všechno, Teodore. Jako bys neměl o ničem ani ponětí.

TEODOR Nesmysl. A vůbec, je to věc štěstí... Zrovna tak dobře ho můžeš ty...

FRIC (neposlouchá) Ona to tušila. Oba jsme to tušili. Věděli jsme to...

TEODOR Přestaň, Frici...

FRIC (jde k psacímu stolu, dá dopisy do zásuvky a zamkne ji) Co teď asi dělá. Jestli ji... Teodore... musíš zítra zjistit, co se tam stalo.

TEODOR Pokusím se...

FRIC ... A postarej se, aby to proběhlo bez zbytečných průtahů...

TEODOR Dřív než pozítří ráno to sotva bude možné.

FRIC (téměř ustrašeně) Teodore!

TEODOR No tak... Hlavu vzhůru. – Vnitřní pocit snad taky něco znamená, nemám pravdu? A já jsem pevně přesvědčen, že všechno... dobře dopadne. (Předstírá veselost.) Sám nevím proč, ale prostě to cítím!

FRIC Ty jsi přece jen dobrák! – Ale co teď řekneme dívkám?

TEODOR To je přece fuk. Pošleme je prostě pryč.

FRIC Ale ne. Budme veselí. Kristýna nesmí nic tušit. Sednu si zas ke klavíru; ty je zatím zavolej. (Teodor se s nespokojeným výrazem otočí.) Ale co jim řekneš?

TEODOR Že se jich to netýká.

FRIC (*obrátil se k němu od klavíru*) Ne, ne –

TEODOR Že to byl přítel – něco už mě napadne.

FRIC (*zahraje pár tónů*)

TEODOR (*otevře dveře*) Prosím, mé dámy.

MICI No konečně! Už je pryč?

KRISTÝNA (*spěchá k Fricovi*) Kdo to byl, Frici?

FRIC (*u klavíru, hraje dál*) Už je zase zvědavá.

KRISTÝNA Prosím tě, Frici, řekni mi to.

FRIC Nemůžu ti to říct, zlatičko, ani ty lidi neznáš.

KRISTÝNA (*mazlivě*) No tak, Frici, řekni mi pravdu!

TEODOR Ona ti skutečně nedá pokoj... Že jí nic neřekneš! Slibils mu to!

MICI Jdi, nebuď tak otravná, Kristo, dopřej jim tu radost! Jenom chtěj být důležitý!

TEODOR Musíme se slečnou Mici dotančit valčík. (*S klaunským přízvukem.*) Prosím, pane kapelník – jedna malá chudba.

Fric hraje. Teodor a Mici tančí.

MICI (*po několika taktech*) Už nemůžu! (*Padne do fotelu.*)

TEODOR (*líbá ji, sedne si k ní na opěradlo fotelu*)

FRIC (*u klavíru, vezme Kristýnu za obě ruce, dívá se na ni*)

KRISTÝNA (*jako by procitla*) Proč nehraješ dál?

FRIC (*s úsměvem*) Pro dnešek to stačí...

KRISTÝNA Vidíš, takhle bych chtěla umět hrát...

FRIC Hraješ hodně? ...

KRISTÝNA Moc se k tomu nedostanu; doma je pořád co dělat. A pak, víš, máme hrozně špatné pianino.

FRIC Stejně bych ho jednou rád vyzkoušel. Vůbec bych rád viděl tvůj pokoj.

KRISTÝNA (*s úsměvem*) Není to tam tak pěkné jako u tebe! ...

FRIC A ještě něco bych si přál: Abys mi o sobě vyprávěla... co nejvíc... vím o tobě vlastně tak málo.

KRISTÝNA Je toho málo k vyprávění. – Nemám ani žádná tajemství. – Jako někdo...

FRIC Tys neměla ještě nikoho ráda?

KRISTÝNA (*pouze se na něj zadívá*)

FRIC (*líbá jí ruce*)

KRISTÝNA A taky nikdy nikoho jiného milovat nebudu...

FRIC (*takřka s bolestným výrazem*) Neříkej to... neříkej to... co ty víš? ... Má tě tvůj otec hodně rád, Kristýno? –

KRISTÝNA Ó Bože! ... Byly doby, kdy jsem mu říkala všechno. –

FRIC No, blázinku, jenom si nedělej žádné výčitky... Tu a tam má prostě člověk tajemství – tak už to na světě chodí.

KRISTÝNA ... Kdybych jen věděla, že mě máš rád – bylo by všechno dobré.

FRIC Copak ty to nevíš?

KRISTÝNA Když budeš vždycky mluvit takhle, tak ano...

FRIC Kristýno! Tobě se ale musí sedět hrozně nepohodlně.

KRISTÝNA Ach, nech to být – to je dobré. (*Položí si hlavu na klavír.*)

FRIC (*vstane a hladí ji po vlasech*)

KRISTÝNA Ó, to je příjemné. (*V pokoji je ticho.*)

TEODOR Kde jsou doutníky, Frici? –

FRIC (*jde k Teodorovi, který stojí u kredence a hledá*)

MICI (*dříme*)

FRIC (*podá Teodorovi krabici s doutníky*) A černá káva! (*Nalije dva šálky.*)

TEODOR Děvčátka, nechcete taky kávu?

FRIC Mici, mám ti nalít...

TEODOR Nechme ji spát... – Ostatně, ty dneska kafe nepij. Měl by sis jít brzy lehnout a pořádně se vyspat.

FRIC (*podívá se na něj a hořce se zasměje*)

TEODOR No jo, je to holt tak, jak to je... a nejde o to, aby ses tvářil bůhvíjak ušlechtilě nebo rozprádal hlubokomyslné úvahy, ale abys byl pokud možno rozumný... o to jde... v takových případech.

FRIC Ještě dnes v noci ke mně s Lenským přijďte, ano? ...

TEODOR To je nesmysl. Zítra ráno bude času dost.

FRIC Prosim tě o to.

TEODOR Tak dobrá...

FRIC Doprovodíš děvčata domů? ...

TEODOR Ano, a to hned... Mici! ... Zvedej se! –

MICI Vy pijete kafe! Dejte mi taky hrnek! –

TEODOR Tady máš, drahá...

FRIC *(Kristýně)* Jsi unavená, miláčku? ...

KRISTÝNA To je tak hezké, když mi takhle říkáš.

FRIC Moc unavená? –

KRISTÝNA *(usmívá se)* – To víno. – Taky mě trochu bolí hlava...

FRIC No, na čerstvém vzduchu to přejde!

KRISTÝNA Už jdeme? – Doprovodíš nás?

FRIC Ne, miláčku. Zůstanu doma... Mám ještě něco na práci.

KRISTÝNA *(rozpomene se)* Teď... Co můžeš mít teď na práci? –

FRIC *(málem tvrdě)* Poslyš, Kristýno, tohle si musíš odvyknout! – *(Mírně.)* Jsem celý rozlámaný... dneska jsme se s Teodorem potulovali dvě hodiny venku za městem –

TEODOR Ano, bylo to úžasné. Příště pojedeme za město do přírody všichni.

MICI Ano, to je skvělé! A vy si na to obléknete uniformu.

TEODOR Tomu říkám smysl pro přírodu!

KRISTÝNA A kdy se zas uvidíme?

FRIC *(trochu nervózně)* Já ti napíšu.

KRISTÝNA *(smutně)* Sbohem. *(Obrátí se k odchodu.)*

FRIC *(všimne si jejího smutku)* Z í t r a se uvidíme, Kristýno.

KRISTÝNA *(s radostí)* Ano?

FRIC V zahradě... tam u dráhy jako posledně... řekněme – v šest hodin... ano? Hodí se ti to?

KRISTÝNA *(přikývne)*

MICI *(Fricovi)* Jdeš s námi, Frici?

TEODOR Ta má na tykáni talent!

FRIC Ne, zůstanu doma.

MICI Ten to má dobré! A my před sebou máme ještě tak dlouhou cestu domů...

FRIC Ale Mici, tys nechala skoro celý dort. Počkej, zabalím ti ho – ano?

MICI *(Teodorovi)* Hodí se to?

FRIC *(balí dort)*

KRISTÝNA Jako malé dítě...

MICI *(Fricovi)* Počkej, za to ti pomůžu zhasnout svíčky. *(Zhasí na jednu svíčku po druhé, svíčka na psacím stole zůstane hořet.)*

KRISTÝNA Nemám ti otevřít okno? – Je tady tak dusno. *(Otevře okno, zadívá se na protější dům.)*

FRIC Tak, děti. Teď vám posvítím.

MICI Copak už je na schodech zhasnuto?

TEODOR No, samozřejmě.

KRISTÝNA Á, to je příjemné, jak sem proudí svěží vzduch! ...

MICI Májový větřík... *(U dveří, Fric má v ruce svícen.)* Takže, děkujeme za přátelské přijetí! –

TEODOR *(popostrkuje ji)* Jdi, jdi, jdi, jdi...

FRIC *(doprovází ostatní ven)*

Dveře zůstanou otevřené, všechny čtyři je slyšet venku mluvit. Je slyšet, jak se otvírají dveře od bytu.

MICI Tak pa! –

TEODOR Dávej pozor na schody.

MICI Děkuji za dort...

TEODOR Pst, vzbudíš lidi! –

KRISTÝNA Dobrou noc!

TEODOR Dobrou noc!

Je slyšet, jak Fric venku zavírá dveře a zamyká je. – Když vstupuje a staví svícen na psací stůl, je slyšet, jak se dole otvírají a zavírají domovní vrata.

FRIC *(jde k oknu a zdraví směrem dolů)*

KRISTÝNA (z ulice) Dobrou noc!

MICI (zrovna tak, rozpustile) Dobrou noc, mé sladké dítě...

TEODOR (napomíná ji) Ty, Mici...

Z ulice zaznívají jeho slova, její smích, vzdalující se kroky. Teodor píská melodii „Dvouhlové orlice“, která umlkne jako poslední. Fric ještě pár vteřin vyhlíží z okna, pak klesne do fotelu vedle.

OPONA

DRUHÉ DĚJSTVÍ

Kristýnin pokoj. Skromný a útulný.

KRISTÝNA (obléká se, chystá se k odchodu)

KATEŘINA (zaklepe a vstoupí) Dobrý večer, slečno Kristýno.

KRISTÝNA (před zrcadlem, otočí se) Dobrý večer.

KATEŘINA Vy odcházíte?

KRISTÝNA Až za chvíli.

KATEŘINA Můj muž se nechá ptát, jestli s náma povečeříte v Lehnerově zahradě, dneska se tam totiž muzicíruje.

KRISTÝNA Mockerát děkuju, paní Binderová... Dneska nemůžu... někdy jindy, ano? – Ale nezlobíte se, že ne?

KATEŘINA Ani trochu... proč taky? Jistě se budete bavit líp než s náma.

KRISTÝNA (podívá se na ni)

KATEŘINA Otec už je v divadle? ...

KRISTÝNA Ale ne; ještě se zastaví doma. Teď se začíná až o půl osmé!

KATEŘINA No jistě, pořád na to zapominám. Tak to na něj počkám, chci ho totiž už dlouho poprosit o lístky na tu novou hru... Teď už snad budou k dostání, ne? ...

KRISTÝNA Určitě... nikdo do divadla nechodí, když je večer tak krásně.

KATEŘINA Našinec by se tam jinak ani nedostal... nemít náhodou známé u divadla... Ale kvůli mně se nezdržujte, slečno Kristýno, když musíte jít. Mýho muže to ovšem bude mrzet... a ještě někoho...

KRISTÝNA Koho?

KATEŘINA Binderův bratranec jde samozřejmě taky... Víte, slečno Kristýno, že dostal definitivu?

KRISTÝNA (lhostejně) Aha. –

KATEŘINA A bere tam pěknou sumičku. Takový slušný a poctivý mladík. A přímo vás zbožňuje –

KRISTÝNA Tak – na shledanou, paní Binderová.

KATEŘINA Tomu by o vás mohli vykládat, co by chtěli – ten neuvěří ani jedinému slovu...

KRISTÝNA (*podívá se na ni*)

KATEŘINA Je už takový...

KRISTÝNA Adié, paní Binderová.

KATEŘINA Adié... (*Ne přehnaně jízlivým tónem.*) Abyste nepřišla pozdě na randevous, slečno Kristýno!

KRISTÝNA Co ode mě vlastně chcete? –

KATEŘINA Ale nic, máte pravdu! Člověk je mladý jenom jednou.

KRISTÝNA Adié.

KATEŘINA Jenom jednu radu, slečno Kristýno: buďte trochu opatrnější!

KRISTÝNA Co to má znamenat?

KATEŘINA Podívejte, Vídeň je přece tak veliké město... To se musíte scházet zrovna sto metrů od našeho domu?

KRISTÝNA Do toho nikomu nic není.

KATEŘINA Nechtěla jsem tomu věřit, když mi to Binder vykládal. On vás totiž viděl... Ale jdi, říkala jsem mu, musel ses přehlídnout. Slečna Kristýna není ten typ, co se večer prochází s elegantními mladíky, a kdyby, bude dost chytrá na to, aby s nimi nešpacirovala zrovna tady po okolí! No, říká, můžeš se jí zeptat sama! A není to žádný div, říká – k nám už skoro nezajde; zato se pořád někde tahá s Míci Schlagerovou, copak to je nějaká společnost pro slušnou holku? – Muži jsou tak sprostí, slečno Kristo! – A Francovi to samozřejmě musel taky hned vykládat, ale jak ten se rozčílil – ruku do ohně by pro vás dal, slečno Kristo, a kdo prej si dovolí o vás říct něco špatného, ten ať si na něj dá pozor. A jaký máte smysl pro domácnost a jak hodná jste vždycky byla na starou slečnu tetu – dej jí Pán Bůh nebe – a jak skromně a tiše žijete a tak dál... (*Pauza.*) ... Třeba s náma k muzice přece jen zajdete.

KRISTÝNA Ne...

KATEŘINA, KRISTÝNA; *vstoupí WEIRING, v ruce má snítku šeríku.*

WEIRING Dobrý večer... Á, paní Binderová. Jakkap se máte?

KATEŘINA Děkuji, dobře.

WEIRING A Linuška? – A pan manžel? ...

KATEŘINA Všichni zdraví, bohudík.

WEIRING No, to je dobře. (*Kristýně.*) Ty jsi ještě doma, když je venku tak krásně?

KRISTÝNA Zrovna jsem na odchodu.

WEIRING To je dobře! – To je ale vzdoušek, co, paní Binderová, nádhera. Procházel jsem zrovna zahradou u dráhy – kvete tam šerík – krása! Nemohl jsem jinak a dopustil se přestupku! (*Dá šerík Kristýně.*)

KRISTÝNA Děkuju, tatínku.

KATEŘINA Buďte rád, že vás nechytil hlídač.

WEIRING Jen si tam někdy zajděte, paní Binderová – voní to tam stejně krásně i bez téhle větvičky.

KATEŘINA Kdyby si tohle říkal každý –

WEIRING To by ovšem bylo špatné!

KRISTÝNA Sbohem, tatínku!

WEIRING Když pár minut počkáš, mohla bys mě doprovodit k divadlu.

KRISTÝNA Já... slíbila jsem Míci, že ji vyzvednu...

WEIRING Ach tak. – No, to je dobře. Mláď patří dohromady. Sbohem, Kristo...

KRISTÝNA (*políbí ho, potom*) Adié, paní Binderová! – (*Odejde; Weiring za ní láskyplně hledí.*)

KATEŘINA, WEIRING.

KATEŘINA Že jsou teď ale nějaké kamarádky se slečnou Míci.

WEIRING Ano. – Jsem doopravdy rád, že si má Týna s kým popovídat a nesedí pořád doma. Co má to děvče vlastně ze života! ...

KATEŘINA No ovšem.

WEIRING Ani vám nedokážu vypovědět, paní Binderová, jak mě to kolikrát bolí, když tak přijdu domů, ze zkoušky – a ona tu sedí a šije – a odpoledne, sotva vstaneme od stolu, hned sedne k práci a přepisuje noty...

KATEŘINA Jo jo, milionáři to jistě mají lepší než našinec. Ale jak to vlastně vypadá s jejím zpíváním? –

WEIRING Z toho nic nebude. Zpívat tady doma, na to její hlas stačí, a pro otce je pěkný ažaž – ale žít se tím nedá.

KATEŘINA To je ale škoda.

WEIRING Jsem rád, že to sama nahlíží. Ušetří si tím aspoň mnohá zklamání. – Do sboru v našem divadle bych ji samozřejmě mohl angažovat –

KATEŘINA No ovšem, s j e j í figurou!

WEIRING Ale tam by neměla žádné vyhlídky.

KATEŘINA Jsou to starosti s děvčetem! Když si pomyslím, že z mojí Linušky bude za pět, šest let taky velká slečna –

WEIRING Ale proč se neposadíte, paní Binderová?

KATEŘINA Ó, děkuji pěkně, můj muž mě za chvíli vyzvedne – chtěla jsem jenom pozvat Kristýnu! ...

WEIRING Pozvat?

KATEŘINA Ano, k muzice v Lehnerově zahradě. Myslela jsem, že by jí to mohlo trochu rozptýlit – vážně by to potřebovala.

WEIRING To by jí doopravdy prospělo – zvlášť po té dlouhé zimě. Pročpak s vámi nešla?

KATEŘINA Nevím... Snad že s námi jde Binderův bratranec.

WEIRING Aha, to je možné. Nemůže ho vystát. Sama mi to říkala.

KATEŘINA Ale proč ne? Franc je velice slušný a poctivý člověk – a teď dostal dokonce definitivu, to je dneska štěstí pro takové...

WEIRING ... chudé děvče –

KATEŘINA Pro každé děvče by to bylo štěstí.

WEIRING Hm, řekněte, paní Binderová, copak tu takové děvče v rozpuku skutečně není pro nic jiného než pro nějakého rád-
ného člověka, který má náhodou definitivu?

KATEŘINA To je přece to nejchytřejší, co může udělat. Nemůže čekat nějakého hraběte, a když se náhodou někdo takový vyskytne, tak se zpravidla záhy odporoučí a děvče si nevezme... (Weiring u okna. Pauza.) No jo, proto pořád říkám, že u mladého děvčete nemůže být člověk nikdy dost opatrný – zvlášť, pokud se jedná –

WEIRING Jenom jestli to stojí za to, svoje mladá léta prostě jen tak zahodit? – A co vlastně takové ubohé stvoření z té svoji slušnosti má, když – po letech čekání – skutečně přijde nějaký ten punčochář!

KATEŘINA Pane Weiringu, i když je můj muž jenom punčochář, je to poctivý a řádný člověk, na kterého jsem si nikdy nemohla stěžovat...

WEIRING (chlácholivě) Ale, paní Binderová – copak mluvím o vás! ... Vy jste svoje mladé roky nezahodila.

KATEŘINA Na tu dobu už si nevzpomínám.

WEIRING Nemluvte tak – říkejte si, co chcete – vzpomínky jsou přece to nejkrásnější, co vám ze života zbývá.

KATEŘINA Já žádné vzpomínky nemám.

WEIRING No, no...

KATEŘINA A co z toho všeho zůstane, i kdyby ženská, jak říkáte, nějaké takové vzpomínky měla? ... Jenom lítost.

WEIRING A co zbývá – když nebude mít ani na co vzpomínat? Když jí celý život jen tak proteče mezi prsty. (Velmi prostě, nepateticky.) Jeden den jako druhý, bez štěstí a bez lásky – to je snad lepší?

KATEŘINA Ale, pane Weiringu, vzpomeňte si jenom na starou slečnu – svoji sestru! ... Promiňte, jistě je to pro vás ještě příliš bolestné, když se o ní mluví, pane Weiringu...

WEIRING Ano, je to pro mě ještě příliš bolestné...

KATEŘINA Samozřejmě... když na sobě dva lidi tak lpí... vždycky jsem říkala, takového bratra jako vy člověk hned tak nenajde.

WEIRING (odmítavý posunek)

KATEŘINA Je to pravda. Vždyť jste jí jako úplně mladý člověk musel nahrazovat otce i matku.

WEIRING Hm, hm –

KATEŘINA V tom přece musí být jistá útěcha. Když víte, že jste byl takovému ubohému stvoření ochráncem a dobrodincem –

WEIRING Ano, to jsem si taky dřív namlouval – když byla ještě hezké mladé děvče – a připadal jsem si bůhvíjak rozumný a ušlechtilý. Ale později, když jí pomalu začaly šedivět vlasy a objevily se vrásky a ubíhal den za dnem, až bylo mládí najednou to tam a z mladého děvčete se pozvolna – člověk to sotva postřehne – stala stará panna – to jsem teprve začínal chápat, co jsem vlastně udělal!

KATEŘINA Ale, pane Weiringu –

WEIRING Pořád ji před sebou vidím, jak tu večer sedávala naproti mně, pod lampou, tady v pokoji, a dívala se na mě s tím svým mírným úsměvem, s takovou pokorou – jako by mi ještě měla být za něco vděčná; – a já – já bych se jí nejradši vrhnul k nohám a prosil za odpuštění, že jsem ji tak dobře ochránil před vším nebezpečím – a před vším štěstím!

Pauza.

KATEŘINA A přece by byla leckterá šťastná, kdyby vedle sebe měla vždycky takového bratra... a nemusela ničeho litovat...

KATEŘINA, WEIRING, *vstoupí MICI.*

MICI Dobrý večer! ... Tady je ale tma... že není vidět na krok – Á, paní Binderová. Váš muž je dole, paní Binderová, a čeká na vás... Kristýna není doma? ...

WEIRING Před čtvrt hodinou odešla.

KATEŘINA Copak jste se nepotkaly? Měla s vámi přece schůzku?

MICI Ne... musely jsme se minout... Prý jdete s mužem k muzice, jak mi říkal?

KATEŘINA Ano, je do toho celý blázen. No, poslechněte, slečno Mici, vy ale máte roztomilý klobouček. Nový, že?

MICI Ale kdepak. – Copak tu fazonu nepoznáváte? Z loňska; je jenom nově ozdobený.

KATEŘINA To jste si ho zdobila sama?

MICI No jistě.

WEIRING A jak šikovně!

KATEŘINA Samozřejmě – pořád zapominám, že jste byla rok v kloboučnictví.

MICI Asi zas někam půjdu. Matka to chce – tak se nedá nic dělat.

KATEŘINA A jakpak se matince daří?

MICI No, dobře – trochu jí bolí zuby – ale doktor říká, že je to jenom revma...

WEIRING No, už mám nejvyšší čas...

KATEŘINA Půjdu s vámi dolů, pane Weiringu...

MICI Já jdu taky... Vemte si kabát, pane Weiringu, později bude pořádná zima.

WEIRING Myslíte?

KATEŘINA Samozřejmě. Jak může být někdo tak neopatrný.

PŘEDCHOZÍ – KRISTÝNA.

MICI Tady je...

KATEŘINA Tak brzo z procházky?

KRISTÝNA Ano. Pozdravpámbu, Mici... Strašně mě bolí hlava... (*Sedne si.*)

WEIRING Jak to? ...

KATEŘINA To bude asi tím vzduchem...

WEIRING Ale jdi, co je ti, Kristo! ... Prosím vás, slečno Mici, rozsviňte lampu.

MICI (*chce rozsvítit*)

KRISTÝNA Já to udělám.

WEIRING Ukaž se, Kristo! ...

KRISTÝNA Ale tati, vůbec nic to není, bude to určitě tím vzduchem venku.

KATEŘINA Jsou lidi, co právě jaro nesnesou.

WEIRING Že zůstanete ještě chvíli s Kristou, slečno Mici?

MICI Samozřejmě že tu zůstanu...

KRISTÝNA Nic to není, otče.

MICI Moje matka si vždycky vymýšlí bůhvíco, když mě bolí hlava...

WEIRING *(Kristýně, která pořád ještě sedí)* Jsi unavená?

KRISTÝNA *(vstane)* Už jsem zas na nohou. *(Usměje se.)*

WEIRING Tak – hned vypadáš docela jinak. – *(Kateřině.)* Že vypadá úplně jinak, když se směje, co...? Tak sbohem, Kristo... *(Políbí ji.)* A až se vrátím domů, ať už tě ta hlava nebolí! ... *(Stojí u dveří.)*

KATEŘINA *(Kristýně tiše)* Pohádali jste se? *(Kristýna se na ni pobouřeně podívá.)*

WEIRING *(u dveří)* Paní Binderová...!

MICI Adié...

Weiring a Kateřina odejdou.

MICI, KRISTÝNA.

MICI Víš, z čeho tě bolí hlava? To je z toho sladkého vína včera. Divím se, že mi vůbec nic není... Ale bylo veselo, co...?

KRISTÝNA *(přikývne)*

MICI Jsou milí, oba dva – to se jim musí nechat, co? – A má to hezky zařízené, Fric, opravdu skvostně!! To u Tea... *(Zmlkne.)* Ale nic... – Tak co, ještě pořád tě bolí hlava? Proč nic neříkáš? Co je ti?

KRISTÝNA Představ si, že nepřišel.

MICI Nechal tě sedět? Dobře ti tak!

KRISTÝNA Cože, co to říkáš? Co jsem udělala? –

MICI Rozmazluješ ho, jsi na něj moc hodná. To muže nutí chovat se povýšeně.

KRISTÝNA Nevíš, co mluvíš.

MICI Já to vím až moc dobře. – Od začátku mě to dopaluje. Chodí pozdě na schůzky, nikdy tě nedoprovodí domů, sedne si do lóže k cizím lidem, nechá tě prostě čekat – a ty si to všechno necháš klidně líbit a přitom na něj koukáš *(paroduje ji)* jak na svatej obrázek. –

KRISTÝNA Jdi, nedělej se ještě horší, než jsi. Ty máš Teodora přece taky ráda.

MICI Ráda – samozřejmě že ho mám ráda. Ale toho se Teo nedočká, a vůbec žádný muž, abych se kvůli němu trápila – za to ani jeden z nich nestojí.

KRISTÝNA Nikdy jsem tě neslyšela takhle mluvit, nikdy! –

MICI Jo, Týničko – dřív jsme spolu vůbec takhle nemluvily. – Já si netroufala. Co si myslíš, jaký já měla před tebou respekt! ... A vidíš, vždycky jsem si říkala, že až tě to jednou potká, potrefí tě to pořádně. Poprvé to člověka pořádně sebere! – Ale zato můžeš být ráda, že máš při své první lásce vedle sebe tak dobrou kamarádku.

KRISTÝNA Mici!

MICI Nemyslíš, že jsem tvoje dobrá kamarádka? Kdybych tu nebyla a neřekla ti: holka, je to mužský jako každý jiný a všichni dohromady nestojí za to, aby se člověk kvůli nim soužil třeba jen hodinu, kdo ví, co by sis vzala do hlavy. Pořád říkám: mužům nesmíš věřit ani slovo.

KRISTÝNA O čem to tu vykládáš – muži – co je mi do všech těch mužů! – Copak já se o ně starám! – Mě ostatní muži nezajímají. – Nikdy v životě se nebudu zajímat o žádného jiného!

MICI ... Ale, co si vlastně myslíš... copak ti snad...? No, samozřejmě – všechno už dostal; ale to bys bývala musela celou tu věc navlíct úplně jinak...

KRISTÝNA Mlč už konečně!

MICI No, co ode mě chceš? Já za to nemůžu – to sis měla rozmyslet dřív. To musí holt člověk čekat, až se objeví někdo, komu koukají vážný úmysly už na první pohled z očí...

KRISTÝNA Mici, takovéhle řeči dneska nesnesu, bolí mě to. –

MICI *(dobromyslně)* Ale jdi –

KRISTÝNA Nech mě radši... nezlob se... ale nech mě radši samotnou!

MICI Proč bych se měla zlobit? Však já už jdu. Nechtěla jsem se tě dotknout, Kristo, vážně... *(Jak se obrátí k odchodu.)* Á, pan Fric.

PŘEDEŠLÉ, vstoupí FRIC.

FRIC Dobrý večer!

KRISTÝNA (zaraduje se) Frici, Frici! (Běží k němu, vrhne se mu do náručí.)

MICI (vykrade se ven s výrazem, který říká: tady jsem přebytečná)

FRIC (vyvine se jí z objetí) Ale –

KRISTÝNA Všichni říkají, že mě opustíš! Že ne, že to neuděláš – teď ještě ne – teď ještě ne...

FRIC Kdo to říká? Co se děje... (Hladí ji.) Ale zlatíčko... A přitom jsem si myslel, že se pořádně vylekáš, když se tady najednou objevím. –

KRISTÝNA Ó – hlavně že jsi tady!

FRIC No tak se uklidni – čekalas na mě dlouho?

KRISTÝNA Proč jsi nepřišel?

FRIC Zdrželi mě, opozdil jsem se. Teď jsem byl v zahradě, a když jsem tě nenašel, chtěl jsem jít domů. Ale najednou jsem pocítil takovou touhu po téhle milé sladké tvářičce...

KRISTÝNA (šťastně) Je to pravda?

FRIC A pak mě přepadla nepopsatelná chuť vidět, kde vlastně bydlíš – no, vážně – m u s e l jsem to jednou vidět – a tak jsem to nevydržel a přišel až sem nahoru... jenom jestli ti to není nepřijemné?

KRISTÝNA Ó Bože!

FRIC Nikdo mě neviděl – a věděl jsem, že je tvůj otec v divadle.

KRISTÝNA Co je mi do lidí!

FRIC Takže tady? (Rozhlíží se po pokoji.) Tohle je tedy tvůj pokoj? Moc hezký...

KRISTÝNA Vždyť nic nevidíš. (Chce sundat z lampy stínidlo.)

FRIC Ne, jen to nech, oslepovalo by mě to, takhle je to lepší... Tak tady? To je to okno, o kterém jsi mi vyprávěla, že u něj vždycky pracuješ, že? – A ten krásný výhled. (Usmívá se.) Kolik tu jen vidíš střech... A tamhle naproti – co je to, to černé tamhle?

KRISTÝNA To je Kahlenberg!

FRIC Přesně tak! Vlastně to tu máš hezčí než já.

KRISTÝNA Och!

FRIC Bydlel bych rád takhle vysoko, nad střechami, to se mi moc líbí. A musí tady být ticho, v té vaší uličce.

KRISTÝNA Ach, ve dne je tu hluku dost.

FRIC Projede tudy občas nějaké auto?

KRISTÝNA Zřídka, ale v domě naproti je zámečnictví.

FRIC Ó, to je nepřijemné. (Posadí se.)

KRISTÝNA Člověk si na to zvykne! Už to ani neslyším.

FRIC (svízně zase vstane) Jsem tu skutečně poprvé? Připadá mi to všechno tak důvěrně známé! ... Přesně tak jsem si to představoval. (Chce se porozhlédnout po pokoji.)

KRISTÝNA Ne, na nic se tu nedívej. –

FRIC Co je to za obrazy? ...

KRISTÝNA Ale ne! ...

FRIC Ach, ty bych si rád prohlédl. (Vezme lampu a svítí si na obrazy.)

KRISTÝNA ... Rozloučení – a Návrat domů!

FRIC Ovšem – Rozloučení – a Návrat domů!

KRISTÝNA Víím, že ty obrazy nejsou kdovíjak krásné. – U otce visí jeden, ten je mnohem lepší.

FRIC Co je to za obraz?

KRISTÝNA Je na něm dívka, jak hledí z okna, a venku je zima, víš – a jmenuje se to Opuštěná. –

FRIC Tak... (Postaví lampu.) Á, to je tvoje knihovna. (Posadí se vedle malé poličky s knihami.)

KRISTÝNA Na ty se radši nekoukej –

FRIC A proč ne? Aha! – Schiller... Hauff... Slovník konverzace... No páni! –

KRISTÝNA Je jenom do G...

FRIC (s úsměvem) Ach tak... Lidová encyklopedie... Prohlížíš si asi ty obrázky, že?

KRISTÝNA Ovšemže jsem si je prohlídla.

FRIC (ukazuje) – Kdo je ten muž tamhle na krbu?

KRISTÝNA (*poučujícím tónem*) To je přece Schubert.

FRIC (*vstává*) No jistě –

KRISTÝNA Otec ho má tak rád. Taky dřív skládal písně, moc hezké.

FRIC A teď už ne?

KRISTÝNA Teď už ne. (*Pauza.*)

FRIC (*posadí se*) Je to tady tak útulné! –

KRISTÝNA Opravdu se ti tu líbí?

FRIC Moc... Co je tohle? (*Vezme ze stolu vázu s umělými květinami.*)

KRISTÝNA Už zas něco našel!

FRIC Ne, holčičko, tohle se sem nehodí... vypadá to zaprášeně.

KRISTÝNA Ale nejsou zaprášené, určitě.

FRIC Umělé květiny vypadají vždycky zaprášené... Ve tvém pokoji musí být opravdické čerstvé květiny, které voní. Odted ti budu... (*Zmlkne, obrátí se, aby skryl své pohnutí.*)

KRISTÝNA Co je? ... Co jsi chtěl říct?

FRIC Nic, nic...

KRISTÝNA (*vstane, něžně*) Co? –

FRIC Že ti zítra pošlu čerstvé kytky, jsem chtěl říct...

KRISTÝNA No, a už toho lituješ? – Samozřejmě! Zítra si na mě už ani nevzpomeneš.

FRIC (*odmitavé gesto*)

KRISTÝNA Ne, určitě si na mě vůbec nevzpomeneš, když mě nevidíš.

FRIC Ale co to říkáš?

KRISTÝNA Ale ano, já to vím. Cítím to.

FRIC Jak si můžeš něco takového myslet.

KRISTÝNA Ty sám za to můžeš. Protože máš přede mnou pořádku tajnosti! ... Protože mi o sobě vůbec nic neřekneš. – Co vlastně děláš celý den?

FRIC Ale zlatičko, to je docela jednoduché. Chodím na přednášky – někdy – pak zajdu do kavárny... pak si čtu... někdy hraju na klavír – pak se bavím s tím nebo oním – pak chodívám

na návštěvy... vždyť je to všechno tak bezvýznamné. Nudí mě jenom o tom mluvit. – A teď už bohužel musím jít, děťátko ...

KRISTÝNA Už –

FRIC Brzy se vrátí tvůj otec.

KRISTÝNA Až za dlouho, Frici. – Zůstaň ještě – ještě minutku – zůstaň –

FRIC A taky mám... Teodor na mě čeká... musím si s ním ještě o něčem promluvit.

KRISTÝNA Dneska?

FRIC Ovšemže dneska.

KRISTÝNA Však ho zítra taky uvidíš!

FRIC Zítra možná ani nebudu ve Vídni.

KRISTÝNA Nebudeš ve Vídni? –

FRIC (*všimne si jejího strachu, klidně – vesele*) No ano, je to tak! Pojedu na den, dva pryč, holčičko. –

KRISTÝNA Kam?

FRIC Kam! ... Někam – Panebože, netvař se tak... Na statek ke svým rodičům... no... je to tak hrozné?

KRISTÝNA No vidíš, o nich mi taky nikdy nic neřekneš!

FRIC Ty jsi jako dítě... Copak nechápeš, jak je to krásné, jenom my dva? Řekni, necítíš to taky tak?

KRISTÝNA Ne, vůbec to není krásné, že mi o sobě nic neříkáš... Víš, mě zajímá všechno, no ano... všechno – chtěla bych z tebe mít víc než tu hodinku večer, kdy býváme spolu. Potom jsi zas pryč, a já vůbec nic nevím... A tak uplyne celá noc a den, to je spousta hodin – kdy o tobě nic nevím. Proto bývám tak smutná.

FRIC Z čeho jsi tak smutná?

KRISTÝNA Protože se mi po tobě tolik stýská, jako bys ani nežil ve stejném městě, jako bys byl někde úplně jinde! Je to, jako bys zmizel, hrozně daleko...

FRIC (*trochu netrpělivě*) Ale...

KRISTÝNA Ale ano, je to pravda!

FRIC Pojď sem, pojď ke mně. *(Ona se k němu přitiskne.)* Vědět můžeš jenom jedno, stejně jako já – že mě v t e h l e chvíli miluješ... *(Když chce Kristýna promluvit.)* Nemluv o věčnosti... *(Spíše pro sebe.)* Jsou možná chvíle, které vydechují vůni věčnosti. – ... To je jediná věčnost, kterou dokážeme pochopit, jediná, která nám náleží... *(Políbí ji. – Pauza. – Vstane. – Vyhrkne.)* Ó, jak je tu u tebe krásně, tak krásně! ... *(Stojí u okna.)* Tak daleko od všeho, mezi všemi těmi domy... sám s tebou... *(tiše)* tak v bezpečí...

KRISTÝNA Kdybys takhle mluvil vždycky... skoro bych věřila...

FRIC Čemupak, drahoušku?

KRISTÝNA Že mě miluješ, jak jsem si to vysnila – tehdy, když jsi mě prvně políbil... vzpomínáš si ještě?

FRIC *(vášnivě)* Ale já tě m á m rád! – *(Obejme ji; vytrhne se.)* Ale teď mě nech jít –

KRISTÝNA Už zas lituješ, žes mi to řekl? Vždyť jsi volný, jsi volný – můžeš mě nechat, kdy se ti zachce... Nic jsi mi neslubil – a já po tobě nic nechtěla... Je mi jedno, co se mnou pak bude – aspoň jedinkrát jsem byla šťastná, víc od života nežádám. Jenom chci, abys věděl, abys mi věřil, že jsem před tebou nikoho nemilovala, a nikoho už milovat nebudu – až mě jednou nebudeš chtít –

FRIC *(spíš pro sebe)* Neříkej to, neříkej to – *(někdo zvoní)* ... no to je pěkné... *(Klepání na dveře.)*

FRIC *(lekne se)* To bude Teodor...

KRISTÝNA *(překvapeně)* On ví, že jsi u mě?

KRISTÝNA, FRIC, vstoupí TEODOR.

TEODOR Dobrý večer. – Je to ode mě ale drzost, že?

KRISTÝNA To spolu máte něco tak neodkladného?

TEODOR Ovšem – všude jsem ho hledal.

FRIC *(tiše)* Proč jsi nepočkal dole?

KRISTÝNA Proč šeptáš?

TEODOR *(schválně nahlas)* Proč jsem nepočkal dole? ... No, kdybych si byl jistý, že jsi tady... Ale protože jsem nemohl riskovat, že tady budu dvě hodiny přecházet sem a tam...

FRIC *(významně)* Takže... jedeš zítra se mnou?

TEODOR *(pochopí)* Přesně tak! ...

FRIC To je dobře...

TEODOR Mohu se na chvíli posadit? Úplně jsem se zchvátil.

KRISTÝNA Prosim – *(dělá něco u okna.)*

FRIC *(potichu)* Je něco nového? – Zjistils něco o ní?

TEODOR *(tiše Fricovi)* Ne. Jenom tě doprovodím tady dolů, protože jsi až příliš lehkomyšlný. Proč se zbytečně rozrušuješ? Měl bys jít spát... Potřebuješ klid! ... *(Kristýna opět u nich.)*

FRIC Řekni, není ten pokoj překrásný?

TEODOR Ano, je to tu moc hezké... *(Kristýně.)* To jste celý den tady doma? – Ostatně je to tu opravdu velice útulné. Trochu moc vysoko na můj vkus.

FRIC To se mi na tom právě tak líbí.

TEODOR Ale teď vám Frice odvedu, musíme brzy ráno vstávat.

KRISTÝNA Takže skutečně odjíždíš?

TEODOR On zase přijede, slečno Kristýno!

KRISTÝNA Napíšeš mi?

TEODOR Vždyť se zítra zase vrátí –

KRISTÝNA Ne, já vím, že odjíždí na dlouho...

FRIC *(sebou trhne)*

TEODOR *(všimne si toho)* Copak je nutné hned psát? Vůbec bych si nemyslel, že jste tak sentimentální... Jsi, jsem chtěl říct – přece si tykáme... Takže... Polibte se na rozloučenou, když se tak dlouho... *(Nedopoví.)* Jako bych tu nebyl.

Fric s Kristýnou se líbají.

TEODOR *(vyndá pouzdro na cigarety a strčí si jednu cigaretu do pusy, hledá v kapse u kabátu zápalky. Když žádné nenajde.)* Promiňte, Kristýno, neměla byste zápalky?

KRISTÝNA Ano, samozřejmě, támhle nějaké budou! *(Ukazuje na zapalovač na komodě.)*

TEODOR Už tam žádná není. –

KRISTÝNA Hned vám nějaké přinesu. (*Běží rychle do vedlejšího pokoje.*)

FRIC (*hledí za ní, Teodorovi*) Ó Bože, jak takovéhle chvíle lžou!
TEODOR A jaké chvíle!

FRIC Skoro bych uvěřil, že moje štěstí je tady a že tohle sladké děvče – (*zmlkne*) jenže tahle chvíle je velká lhářka...

TEODOR Jak fádni... Ještě se tomu rád zasměješ. –

FRIC Na to už patrně nebudu mít čas.

KRISTÝNA (*vrací se se zápalkami*) Tady, prosím!

TEODOR Mnohokrát děkuji... Tak adié. – (*Fricovi.*) No, co tu ještě stojíš? –

FRIC (*rozhlíží se po pokoji, jako by si chtěl ještě jednou vrýt všechno do paměti*) Člověku se odtud vůbec nechce.

KRISTÝNA Jdí, jen se bav.

TEODOR (*naléhavě*) Pojd. – Adié, Kristýno.

FRIC Sbohem...

KRISTÝNA Na shledanou! –

Teodor a Fric odcházejí.

KRISTÝNA (*zůstane sklíčeně stát, pak jde ke dveřím, které zůstaly otevřené; polohlasně*) Frici...

FRIC (*ještě jednou se vrátí a přitiskne ji k sobě*) Sbohem! ...

OPONA

TŘETÍ DĚJSTVÍ

Tentýž pokoj jako v předešlém dějství. Je kolem poledne.

KRISTÝNA (*sama, sedí u okna; – šije; po chvíli šití odloží*)

LINA (*devítiletá dcera Kateřiny, vstoupí*) Dobrý den, slečno Kristo!

KRISTÝNA (*velice roztržitě*) Pozdravpámbu, dítě, copak bys ráda?

LINA Matka mě posílá, jestli bych prý mohla dostat ty lístky do divadla. –

KRISTÝNA Otec tu ještě není, Linuško; chceš na něj počkat?

LINA Ne, slečno Kristo, tak já přijdu zas po obědě.

KRISTÝNA Dobře. –

LINA (*na odchodu se ještě otočí*) A matka nechá pěkně pozdravovat, a jestli prý vás ještě pořád bolí hlava?

KRISTÝNA Ne, dítě.

LINA Adié, slečno Kristo!

KRISTÝNA Adié! –

Jak Lina vychází, objeví se ve dveřích MICI.

LINA Dobrý den, slečno Mici.

MICI Servus, ty malá uličnice!

LINA (*odejde*)

KRISTÝNA, MICI.

KRISTÝNA (*vstane, když Mici vstoupí, jde jí naproti*) Tak jsou zpátky?

MICI Jak to mám vědět?

KRISTÝNA Taky jsi nedostala žádný dopis?

MICI A co by nám asi tak měli psát?

KRISTÝNA Jsou pryč už od předvěrejska!

MICI No, to není tak dlouho! Kvůli tomu si nemusíš hned vymýšlet bůhví co. Já tě nechápu... Jak to vypadáš. Máš úplně uplakané oči. Tvůj otec to na tobě určitě pozná, až se vrátí domů.

KRISTÝNA (*prostě*) Otec všechno ví. –

MICI (*málem zděšeně*) Cože?

KRISTÝNA Řekla jsem mu to.

MICI To bylo opravdu náramně chytré. No samozřejmě, na tobě je taky hned všechno poznat. – Snad si mu neřekla, kdo to je?

KRISTÝNA Ano.

MICI A huboval?

KRISTÝNA (*zavrtí hlavou*)

MICI A co teda říkal?

KRISTÝNA Nic... Docela tiše odešel, jako obvykle. –

MICI A stejně byla hloupost, žes mu to vyprávěla. Však uvidíš... Víš, proč tvůj otec nic neřekl? Protože si myslí, že si tě Fric vezme.

KRISTÝNA Proč to říkáš! –

MICI Víš, co si myslím?

KRISTÝNA Co?

MICI Že celá ta báhorka s odjezdem je podfuk.

KRISTÝNA Cože?

MICI Možná vůbec neodjeli.

KRISTÝNA Odjeli – vím to. – Včera večer jsem šla kolem jeho domu, žaluzie byly spuštěné; není tam. –

MICI Já věřím, že jsou pryč. – Ale zpátky se hned tak nevrátí – aspoň ne k nám. –

KRISTÝNA (*s úzkostí*) Ty –

MICI No, je to možné! –

KRISTÝNA A to říkáš tak klidně –

MICI No – jestli se to stane dnes... nebo zítra – nebo za půl roku, to přece vyjde nastejno.

KRISTÝNA Nevíš, co mluvíš... Ty Frice neznáš – on není takový, jak si myslíš – viděla jsem to, když byl nedávno tady, v tomhle pokoji. Tváří se sice lhostejně – ale má mě rád... (*Jako by uhodla odpověď Mici.*) – Ano, ano – ne napořád, já vím – ale takhle zničehonic to přece neskončí!

MICI Já Frice tak neznám.

KRISTÝNA Vráti se, Teodor se taky vrátí, určitě!

MICI (*gesto, kterým naznačuje: to je mi naprosto lhostejné*)

KRISTÝNA Mici... Udělej pro mě něco.

MICI Uklidni se prosím tě – no, co teda chceš?

KRISTÝNA Zajdi k Teodorovi, není to daleko, porozhlídni se tam... Zeptej se u něj v domě, jestli už je zpátky, a když ne, možná bude někdo vědět, kdy přijede.

MICI Přece nebudu za mužským běhat.

KRISTÝNA Vždyť to nemusí vůbec vědět. Třeba ho náhodou potkáš. Za chvíli bude jedna hodina – to chodívá na oběd –

MICI Proč nejdeš ty a nezeptáš se na Frice u něj v domě?

KRISTÝNA Já si netroufám – Nesnáší to... A určitě je ještě pryč. Ale Teodor už třeba může být zpátky a vědět, kdy se Fric vrátí. Prosím tě, Mici!

MICI Ty jsi někdy jak malé dítě –

KRISTÝNA Udělej to pro mě! Jdi tam! Nic na tom přece není. –

MICI No, když ti na tom tak záleží, tak teda jdu. Ale stejně to k ničemu nebude. Určitě tu ještě nejsou.

KRISTÝNA A vrátíš se hned, vidě?

MICI No, matka holt bude muset s jídlem chvíli počkat.

KRISTÝNA Děkuju ti, Mici, ty jsi tak hodná...

MICI Samozřejmě že jsem hodná – ale teď buď rozumná... ano? ... Tak tedy sbohem!

KRISTÝNA Děkuju ti! –

MICI (*odejde*)

KRISTÝNA, později WEIRING.

KRISTÝNA (*sama, uklízí pokoj. Skládá šití, atd. Pak jde k oknu a dívá se ven. Po chvíli vstoupí WEIRING, ona ho nejdřív nevidí. Je nanejvýš rozrušen, bázlivě pozoruje dceru, jak stojí u okna.*)

WEIRING Ještě nic neví, ještě nic neví... (*Zůstane stát u dveří, netroufá si jít dál.*)

KRISTÝNA (*otočí se, uvidí ho a lekne se*)

WEIRING *(snaží se usmívat. Vstoupí do pokoje.)* No, Kristo...
(Jako by ji volal k sobě.)

KRISTÝNA *(k němu, chce před ním klesnout na kolena)*

WEIRING *(zabrání tomu)* ... Ale... co to děláš, Kristýno? My...
(rozhodně) prostě na to zapomeneme, co říkáš? –

KRISTÝNA *(zvedne hlavu)*

WEIRING No jistě... já – a ty!

KRISTÝNA Otče, copak jsi mě předtím nepochopil?

WEIRING Ano, ale co chceš, Kristýno? ... Musím ti asi říct, co
si o tom myslím! Nemám pravdu? Tak tedy...

KRISTÝNA Otče, co to má znamenat?

WEIRING Pojd' sem, dítě... jen mě klidně poslouvej. Já jsem tě
taky klidně vyslechl, když jsi mi o tom vyprávěla. – Musíme –

KRISTÝNA Prosím tě, otče, nemluv se mnou tak... jestli jsi
o tom přemýšlel a zjistil, že mi nemůžeš odpustit, tak mě od-
sud vyžeň – ale nemluv takhle...

WEIRING Jen mě klidně vyslechni, Kristýno! A pak dělej, jak
myslíš... Podívej, jsi tak mladá, Kristo. – Nenapadlo tě ... *(ve-
lice opatrně)* že by to celé mohl být omyl –

KRISTÝNA Proč mi to říkáš, otče? Víím, co jsem udělala – a nic
od tebe nežádám – od tebe ani od nikoho jiného, jestli to byl
jen omyl... Řekla jsem ti přece – abys mě odsud vyhnal, ale...

WEIRING *(přeruší ji)* Jak můžeš takhle mluvit... I kdyby to byl
jen omyl, copak je to pro tak mladé stvoření jako ty hned dů-
vod k zoufalství? – Mysli na to, jak krásný, jak překrásný je ži-
vot. Vzpomeň si na tu spoustu věcí, ze kterých se člověk může
radovat, kolik mládí, kolik štěstí máš před sebou... Podívej,
já toho ze světa už moc nemám, a přesto i pro mě je život
pořád krásný – a ještě z tolika věcí se můžu radovat. Když
budeme ty a já spolu – zařídíme si to v životě, jak budeme
chtít – ty a já... až zase – teď, když bude hezky, začneš zpívat,
a až začnou prázdniny, zajedeme si na venkov, do přírody, na
celý den – no – je tolik krásných věcí... tak moc. – Je přece
nesmysl hned všechno vzdát, když se člověk musí rozloučit s
prvním štěstím nebo s tím, co za něj považoval –

KRISTÝNA *(se strachem)* Proč – se s ním musím rozloučit...?

WEIRING Copak to bylo štěstí? Myslíš si opravdu, Kristo, že
jsem to nevěděl? Dávno jsem to věděl! – A věděl jsem taky,
že mi to sama řekneš. Ne, to pro tebe nebylo žádné štěstí! ...
Copak neznám t y h l e oči? Kdybys měla ráda někoho, kdo
si to zaslouží, nebyly by tak často zalité slzami a tyhle tváře by
nebyly tak bledé.

KRISTÝNA Jak to můžeš... Co víš... Co jsi zjistil?

WEIRING Nic, vůbec nic... ale tys mi přece sama vyprávěla,
kdo to je... Takový mladík – Co ten vůbec ví? – Copak může
mít ponětí o tom, co mu jen tak spadne do klína – copak ten
pozná rozdíl mezi tím, co je pravé a co falešné – a pochopil
vůbec něco z celé tvoji bláznivé lásky?

KRISTÝNA *(s čím dál větší úzkostí)* Ty jsi ho... – Tys byl u něj?

WEIRING Ale co tě napadá! Vždyť přece odjel, ne? Ale Kristo,
mám snad všech pět pohromadě! Podívej, dítě, zapomeň na
něj! Zapomeň na něj! Máš před sebou celou budoucnost! Mů-
žeš, budeš tak šťastná, jak si zasloužíš. Jednou potkáš někoho,
kdo pochopí, co v tobě má –

KRISTÝNA *(spěchá ke komodě, chce si vzít klobouk)*

WEIRING Co chceš dělat? –

KRISTÝNA Nech mě, musím pryč...

WEIRING Kam chceš jít?

KRISTÝNA *(velice rychle)* Za ním... za ním...

WEIRING Ale co tě to napadá...

KRISTÝNA Ty mi něco zamlčuješ – nech mě jít –

WEIRING *(pevně ji chytí)* No tak vzpamatuj se, dítě. Není
tady... Možná odcestoval na hodně dlouho... Zůstaň tady se
mnou, co bys tam dělala... Zítřka nebo ještě dnes večer tam
s tebou zajdu. Takhle nemůžeš na ulici... podívej se na sebe,
jak vypadáš...

KRISTÝNA Ty bys – tam šel se mnou?

WEIRING Slibuju ti to. Jenom teď zůstaň hezky doma, posad se
a uklidni se. Je to až směšné, když tě člověk takhle vidí... pro
nic a za nic. – To už s otcem ani chvíli nevydržíš?

KRISTÝNA Co víš?

WEIRING (čím dál bezradnější) Co bych měl vědět... vím, že te mám rád, že jsi moje jediné dítě, že máš zůstat u mě – že jsi měla od začátku zůstat se mnou –

KRISTÝNA Dost – nech mě – (Vytrhne se mu, otevře dveře, ve kterých se objeví MICI.)

WEIRING, KRISTÝNA, MICI, pak TEODOR.

MICI (slabě vykřikne, jak se srazí s Kristýnou) Tys mě vyděsila...

KRISTÝNA (když spatří Teodora, ucouvne)

TEODOR (zůstane stát ve dveřích, je v černém)

KRISTÝNA Co... co se stalo... (Žádná odpověď; podívá se na Teodora, ten uhýbá očima.) Kde je, kde je? ... (S největší úzkostí – žádná odpověď, pozoruje rozpačitý a smutný výraz na tvářích ostatních.) Kde je? (Teodorovi.) Tak mluvte!

TEODOR (snaží se promluvit)

KRISTÝNA (zadívá se na něj doširoka otevřenýma očima, rozhlédne se, z výrazu její tváře je náhle zřejmé, že uhodla pravdu. Vyrazí strašlivý výkřik.) ... Teodore! ... On je...

TEODOR (přikývne)

KRISTÝNA (chytí se za hlavu, nechápe to, jde k Teodorovi, chytí ho za ramena – jako šílená) ... On je... mrtvý...? (Jako by se ptala sama sebe.)

WEIRING Dítě –

KRISTÝNA (odstrčí ho) No tak mluvte, Teodore!

TEODOR Víte všechno.

KRISTÝNA Nic nevím... Nevím, co se stalo... myslíte... že nemůžu znát celou pravdu... jak se to stalo... otče... Teodore... (Mici.) ... Ty to taky víš...

TEODOR Nešťastná náhoda –

KRISTÝNA Cože, co?

TEODOR Padl.

KRISTÝNA Co to znamená, že...

TEODOR Padl v souboji.

KRISTÝNA (výkřik) Ach! ... (Zdá se, že omdlí, Weiring ji zachytí, dá Teodorovi znamení, aby šel.)

KRISTÝNA (všimne si toho, chytí Teodora) Zůstaňte... Musím vědět všechno. To si myslíte, že mi teď smíte něco zamlčovat...

TEODOR Co byste ještě chtěla vědět? ...

KRISTÝNA Proč – proč se bil?

TEODOR Neznám důvod.

KRISTÝNA S kým, s kým? Kdo ho zabil, to snad víte... No tak –

TEODOR Nikdo, koho byste znala...

KRISTÝNA Kdo, kdo?

MICI Kristo!

KRISTÝNA Kdo? (Mici.) Řekni mi to... Ty, otče. (Žádná odpověď. Chce pryč. Weiring ji drží.) Snad smím vědět, kdo ho zabil, a proč!

TEODOR Bylo to... kvůli hlouposti...

KRISTÝNA Neříkáte pravdu... Proč, proč...

TEODOR Milá Kristýno...

KRISTÝNA (jde k němu, jako by ho chtěla umlčet – nejdřív nic neříká a dívá se na něj, pak náhle vykřikne) Kvůli nějaké ženě?

TEODOR Ne –

KRISTÝNA Ano – kvůli ženě... (obrátil se k Mici) kvůli tamté ženě, kvůli tamté ženě, kterou miloval. – A její muž – ano, ano, její muž ho zabil... A já... co jsem byla já? Čím jsem pro něj byla já...? Teodore... copak pro mě vůbec nic nemáte... nenapsal mi nic...? Nechtěl, abyste mi něco řekl... nenašel jste něco... dopis... lístek –

TEODOR (zavrtí hlavou)

KRISTÝNA A ten večer... co byl tady, jak jste pro něj přišel... to už věděl, věděl, že už mě možná nikdy... Odešel odtud, a nechal se zabít pro jinou. – Ne, ne – to není možné... copak nevěděl, co pro mě znamená... nevěděl.

TEODOR Věděl to. – To poslední ráno, cestou... mluvil také o vás.

KRISTÝNA Také o mně mluvil! Také o mně! A o čem ještě? O kolika dalších lidech, o kolika jiných věcech, které pro

něj znamenaly zrovna tolik, co já? – Také o mně! Ó Bože! ...
A o svém otci a matce a o svých přátelích a o svém pokoji
a o jaru a o městě a o všem, o všem, co patřilo k jeho životu
a co musel opustit, zrovna tak jako mě... o všem s vámi mlu-
vil... a také o mně...

TEODOR (*dojatě*) Měl vás určitě rád.

KRISTÝNA Rád? – On? – Nebyla jsem pro něj víc než rozptýlení –
a pro jinou zemřel! A já – ho zbožňovala! – Copak to nevěděl? ...
Že jsem mu dala všechno, co jsem mu mohla dát, že bych pro něj
i umřela – že byl můj Bůh a moje blaho – copak to neviděl? Jak
ode mě mohl odejít, s úsměvem na tváři, odejít z tohoto pokoje
a dát se zastřelit pro jinou... Otče, otče – rozumíš tomu?

WEIRING Kristýno! (*U ní.*)

TEODOR (*Mici*) Podívej, dítě, čehos mě mohla ušetřit...

MICI (*vrhne na něj zlý pohled*)

TEODOR Tyhle poslední dny... jsem se zažil rozčilení až dost...

KRISTÝNA (*náhle rozhodně*) Teodore, dovedte mě tam – chci
ho vidět – chci ho ještě jednou vidět – jeho tvář – Teodore,
dovedte mě tam.

TEODOR (*odmítavě*) Ne...

KRISTÝNA Proč ne? – To mi přece nemůžete odepřít? – Abych
se na něj ještě naposledy podívala.

TEODOR Je pozdě.

KRISTÝNA Pozdě? – Je pozdě... vidět jeho tělo? Ano... ano –
(*Nechápe to.*)

TEODOR Dnes ráno měl pohřeb.

KRISTÝNA (*s výrazem krajního zděšení*) Pohřeb... A já jsem
to nevěděla? Zastřelili ho... a položili do rakve a odnesli na
hřbitov a pohřbili do země – a já ho nesměla ani naposled
vidět? – Dva dny je mrtvý – a vy jste nepřišel a neřekl mi
to?

TEODOR (*velmi dojat*) Měl jsem za ty dva dny... Nemáte tu-
šení, co všechno se za ty dva dny... Nezapomínejte, že jsem
měl povinnost uvědomit také jeho rodiče – musel jsem my-
slet na strašnou spoustu věcí – a k tomu moje duševní roz-
ložení...

KRISTÝNA Vaše...

TEODOR Také to... proběhlo ve vší tichosti... Pouze nejbližší
příbuzní a přátelé...

KRISTÝNA Pouze ti nejbližší! A já? Co jsem potom já? ...

MICI To by se asi taky ptali.

KRISTÝNA Co jsem já? Míň než všichni ostatní? Míň než pří-
buzní, míň než... vy?

WEIRING Dítě, dítě. Pojď ke mně... (*Obejme ji. Teodorovi.*)
Jděte... nechte mě s ní samotného!

TEODOR Jsem velice... (*Se slzami v očích.*) Netušil jsem to...

KRISTÝNA Co jste netušil? – Že jsem ho milovala? –

*Weiring ji k sobě přitiskne; Teodor hledí před sebe. Mici stojí
u Kristýny.*

KRISTÝNA (*uvolní se z Weiringova objetí*) Zavedte mě k jeho
hrobu!

WEIRING Ne, ne –

MICI Nechoď tam, Kristo –

TEODOR Kristýno... později... zítra... až se uklidníte –

KRISTÝNA Zítra? – Až se uklidním?! – A za měsíc už neuro-
ním ani slzu, že? – A za půl roku se budu zas smát, co? (*Za-
směje se.*) A kdy přijde další milenec? ...

WEIRING Kristýno...

KRISTÝNA Jen zůstaňte... najdu cestu sama...

WEIRING Nechoď!

MICI (*současně*) Nechoď!

KRISTÝNA Je to tak možná lepší... když... Nechte mě, nechte
mě.

WEIRING Kristýno, zůstaň...

MICI Nechoď tam! – Možná se tam u hrobu zrovna – modli.

KRISTÝNA (*pro sebe, se strnulým pohledem*) Já se tam nejdu
modlit... ne... (*Vyběhne. Mici, Teodor a Weiring stojí nejdřív
beze slova.*)

WEIRING Běžte za ní. (*Teodor a Mici za ní běží.*)

WEIRING Já nemůžu, já nemůžu... (Dojde s námahou ode dveří k oknu.) Co chce dělat... co chce dělat... (Zírá oknem do prázdna.) Ona se nevrátí – nevrátí se! – (S pláčem klesne k zemi.)

OPONA

JA

námahou ode
.. (Zírá oknem
pláčem klesne

JAKO ŠTVANÁ ZVĚŘ

Hra o třech dějstvích

Přeložil Milan Tvrdík

OSOBY

NADPORUČÍK KARINSKI
 NADPORUČÍK ROHNSTEDT } oba ze stejného jízdního pluku
 PAVEL RÖNNING
 POLDÍK GREHLINGER
 DOKTOR ALBERT WELLNER, lékař
 VOGEL, poručík u husarů
 SCHNEIDER, ředitel Letního divadla
 FINKE, režisér
 BALDUIN, milovník a tragéd
 ENDERLE, komik
 ANNA RIEDELOVÁ, naivka
 PEPIČKA FISCHEROVÁ, subreta
 KAČENKA SCHÜTZOVÁ, druhá milovnice
 KOHN, pokladní
 ČÍŠNÍK
 PIKOLÍK

Odehrává se v přítomnosti v malém lázeňském městě nedaleko Vídně.

PRVNÍ DĚJSTVÍ

Malý parčík přechází v pozadí do kopcovité krajiny. Aleje s lavičkami. Vpravo budova malého letního divadla, průčelím obráceného do hlediště; pravá stěna mizí v kulisách, hodně vpředu vlevo vchod na jeviště. Blízko něj divadelní pokladna s okénkem dopředu. – Vlevo kiosek s kavárenskou nabídkou; kolem něj několik kulatých stolků. Velmi vzadu na horizontu altánek pro lázeňskou hudební kapelu.

Červencový večer, kolem 18 hodin. Na scéně je poměrně živo: alejemi se procházejí lázeňští hosté, někteří posedávají na lavičkách, během prvního jednání zase vstávají, aby uvolnili místo jiným. Hosté u stolků kolem kiosku se rovněž střídají, mezi nimi pobíhá obsluha. Okenním sklem kiosku vidíme za pultem paní pokladní. Má plné ruce práce, ale občas prohodí pár slov s některým hostem. – Kolem divadla procházejí hosté; pár lidí kupuje vstupenky u pokladny; jiní si prohlízejí divadelní program. Před vchodem na jeviště stojí několik zaměstnanců divadla, kteří v něm na začátku hry zmizí. Časem přicházejí sboristé a sboristky, herci a herečky, z nichž někteří budou později podrobněji představeni. Pohyb postav nezapojených do děje na jevišti je nutno v jednotlivých scénách řešit tak, aby z jeviště nikdy zcela nezmizely, ale aby ani neodváděly pozornost od příběhu.

PORUČÍK VOGEL, asi 23 let; přichází zprava v jezdecké uniformě a s vycházkovou holí. Sympatická červenolící tvář s malým světlým knírkem. Lehce afektovaný maďarský přízvuk, který si osvojují ti rodilí Rakušané, kteří slouží v uherských plucích. Zleva PEPIČKA FISCHEROVÁ, subreta letního divadla, malá, kypřejší, hezký, jednoduchý obličej, naondulované vlasy, modré tyrkysy jako náušnice, červené šaty, bílý slaměný klobouk s peřím a květinami na hlavě. Mluví rychle, nevrlym, občas až jízlivým tónem. Oba se potkávají uprostřed jeviště.

VOGEL (zamrká na ni) Servus!

PEPIČKA Pozdrav Pánbůh!

VOGEL Tak, vyspalá do růžova?

PEPIČKA Ale, už ani nevím, že jsem spala. Už v deset jsem musela být na zkoušce.

VOGEL (účastně) Chudinko!

PEPIČKA A kdypak jsi vstával ty?

VOGEL V pět odpoledne – právě před hodinou.

PEPIČKA To se tak někdo má!

VOGEL Sejdeme se zase dnes večer po představení? ... U Ko-
runy? Celá parta?

PEPIČKA Nevím, jestli budu moct.

VOGEL Proč ne?

PEPIČKA No, já...

VOGEL Aha! Já vím, Pepičko. On žárli.

PEPIČKA Kdo by na mě žárlil? Na to nemá nikdo právo.

VOGEL Ale Pepičko! – No, jakpak se jen jmenuje, ten co u vás hraje hlavního milovníka?

PEPIČKA Ach, ty myslíš Enderleho! Ale co tě vede!

VOGEL No, jen aby!

PEPIČKA Co si vlastně myslíš? Za koho mě máš? (Něžně.) Ru-
dáněk! (Rychle.) U kolegy na něco takového vůbec nemyslím.

VOGEL Co je mi do toho!

PEPIČKA Patří ti to. Sbohem.

VOGEL Tak na shledanou večer. A ať mi tu komedii pěkně za-
hraješ, abys mi neudělala ostudu!

PEPIČKA Přijdeš?

VOGEL No samozřejmě. Servus! (Nedbale zasalutuje.)

*Pepička salutuje, vojenským krokem se otočí k divadlu; u vchodu se zastaví, prohodí pár slov s okolostojícími a pak vejde do diva-
dla. Vogel mezitím potkává doktora Wellnera.*

VOGEL, DOKTOR ALBERT WELLNER, 30 let, velký, silný; kní-
rek; cvikr bez šňůrky; tmavošedý oblek; hnědý, měkký klobouk.
Kouří doutník.

VOGEL (k Wellnerovi, stejně jako jiným civilistům, se chová
s lehkou, jemně ironickou povýšeností) Servus, doktůrku! (Žer-
tovně zdůrazňuje „doktůrku“.)

WELLNER (zdvořile, s lehkým posměškem, který však poručík
nevnímá) Dobrý večer, pane poručíku! Kdepak jste celý den
vězel? – Postrádal jsem vás na koncertě!

VOGEL Právě jsem vstal!

WELLNER To snad ne! Včera jsme přece odcházeli už kolem jedné.

VOGEL No – vy jste šel domů. Ale já ne.

WELLNER (s mnohoznačným výrazem) Hm?

VOGEL Ale v úplné počestnosti! My jsme si ještě uspořádali
takovou partii při měsíčku – Karinski, já – no a ještě pár zná-
mých. Odjeli jsme do lesa, do lůna přírody – krásné to bylo!
Proto jsem dneska všechno zaspal, ranní koncert, promenádu
v lese a tenis s Grehlingerovými i polední koncert. Byl snad
Karinski na poledním koncertě, doktůrku?

WELLNER Pana nadporučíka jsem dnes ještě neviděl.

VOGEL Takže asi ještě neví, že přijel Rohnstedt.

WELLNER Kdo?

VOGEL Rohnstedt. Toho určitě neznáte... Je s Karinským ve
stejném pluku. – Pobočník plukovníka... To se Karinski bude
divit, pokud to ještě neví. Tak co, doktůrku, půjdeme se večer
podívat (ukazuje na divadlo) na hlavního milovníka?

WELLNER Když budu mít čas. – A co vlastně dávají?

VOGEL Vždyť je to jedno! Záleží hlavně na tom, které žen-
ské hrají, a dneska narukují všechny! Bude tam Bendnerka
a Schützovka a malá Pepička Fischerová a pak – myslím – že
i ta, no jak se jmenuje, co s námi ještě nikdy nevečeřela.

WELLNER Anna Riedelová.

VOGEL Správně. Mám tak špatnou paměť na jména.

WELLNER Těch dam, které s vámi nevečeří!

VOGEL (v žertu mu hrozí) Doktůrku, doktůrku! No, Karinski
se už postará, aby s námi taky jednou zašla ke Koruně.

WELLNER To na ní panu nadporučíkovi tolik záleží?

VOGEL No, jen se na něj někdy podívejte, jak nemožně zami-
lovaně se zatváří, kdykoli se vynoří ze zákulisí – vždyť je to
příšerný.

WELLNER Ano, pan nadporučík je opravdu nemožný!

VOGEL Ale on je opravdu nemožný. *(Ironicky.)* Neumím váš žit slova jako vy, doktůrku, nejsem tak vzdělaný – ale řekněte sám, viděl jste už někdy člověka, který by desetkrát za hodinu měnil náladu? Hned veselý, hned smutný, hned zase přátelský a pak odmítavý –

WELLNER Pan nadporučík je tedy velkým ctitelem slečny Riedelové?

VOGEL *(rozesměje se)* Ctitel? S tak vznešenými slovy bych tedy hodně šetřil. Já například jsem ctitelem ženy našeho majora nebo baronky Tessi – ale na ženský od divadla mám kuráž!

WELLNER To vyjde nastejno, pokud se s paní majorovou nehcete více sblížit.

VOGEL Doktůrku! Doktůrku! – Ale jedno vám řeknu: ta slečinka má nos, že s námi odmítá jít na večeri.

WELLNER Proč?

VOGEL No protože Karinski smrdí korunou a ten druhý prý má pěkné peníze!

WELLNER Jaký druhý?

VOGEL No, nebuďte tak úzkostlivě diskretní, i když je to váš přítel. Každé ráno chodí s tou maličkou do lesa na procházku.

WELLNER Ale to jsem mu předepsal – ty procházky tedy určitě.

VOGEL Tak to se k vám taky budu muset objednat, doktůrku!

VOGEL, WELLNER, přichází POLDÍK GREHLINGER. Hezký, štíhlý mladý muž, 23 let, oblečen se šviháckou elegancí. Šedý svrchník. Bílé flanelové kalhoty. Černá široká kravata, sepnutá ozdobnou jehlicí s perlou. Malý, černý, tvrdý klobouk. Monokl. Vycházková hůl.

POLDÍK Dobrý den.

VOGEL Servus.

WELLNER Servus. *(Podávají si ruce.)*

POLDÍK Kde celý den vězíte? Zapomněli jste snad na tenis? To tedy byla dneska hra! Sestra se moc zlobila! – Z nouze jsme nechali hrát Müllera odnaproti, měl zelený lodeňák, jako kdyby šel na Rigi – na tenise! Prosím pěkně! A co je s Pavlem? Na

toho ale už vůbec není žádné spolehnutí! Kde je? Kde pořád vězí? Snad už nakonec neodjel? Chtěl přece někam jet?

WELLNER To by se snad s námi rozloučil.

POLDÍK U něho člověk nikdy neví! Vůbec je poslední dobou nějaký divný.

WELLNER Opravdu?

POLDÍK No, hodně věcí se mi poslední dobou nelíbí! Třeba: jakmile jeho starej zavřel oči, vystoupil ze státní služby.

WELLNER Určitě se pro ni nehodil.

POLDÍK Ale vždyť to bylo přání jeho táty! A to se má respektovat! Na malování má přece dost času odpoledne. A vůbec, smím-li se zeptat: neobejdeme se snad bez malování?

VOGEL *(směje se)*

POLDÍK Já vždycky říkám, obrazů je už na světě dost. V galeriích visí jeden vedle druhého.

WELLNER To je věc názoru.

POLDÍK Názor sem – názor tam – Pavel už není, kým býval. Za celou zimu se u nás ani neukázal. Sestru to moc zlobilo. A víš, za kým chodil a kam? Opravdu do nádherných domů! K Riedelům!

VOGEL To tu maličkou zná už z Vídně?

WELLNER No a?

POLDÍK Ale prosím tě: chodil k nim – jako k opravdovým lidem – jednou se dokonce s ní a její matkou procházel ve Vídni po Okružní třídě. – Moje mamá se sestrou ho potkaly – pozdravil a to děvče také – sestra měla takovou zlost.

WELLNER, POLDÍK, VOGEL, PAVEL RÖNNING, pobledlý, štíhlý, elegantní. Černý knírek.

PAVEL Dobrý večer.

POLDÍK Právě říkám, že jsem myslel, jestli už nejsi pryč.

PAVEL Ještě ne. Ostatně všechno záleží na doktorovi. *(Ukazuje na Wellnera.)*

POLDÍK Ten se určitě nebude chtít zbavit svého posledního pacienta.

WELLNER Pro mě za mě, můžeš si klidně jet.

POLDÍK Buď rád, že se z tohotole zapadákova dostaneš.

VOGEL Tak zapadákov, podívejme, ale každé léto je tady.

POLDÍK Kdybychom tu neměli vilu s nádherným tenisovým kurtem –

VOGEL Nechtějí se pánové trochu projít, než to začne?

POLDÍK Rád, ale nejdřív musím k pokladně, abych ještě dostal své místo. Minule mě Kohn posadil jinam a mě tam rozbolela hlava. Doprovodíš mě, Pavle? Koupíš si taky lístek? I když – dnešní představení asi pro tebe nebude nijak zajímavé.

PAVEL Taky tam dneska nejdu. Uvidíme se po představení v kavárně?

POLDÍK Když si na nás uděláš čas. Tak na viděnou! *(Odchází s Vogelem k pokladně, kde si kupuje vstupenku. Kohn s ním jedná velmi zdvořile. Pak Vogel s Poldíkem odchází.)*

WELLNER, PAVEL.

WELLNER Tak to s odjezdem myslíš opravdu vážně?

PAVEL Ano. Snad proti tomu nic nemáš? Jsem opravdu rád, že z téhle společnosti vypadnu.

WELLNER Tak proč se s nimi stýkáš, když si jich nevážíš.

PAVEL Někdy je mám docela rád. Ale jako součást prostředí, do kterého občas rád zajdu. Jako lidé pro mě neznamenaají vůbec nic, duševně s nimi nemám pranic společného.

WELLNER A kam chceš jít? Domů?

PAVEL Domů? Co myslíš domovem? Nic takového pro mě neexistuje. Nemám rodinu; nemám domov. Vydám se na cesty.

WELLNER Po nějaké práci netoužíš?

PAVEL Ani v nejmenším.

WELLNER To nechápu.

PAVEL Milý příteli, jen se tu dlouhé týdny povaluj jako já, hotov se vším praštit, a pak se probud's vědomím – že tě nečeká nic jiného než to velké blaho být zase tady, patřit k tomu, co tu

dýchá a kvete, že smíš hovořit o zitrku jako všichni ostatní. Já teď chci jenom žít, nic jiného, cítit, že žiji, a to mi úplně stačí.

WELLNER Navždy si s tím ale nevystačíš.

PAVEL Proč by ne? Dívat se na svět otevřenýma očima, všechno cítit, všechno smět – to je snad málo?

WELLNER To nepotrvá věčně. Za rok – kdepak za rok – už na podzim si někde otevřeš ateliér a začneš malovat.

PAVEL To ne, můj milý, už nikdy.

WELLNER Ale to by byla škoda. Je to přece způsob obživy.

PAVEL Na co člověk potřebuje nějaké zaměstnání! Štětce už neudělám ani tah. Chci si uchovat nádherný pocit svobody.

WELLNER Jako bys dosud žil ve veliké závislosti!

PAVEL Na lidech nikoli. A i tak jsem se toulal světem jako provinilec, tak mě ty věčné marné pokusy umožily. Teď je ale i s tím konec, a říkám ti, že je to tak dobře!

PAVEL, WELLNER, KARINSKI. *Karinski v uniformě nadporučíka jezdeckta, ale bez šavle. Středního vzrůstu, štíhlý. Tmavý. Černé vlasy a černý knírek. Živé tmavé oči. Mluví ostře, velitelsky, občas provokativně.*

KARINSKI *(chce jen projít, zahlédne Pavla, zasalutuje a zastaví se)* Ach, ještě tady?

PAVEL *(mlčky přikývne)*

KARINSKI Myslel jsem, že nás chcete opustit?

PAVEL Brzy. *(Chvilka ticha.)*

WELLNER Pan poručík Vogel vás hledal, pane nadporučíku. Prý dorazil jeden váš pan kamarád.

KARINSKI Kamarád? To je možné, jistě. Dobrý večer. *(Zasalutuje a odchází.)*

WELLNER, PAVEL. *Chvilka ticha.*

PAVEL *(dívá se za Karinským, Wellner ho pozoruje)* Nemohu říct, že by mi byl sympatický.

WELLNER Mně taky ne. Mimochodem, prý to s ním nevypadá zrovna dobře.

PAVEL Proč?

WELLNER Ale to víš, hráč a dlužník. Navíc měl u posádky ne-
příjemnou aféru; někde v kavárně málem umlátil civilistu.

PAVEL Poldík o tom nedávno něco povídal.

WELLNER Mám dojem, že je to taky jeden z těch, co se za kaž-
dou cenu snaží provokacemi uniknout realitě. Ta však jedno-
ho krásného dne stejně pomine.

PAVEL Opravdu?

WELLNER Nechce podlehnout ubíjející všednosti, tak nasává,
hraje karty a nadbíhá každé sukni.

PAVEL Každé?

WELLNER Jo, každé.

PAVEL *(lehčím tónem)* Hlavně ale jí?

WELLNER *(se smíchem)* Dobře děláš, že odjíždíš, Pavle. Nako-
nec by ses do ní doopravdy zamiloval! –

PAVEL To si nemyslím. Vlastně jí přeju jedině: aby odešla a do-
stala se mezi jiné lidi.

WELLNER Má tady první angažmá?

PAVEL Ovšem.

WELLNER A šla k divadlu z lásky k umění?

PAVEL Jistou roli to asi hrálo. Ale hlavně musí vydělávat peníze.

WELLNER A to jí stačí k uživení?

PAVEL Asi těžko.

WELLNER A – a z čeho...

PAVEL Má ještě pár set zlatých po otci, ovšem s těmi dlouho
nevystačí.

WELLNER A pak?

PAVEL A pak – co já vím? Doufá, že se dostane k lepšímu divadlu.

WELLNER Kde bude moci vyžít z platu.

PAVEL Bože můj, vůbec netušíš, v jakých poměrech vyrostla. Ta
stísněnost. Chudí lidé. Chudoba v rodině, kde je alespoň jed-
na bytost plná mládí a naděje, není tak chmurná. Bez naděje
by to bylo hotové neštěstí.

WELLNER Jedno si musíš uvědomit. I spekulantky mohou být
ctnostné.

PAVEL Jistě: u takového stvoření to musí být spekulace.

WELLNER Víš, že ji všichni považují za tvou milenkou?

PAVEL *(lhostejně)* Opravdu?

WELLNER Nikoli za mladou dámu, s níž máš „soucit“.

PAVEL *(se smíchem)* To se ode mě ani nežadá.

WELLNER Stejně je to zvláštní druh soucitu. Tím jí moc nepo-
můžeš.

PAVEL *(lehce)* A co mám dělat? Ať si každý říká, co chce. Nám
dělá potěšení vyjít si na procházku a povídat si. A tak to dělá-
me! Ostatně už to není na dlouho. Vždyť odjíždím! –

WELLNER Naštěstí.

PAVEL Můžeš být klidný. Víím přesně, co dělám.

WELLNER A co?

PAVEL Co si sám před sebou zodpovím. Nechci se vázat. To
bych tu byl zůstal.

WELLNER A kdybys poznal, že tvůj „soucit“ je přece jen něco
jiného?

PAVEL Pak se vrátím.

WELLNER A ona na tebe určitě počká.

PAVEL Když ne – *(Zarazí se. Jiným tónem.)* Ale jedno ti řek-
nu: nepřenesl bych přes srdce, kdyby ta chudinka zpusťla jako
stovky jiných.

WELLNER Božíňku, ale ony chtějí zpusťnout.

V rozhovoru pokračují při procházce.

PAVEL Milý příteli, zahynout hladem určitě nechce žádná. Po-
věz, ten Karinski –

WELLNER No?

PAVEL Ale nic. To je...

WELLNER To jsou nebezpečí, která na tvou světici číhají?

PAVEL Nebezpečí – jak hloupé slovo! Mě jen popouzí, že to
takový člověk považuje za úplně samozřejmé, že tváří v tvář
takovému stvoření každý ubožák –

Pokračují v chůzi a mizí v jedné z alejí.

FINKE, PEPIČKA FISCHEROVÁ, později BALDUIN.

Den pomalu končí. Před divadlem je živěji. Přicházejí lidé, kupují si vstupenky, někteří hned vcházejí do divadla.

Režisér Finke a subreta Pepička Fischerová postávají už před závěrem poslední scény před vchodem na jeviště a během rozhovoru přicházejí dopředu. Finkemu je asi padesát let; tón řeči i pohyby prozrazují jistou rezignovanost. Tmavý, zašlý oblek, kostěný cvikr, malý, žlutý slaměný klobouk s černou lemovací páskou.

PEPIČKA (sleduje pohledem Wellnera s Rönningem, procházející kolem) Znáš ty dva?

FINKE Ano, od vidění.

PEPIČKA Ten větší, v šedém obleku, ten je Riedelové.

FINKE Tak ona si už někoho nabalila?

PEPIČKA Ále! Přivezla si ho už z Vídně. Je to milionář. Jsou holt ženský, co mají štěstí!

BALDUIN (první milovník, přichází. Je velmi mladý, sotva dvacetiletý, oblečen s ošuntělou elegancí provinčního herce. Živě gestikuluje, očima téká po okolí. Kohnovi.) Tak jak to vypadá, můj pokladníče?

KOHN (udělá gesto: jen tak tak)

BALDUIN Je lóže v prosceniu už prodaná?

KOHN Ta krásná Američanka se svojí mamá tu byla hned po ránu.

BALDUIN Pozoroval jsi ji včera, Finke? Ani na vteřinku neodložila divadelní kukátko – pokud jsem byl na scéně.

FINKE (lhostejně pokývne)

BALDUIN (záměrně ohnivě k Pepičce) Miluješ mě?

PEPIČKA Přestaň už s těmi omlétými vtipy.

BALDUIN Nejsem snad krasavec? Proč bys mě zrovna ty nemohla milovat?

PEPIČKA, FINKE, BALDUIN, KOHN, přichází ENDERLE.

ENDERLE (komik; dlouhý, hubený, kolem 25 let, jednoduchý šedý oblek. Mrzutě, až nevrle.) Dobrý večer.

FINKE Servus!

KOHN Dobrý večer, pane Enderle.

ENDERLE Servus, Kohne. Tak jak to vypadá? Byl v předprodeji nával?

KOHN Tak, tak; se zadními řadami v přízemí to zatím nevypadá dobře.

ENDERLE Ale, co je mi po tom.

PEPIČKA Co zase máš? Co ti přelítlo přes nos?

ENDERLE Ty, Pepičko.

PEPIČKA Já?

ENDERLE (ostatním) Pardon – (Stoupne si s ní stranou.)

FINKE (Enderlemu) Jenom, prosím tě, tolik nekřič.

KOHN (pro sebe) Toho Enderleho je mi docela líto.

PEPIČKA (když ze sebe Enderle nemůže vypravit ani slovo) Tak co je?

ENDERLE (hraje si na klidného, ale špatně skrývá zlost) Chci ti to říct po dobrém, rozumíš, po dobrém. Můžeme se přece rozejít.

PEPIČKA (vzdorovitě) No samozřejmě.

ENDERLE Ale mám ti ještě snad co nabídnout – (Křičí.)

FINKE Uklidni se!

ENDERLE (tišeji) Mám ti snad... Zkrátka jestli dneska zase začneš koketovat s lóží těch oficírků – tak já – na mou duši –

PEPIČKA (drze) No, copak?

ENDERLE (nahlas) Tě zmlátím, ty děvko.

PEPIČKA Ale jdi, taková hloupost. Kam se asi mám dívat, když hraju veseloheru? Víím já, kdo všechno v divadle sedí? Jenomže ty musíš pokaždé za vším vidět špatnost, protože jsi špatný člověk.

ENDERLE (chce to zopakovat)

PEPIČKA Nebo máš snad v roli štípat Schützovku do ruky?

ENDERLE Já Schützovku do ruky – ty jsi ale –

PEPIČKA Sama mi to přiznala. Ty, když máš chuť si zakoketovat, se do lóží dívat nemusíš. Nebo si snad myslíš, že nevidím, jak děláš na Riedelovou oči?

ENDERLE Teď s tou chudinkou začínej i ty!

PEPIČKA Slyšel jsi to, Finke? Riedelová a chudinka! Dovol, abych se zasmála!

ENDERLE Je mi jí líto.

PEPIČKA A čeho je ti líto? Že má jiného!

FINKE Děti, tak se pořád nehádejte.

BALDUIN Vykašli se na něj, vidíš, že ti vůbec nerozumí! Pojď do mé náruče! Kdopak tě bude milovat víc než já?

ENDERLE Tys mi tu teda chyběl, ty!

PŘEDEŠLÍ, přichází SLEČNA KAČENKA SCHÜTZOVÁ. Hezké děvče, oblečené s jistou dávkou strojené jednoduchosti; hovoří afektovaně spisovným jazykem, ke všem se chová s přehnanou laskavostí, až devótně, hovoří-li s muži, hledí na ně ostýchavě a zároveň oddaně.

SLEČNA SCHÜTZOVÁ Dobrý večer.

BALDUIN Pozdrav tě Pánbůh, Schützovinko! Pořád mě tak oddaně miluješ?

KOHN Dobrý večer, slečno Schützová.

SLEČNA SCHÜTZOVÁ (*přistoupí ke Kohnovi, přátelsky*) Dobrý večer, milý pane Kohne, jak se vám daří?

PEPIČKA Nojo, s herci dohrála, tak teď začíná s pokladním. Pak přijdou na řadu kulisáci.

ENDERLE Starej se radši o sebe.

PEPIČKA Jako bych nevěděla, kde bude mít zastánce.

FINKE, BALDUIN, ENDERLE, PEPIČKA FISCHEROVÁ, SLEČNA SCHÜTZOVÁ, KOHN, přichází ANNA RIEDELOVÁ. Jednoduše, ale vkusně oblečená v tmavomodrém kostýmu. Malý plochý slaměný tzv. Girardiho klobouk, s bílým závojem. Přichází svižným krokem s lehce narudlou tváří; mluví rychle naivně vzdorovitým tónem. V ruce drží otevřený dopis.

ANNA Dobrý večer.

BALDUIN Pozdrav tě Pánbůh, Riedelová, miluješ mě?

ENDERLE Servus, Riedelová.

PEPIČKA Co se vám stalo? Snad nepláčete?

ANNA (*Finkovi*) Představte si, pane režisére, je to možné –

FINKE No copak, maličká?

ANNA (*otřesená*) Ředitel mi dal výpověď.

FINKE (*se smíchem*) Opravdu?

PEPIČKA Tak proto nejste už dávno pryč.

ENDERLE Nic si z toho nedělejte, Riedelová, to se zase urovná.

BALDUIN To doufám! Ha!

KOHN Tak vám ji přece jen poslal.

PEPIČKA (*bere Anně dopis z ruky*) Takový dopis taky znám!

ANNA Ale nechápu proč, pane režisére? Kritika o mně psala příznivě, ani vy jste si na mě nestěžoval, pane režisére, nebo snad ano?

FINKE Jistěže ne, mé dítě.

ANNA A ředitel, když byl naposled na zkoušce, byl ke mně velmi milý a dokonce mě pochválil, a dneska najednou dostanu výpověď; to je nespravedlivé!

ENDERLE (*rozesměje se*) Ach, ty!

FINKE (*s úsměvem*) Tak se tak nevzrušujte, milé dítě, všechno se zase urovná.

ANNA Ale jak?

FINKE Promluvte si s ředitelem.

ANNA A co mu mám říct? V dopise není nic, na co bych se mohla odvolat.

FINKE No, proti dopisu nemůžete nic namítat. Ředitel postupoval korektně.

ANNA (*vybuchne*) Cože?

FINKE Podle smlouvy má přece právo dát vám výpověď během prvních čtyř týdnů.

ANNA I bez důvodu?

FINKE Uklidněte se, Riedelová. Promluvte si s ředitelem.

ENDERLE Vím přesně, co vám řekne. Můžete zůstat za polo-
viční plat.

ANNA Za poloviční plat? A jak bych pak vyžila?

PEPIČKA Podívejte, Riedelová, nehrajte to tu na nás.

ENDERLE (*hrubě*) Ty drž –

FINKE Pokud vám mohu poradit, milé dítě, raději neodchá-
zejte, pro začátečníci je velmi nemilé, když zůstane uprostřed
sezony bez angažmá. Nepůsobí to dobře.

ENDERLE A to pan ředitel ví.

ANNA (*hněvivě*) Ale to je nehoráznost!

ENDERLE Tak úplná nehoráznost to zase není, tady se to stalo
každému.

SLEČNA SCHÜTZOVÁ Ó, promiňte, pane Enderle, mně ne.

PEPIČKA No jo, Schützovko, s tebou je pan ředitel holt výji-
mečně spokojen.

BALDUIN (*směje se*) Jo, Schützovinko, s tebou je výjimečně
spokojen!

ANNA (*stojí tu velmi rozladěna*)

KARINSKI a VOGEL se objeví vpředu v aleji a zabrání v hovoru
se blíží k hercům.

VOGEL Ale určitě jsem se nemýlil. Toho Rohnstedta budu znát!
Před dvěma lety ve Vídni jsme spolu trávili každý den.

KARINSKI Jen mi je divné, že dovolenou dostal právě teď.

VOGEL (*směrem k divadlu*) Hele, už tam jsou všichni. Pojďme
si na chvilku poklábosit. Je tam i Riedelová.

KARINSKI Sakra, to je ale pěkná holka.

VOGEL Vlastně ani nevím, co na ní vidíš.

KARINSKI Člověku vrátí dobrou náladu.

VOGEL Jenže ona nechce, co?

KARINSKI Ona už bude chtít.

VOGEL Sok je stále ještě tady.

KARINSKI Tím líp; aspoň ji budu mít komu odloudit.

ENDERLE (*Pepičce, zatímco se důstojníci blíží*) No, bohudíky,
už jsou tady.

PEPIČKA Ti přišli jen kvůli mně.

ENDERLE Kvůli komu jinému asi?

PEPIČKA Dej už pokoj a vynech mě z toho. Jak bych asi já
mohla letět na vojáky! Vždyť to pro mě nejsou žádný chlapi.
Vůbec mě nevzrušují.

Vogel a Karinski přistupují ke skupince.

VOGEL Dobrý večer, krásné dámy! (*Pány nedbale pozdraví po-
kynutím. Finke a Enderle krátce poděkují.*)

BALDUIN (*důležitě*) Dobrý večer, pane poručíku.

VOGEL Servus, milovníku a hrdino! Co dělá umění a láska?

BALDUIN (*hlasitě se zasměje*) Haha!

VOGEL (*Enderlovi*) Servus, komiku! Včera jsem se mohl po-
pukat smíchy!

ENDERLE (*úsečně*) Děkuji; jmenuji se Enderle.

KARINSKI (*s okázalou zdvořilostí se ukloní Anně*) Dobrý ve-
čer, slečno?

ANNA (*chladně*) Dobrý večer.

KARINSKI Slečna dnes není milostivě naložena?

ANNA Zdá se.

KARINSKI Ale je nejvyšší čas, aby zase byla.

ANNA Ano?

KARINSKI Za pár dnů mi končí dovolená. Jen si představte,
budu se muset vrátit do toho bohem zapomenutého hnízda.
Nebylo by krásné, kdybych si s sebou směl odnést nějakou
vzpomínku?

ANNA Ty tu jsou přece k máni. (*Odvrátí se.*)

KARINSKI (*prudce*) Zůstaňte. Proč se ke mně tak chováte?
A zrovna ke mně? Já tomu vašemu chladu nevěřím, ne. Doká-
žete člověka – udělat velmi šťastným, když chcete.

ANNA (*zprvu uraženě, pak chladně a pevně*) To vím.

KARINSKI A proč tedy ne mě? Protože mě nemáte ráda? Vždyť já
nechci vaši lásku. Za pár dní odjíždím a už se nikdy nevidíme.

ANNA Ted' už toho mám ale opravdu dost.

KARINSKI Musejí si lidé jako vy a já něco nalhávat? Radujme se ze setkání: užijme si ho co možná nejlíp – a pak (cynicky) adié.

ANNA (chce odpovědět, ale nenachází slov)

KARINSKI Cítíte, že mám pravdu. Tak proč se jí bráníte? Vždyť se k němu zase vrátíte, já proti tomu nic nemám.

KARINSKI, VOGEL, BALDUIN, FINKE, ENDERLE, ANNA RIEDELOVÁ, PEPIČKA FISCHEROVÁ, SLEČNA SCHÜTZOVÁ, KOHN, přichází ŘEDITEL SCHNEIDER. *Schneider je velký a silný; s vrásčitou, ale vypasenou, hladce vyholenou tváří; malé, zákeřné oči. V hovoru s podřízenými hlasitý, panovačný; s lidmi, na nichž je závislý, podlézavý. Má na sobě světlé kalhoty a černé obnošené sako; na hlavě šedý klobouk s černou stuhou. Celkově typ provinčního umělce, který přišel k penězům. Občas je patetický, pak hovoří a gestikuluje jako starý komediant.*

ŘEDITEL Dobřej den, děti, dobřej! (Jeho pozdrav není nijak nadšeně opětován.) Á, pan nadporučík – pan poručík. (Zvedne klobouk a hluboce se ukloní.) Pánové nás dnes jistě poctí návštěvou.

VOGEL No, copak asi máme večer v takovém zapadákově dělat.

ŘEDITEL S pýchou musím konstatovat, že císařsko-královská armáda mému kulturnímu institutu prokazuje výjimečnou pozornost.

VOGEL To ano. Dobře, že vás vidím, řediteli, už dlouho si s vámi chci promluvit. Proboha, řekněte mi, co to bylo předešlým, nebo kdy to bylo, za podivnou hru, bez hudby, bez sboru, bez děvčat, vůbec to nebylo k smíchu!

ŘEDITEL Víte, pane poručíku – někdy – musíme spravedlivě vyjít vstříc i vkusu jiného publika – v létě –

VOGEL Tak to už nikdy nedělejte, řediteli, nebo přijdete o publikum.

ŘEDITEL (přátelsky se usmívá) Dobře, dobře.

VOGEL Já si nedělám legraci, řediteli, co je s Královnou loutek, kterou jste nám už kdysi slíbil?

ŘEDITEL Už se na tom pracuje, že pane Finke? (Finke přikývne.) Pánové si vůbec nedokážou představit, jaké obtíže musíme překonat, než se nám takovou věc podaří dostat na scénu.

VOGEL Jakkak jsou v Královně loutek rozděleny role?

ŘEDITEL Přirozeně mezi naše nejpřednější umělce.

VOGEL A kdo tančí Bebé? Tu roli miluji.

SLEČNA SCHÜTZOVÁ (roztomile) Tatiček – mamička –

VOGEL Tatiček, mamička, jak rozkošné. To asi bude novinka, že se v baletu mluví, že?

ŘEDITEL Ani já neznám balet, ve kterém –

KARINSKI (bez přestání se dívá na Annu) Bebé by byla skvělá role pro slečnu Annu Riedelovou – dětská nevinnost –

ANNA (chce se na něj obořit)

FINKE Bebé všude v provincii tančí naivky.

KARINSKI I kostým by slečně fantasticky slušel – pokud to my, nevyvolení, dokážeme posoudit.

KOHN (spíš pro sebe) Bebé má na sobě jen košilku.

ŘEDITEL (přísně) Ano, roli Bebé dáme slečně Riedelové.

KARINSKI Na shledanou, pane řediteli.

VOGEL Servus!

Oba salutují.

ŘEDITEL (znovu si nasadí klobouk hluboko do čela) Bylo mi ctí! –

Karinski a Vogel loudavě odcházejí.

PŘEDEŠLÍ bez obou důstojníků.

SLEČNA SCHÜTZOVÁ To je opravdu skvělé, jak důvěrně pánové důstojníci konverzují s panem ředitelem.

ŘEDITEL Záleží jen na nás, moji drazí, jestli budeme vyznamenání důvěrným stykem i s nejvyššími a nejvznešenějšími kruhy. Prostředek je jednoduchý: být sám vznešený.

ENDERLE Ovšem, pokud to člověk dokáže!

ŘEDITEL (přísně se na něho podívá)

FINKE (*dívá se na hodinky*) Děti, je nejvyšší čas. Poručím se, pane řediteli!

ENDERLE Tak, a jdeme znova do rachoty.

ŘEDITEL (*s lehkým pohráním*) Milý pane Enderle!

ENDERLE (*s hranou devótností*) Pane řediteli!

ŘEDITEL Takhle z vás umělec nikdy nebude!

ENDERLE (*posměšně*) Ach!

ŘEDITEL Trochu víc nadšení bych prosil...

ENDERLE Trochu víc peněz bych prosil! Dobrý večer, pane řediteli!

PEPIČKA (*při odchodu k Enderlovi*) Tak ho pořád neprovokuj. Na mou duši, ty to u divadla opravdu nikam nedotáhneš!

KOHN (*pro sebe*) Bože – toho Enderla mám opravdu rád!

BALDUIN Dobrý večer, pane řediteli. Schützovinko, máš přednost!

SLEČNA SCHÜTZOVÁ (*nežně Řediteli*) Dobrý večer, pane řediteli!

Enderle, Finke, Balduin, Pepička Fischerová, slečna Schützová odcházejí.

ŘEDITEL, ANNA RIEDELOVÁ.

ŘEDITEL (*přísně*) Copak je s vámi, Riedelová?

ANNA Dnes nehraji.

ŘEDITEL Přesto. Myslel jsem, že se na představení chcete podívat. Mám rád, když členové mého souboru projevují trochu zájmu o výkony svých kolegů. (*Významně.*) Něčemu se přece můžete přiučit.

ANNA Určitě. Chtěla jsem pana ředitele chvíli pozdrzet.

ŘEDITEL Musí to být tady? Nejsem zrovna rád veřejnosti na očích. (*Jemněji s žádostivým pohledem.*) Nepůjdeme do mé kanceláře –

ANNA To snad ani nebude nutné.

ŘEDITEL (*přísně*) Tak co zase máte?

ANNA (*se skrývaným neklidem*) Pan ředitel mi dnes poslal – k mému velkému překvapení – výpověď.

ŘEDITEL (*suše*) Správně.

ANNA (*trochu kurážněji*) Ale, pane řediteli, proč prosím?

ŘEDITEL Vy se ptáte proč? Milá slečno, protože vás nepotřebuji.

ANNA Ano, ale vždyť jsem přece – opravdu nevím, pane řediteli – plnila všechny své povinnosti tak dobře jako ostatní, studovala jsem role, chodila na zkoušky, líbila jsem se –

ŘEDITEL To posuzuji já, milá slečno.

ANNA Ale sám jste mi přece, pane řediteli, teprve předevčírem řekl, že jste se mnou spokojen.

ŘEDITEL Možná. Chtěl jsem vás povzbudit.

ANNA Když jste mě chtěl předevčírem povzbudit, proč mě dnes propouštíte?

ŘEDITEL Protože netáhnete do divadla žádné lidi, milá slečno. (*Jasným hlasem.*) Nejste laskavá, milá slečno: musím to tak říct, a to je ten důvod! Právě jsem měl příležitost pozorovat vaše chování (*Anna vyčkává*) vůči mým ctěným přátelům, pánům důstojníkům. Vy se k nim chováte doslova nepřátelsky, ukazujete publiku, jak jím pohrdáte. Milá slečno, na to jste ještě příliš mladá. Takový luxus si možná můžete dovolit u Dvorního divadla, ale my jsme tady na publiku závislí. Starám se o svůj personál a mám právo požadovat, aby se personál staral i o mne.

ANNA (*vzrušeně*) Konám jenom svou povinnost.

ŘEDITEL To je ovšem málo. Podívejte se na své kolegyně. Každá má nějaký... doprovod. Když dneska nasadím Bendnerku nebo Schützovku – i do nejmenší roličky, mohu se spolehnout, že zaplní dvě tři lóže a tucet míst v přízemí. Vám dnes mohu dát roli o dvanácti arších a nepřitáhnete ani myš.

ANNA To je mi moc líto, dámám ovšem nemůžu konkurovat.

ŘEDITEL To tvrdím i já. Milá slečno, vám chybí, jednoduše řečeno, umělecká pokora.

ANNA Pokud spočívá v nočním popíjení šampaňského s důstojníky –

ŘEDITEL Slečno Riedelová, s drzými – ano drzými – odpověd-
mi si na mě nepřijdete. Nestrpím, abyste se takto vyjadřovala
o nevině zábavě svých kolegyň. Určitě by vás nebylo, kdy-
byste se nechovala tak povýšeně. Jenomže vám chybí esprit
de corps, řekl bych, pokora před vlastním společenským statu-
tatem. Ale dost o tom. Sbohem, milá slečno. (*Chce odejít, ale
ještě se k ní obrátí.*) Mimochodem – netrvám na té výpovědi
– chci to s vámi ještě zkusit. Pokud chcete náležet k mému
uměleckému institutu za poloviční plat, můžeme si o tom po-
hovořit.

ANNA (*vzrušeně*) Pane řediteli!

ŘEDITEL Ještě neděkujte –

ANNA (*rozesměje se*) Děkovat? (*Odchází bez pozdravu.*)

ŘEDITEL (*klidným vědoucím pohledem se za ní dívá, Kohnovi*)
Vůbec není špatně rostlá.

KOHN To musím zaklepat! Ale, pane řediteli, smím se zeptat,
kdo bude hrát naivky?

ŘEDITEL Kdo? Přece Riedelová. Ale za pětadvacet zlatek.

KOHN (*posunkem naznačí politování*)

ŘEDITEL Copak jsem tu od toho, abych je všechny živil?

KOHN Myslím, pane řediteli, že nikoho nemá.

ŘEDITEL Kohne, asi ty naivky nechám hrát vás.

Odchází do divadla.

PAVEL a ANNA se potkávají.

PAVEL (*vesele zdraví*) Anno!

ANNA (*roztěkaně*) Dobrý večer.

PAVEL No, copak? Stalo se něco?

ANNA Propustili mě.

PAVEL Cože? To není možné.

ANNA Přeháním. Nepropustili mě. Za 25 zlatých můžu v tom
kulturním institutu zůstat!

PAVEL No tak vidíte, jestli máte pětadvacet nebo padesátých
zlatých, na tom přece nezáleží.

ANNA Není to možná to nejpodstatnější, ačkoli mně ten rozdíl
není tak lhostejný, jak se zdá vám.

PAVEL Kdybyste nebyla tak hrozně malicherná, byla by ta otáz-
ka dávno vyřešena. Znáte mě už dost dlouho, abyste věděla, že
nemám žádné postranní úmysly.

ANNA Prosím, přestaňte s tím konečně.

PAVEL (*hněvivě*) Hergot! Rád bych věděl, co chcete dělat. Chtěl
bych mít jasno, než odjedu.

ANNA Tak je to pravda – kdy odjíte?

PAVEL Vždyt' víte, jak to u mě chodí – snad zítra.

ANNA To se tedy musíme rozloučit – možná navždycky.

PAVEL Proč?

ANNA No, co já vím, kde skončím. Vám ale zmizím natrvalo.

PAVEL Tak mi aspoň napište, snažně prosím.

ANNA A k čemu by to bylo?

PAVEL No! (*Po chvíli.*) Rád bych věděl, co máte v plánu do
budoucná.

ANNA Nejdřív pojedou k mámě. A na podzim se snad něco na-
jde.

PAVEL A co když ne?

ANNA Kdoví. Třeba se změním. Časem, až tady mezi těmi budu
delší dobu.

PAVEL A to zas má být co?

ANNA Budu jako ostatní. Všichni se zlobí, že jsem vzpurná.
Pořád se ještě bráním – protože mám vztek, vztek, povídám.

PAVEL Dokážete se přece tak ovládat –

ANNA Bože – ale ne z ctnosti – to vás ubezpečuji. Už nesnesu,
aby se mnou všichni zacházeli jako dosud – jeden vedle dru-
hého. Za povýšenost považují, že se nemám chuť prodávat.

PAVEL Vždyt' jste svobodný člověk a můžete si dělat, co chcete
– nikdo vás přece do ničeho nemůže nutit.

ANNA Nutit? – Ne. Ale když vás takovou dobu nahánějí, tak vás
to nakonec unaví! Ale Bože, proč vám to vyprávím? Vždyt' vás
tím jen znepokojuji. Sbohem, milý příteli!

PAVEL Prosím vás, Anno, počkejte ještě chvíli, proberme to
v klidu, vaši budoucnost – vždyt' se nejspíš v nejbližší době
neuvidíme.

ANNA A to bude jen rozumné. Já už nesnáším ani vás. Všechno, co mi říkáte, mě stále víc znervózňuje.

PAVEL To jsem opravdu nechtěl.

ANNA Já vím, já vím, nezlobte se na mě. Když vy jste na mě moc šťastný, takový... ach, ale já už jsem opravdu asi hodně zlá. – Sbohem.

PAVEL Ale Anno, nechceme se ještě jednou... Nechcete jít se mnou zítra ráno na procházku? Budete mít menší vztek a já menší radost, jestli vás to potěší. Přece se na bůhvíjak dlouho nerozloučíme takhle.

ANNA Právě takhle. – A jenom takhle. – Sbohem. *(Rychle odchází; zmizí za horizontem.)*

PAVEL *(chvilku stojí, pak zavrtí hlavou a pomalu odchází opačným směrem)*

Nastal večer. Kolem kiosku stojí lidé. Z divadla zní hudba. Po Pavlově odchodu uplyne asi deset vteřin, než se objeví Karinski s Rohnstedtem.

KARINSKI, ROHNSTEDT *ve stejné uniformě jako Karinski. Krásný mužný zjev. Krátký světlý vous. Je bez šavle, plášť přehozený přes ramena. Přátelská, ale velmi energická mluva.*

KARINSKI *(velmi rozladěn)* Mohl jsi mě nechat v klidu alespoň o dovolené.

ROHNSTEDT Tvou lehkovážnost prostě nechápu.

KARINSKI To jsem se klidně mohl dozvědět až za osm dní.

ROHNSTEDT Vždyť ti to pořád opakuji: ti lidé už nechtějí čekat.

KARINSKI Ale oni počkají.

ROHNSTEDT Ty mi pořád nechceš rozumět: na velení pluku přišlo udání.

KARINSKI *(nejprve se zarazí, pak se vzchopí)* To byla před rokem úplně stejná historka. Copak jsem jim tehdy nezaplatil? Mají mít strpení.

ROHNSTEDT Tak jednoduché to zase není. Tentokrát to je trochu jiná aféra; nahromadilo se toho poněkud víc.

KARINSKI To jsem si mohl myslet, že to použiji proti mně.

ROHNSTEDT Dalo se to čekat.

KARINSKI A co jsem asi měl dělat, když do mě v restauraci vrazí chlap a nestojím mu ani za námahu, aby se mi omluvil?

ROHNSTEDT To je vyřešená věc. Sám přece nevěříš, že ten neškodný chlap to udělal ze zlé vůle.

KARINSKI Aťsi – ale mou povinností bylo jednat.

ROHNSTEDT Tak v tom se určitě neshodneme.

KARINSKI Proč, smím-li se zeptat?

ROHNSTEDT Tak už toho nech a buď rád, že spolu pořád mluvíme jako přátelé – po těch letech, co jsme spolu prožili. Vyčítám si jen, že jsem ti do duše nepromluvil častěji, možná bych tě... Takhle už to ale dál nejde. Plukovník je nadmíru rozčilený, je mou povinností ti to říct.

KARINSKI *(po chvilce)* Poslali tě?

ROHNSTEDT To zrovna ne.

KARINSKI Prosim tě, a co mám tedy dělat? Sedm tisíc zlatých nemám. Ti Židé přece vědí, že těch pár tisíc zlatek zaplatím – tak proč na mě podávají udání?

ROHNSTEDT Šušká se, že už za tebe strýček nezaplatí.

KARINSKI *(chce vybuchnout; ovládne se však)* Tentokrát ještě zaplatí.

ROHNSTEDT A – když ne?

KARINSKI Povídám, že zaplatí.

ROHNSTEDT A příště?

KARINSKI Nebude žádné příště. Sám víš, jaká smůla mě při hře pronásleduje. Jednou se to přece musí zlomit.

ROHNSTEDT Karet se už nesmíš ani dotknout. Svůj život musíš postavit na něčem úplně jiném, jestli se chceš konečně vyhrabat z nepříjemností.

KARINSKI To bych se mohl hned odstěhovat ke strýci na statek a pěstovat tam zeli.

ROHNSTEDT Přesně to ti chci poradit. *(Po chvilce.)*

KARINSKI *(hluboce dotčen)* Tak to je důvod, proč jsi...

ROHNSTEDT Ano.

KARINSKI To myslíš vážně? To mám jako tenhle vojenský kabát – asi jsem ti dobře nerozuměl?

ROHNSTEDT Moc dobře jsi mi rozuměl. Je to jednoduché. Pokud má člověk takovou vášeň jako ty, nemůže s penězi jezdeckého důstojníka vyjít, to si musíš konečně priznat.

KARINSKI Odejít?

ROHNSTEDT Dnes ještě se všemi počtami.

KARINSKI Spíš si proženu kulku hlavou, rozumíš?

ROHNSTEDT No, no, no...

KARINSKI To je mé poslední slovo.

Oba se odmlčí; blíží se ke kiosku.

ROHNSTEDT Buď přece... *(Posadí se ke stolku.)*

KARINSKI *(číšníkovi)* Koňak, prosím!

Úplně se setmělo; stolky u kiosku jsou poloprázdné. U stolku v pozadí sedí několik dam s doprovodem. Číšník už zmizel.

Z divadla vychází pár lidí, postaví se do fronty, konverzují a kouří cigarety. Přichází i PORUČÍK VOGEL a POLDÍK GREHLINGER.

VOGEL Nezakouříme si?

POLDÍK *(vyndává pouzdro a nabízí Voglovi)* Vezmi si jednu ode mě, egyptskou.

VOGEL Děkuji. Už mám toho milovníka dneska plné zuby, pojd', posadíme se naproti do kavárny.

POLDÍK Ale jak je libo.

Pomalů se ubírají na druhou stranu ke kavárně.

VOGEL Tamhle sedí Karinski s Rohnstedtem.

POLDÍK Pardon, toho druhého pana nadporučíka nemám tu cest znát.

VOGEL To nevádí – představím tě. *(Zamíří ke stolu, u kterého sedí Karinski s Rohnstedtem. Salutuje.)* Servus, pane nadporučíku!

ROHNSTEDT *(po krátké chvilce ho poznává)* Ale to je Vogel! Servus! Nechceš si k nám přisednout?

VOGEL Jestli dovolíte; jsem tu s ... *(chce představit).*

POLDÍK *(představuje se)* Poldík Grehlinger.

ROHNSTEDT *(velmi přátelsky)* Rohnstedt. –

Vogel s Poldíkem se posadí.

VOGEL Viděl jsem tě, hned jak si dorazil, musel jsi zrovna jít z nádraží – kufr jsi měl na voze – Zůstaneš déle?

ROHNSTEDT Ne – snad dva, tři dny.

VOGEL Škoda že máš tak krátkou dovolenou – moje ale už taky končí.

PIKOLÍK *(ke stolu)* Pan poručík si bude přát?

VOGEL Přineste mi jednu kmínku. Poslyšte – vyřídte krásné pozdravení slečně Valérii a řekněte, že je to pro mě.

POLDÍK Mně přineste jednu šartrézku.

PIKOLÍK K službám. Zelenou, nebo žlutou?

POLDÍK Zelenou, jako vždy. Kdy už si to konečně zapamatujete? Na tom není nic těžkého – vždycky piju zelenou.

PIKOLÍK K službám, pane von Grehlinger.

POLDÍK No proto.

PIKOLÍK *(odchází)*

VOGEL Ale těch pár společných dnů si užijeme co nejveseleji, jak jen to v takovém Zapadákově jde.

KARINSKI Máš už na večer něco domluveno?

VOGEL Samozřejmě; po představení se sejdeme v Koruně.

ROHNSTEDT Kdo „my“?

VOGEL No my, to jsme především my – a pak pár děvčat z divadla.

ROHNSTEDT Á!

VOGEL Jsou mezi nimi pěkné holky. *(Rohnstedtovi.)* Budeš se výborně bavit, nedají se dvakrát prosit, když jde o pozvání na večeři.

PIKOLÍK *(přináší nápoje)*

VOGEL Slečně Valérii pusinku na srdíčko. *(Rohnstedtovi.)* Na vaše zdraví, pane nadporučíku.

ROHNSTEDT *(rovněž připíjí)* Servus!

KARINSKI (*Pikolíkovi*) Přines mi ještě jeden koňak. (*Vogelovi.*)
Které dámy dorazí?
VOGEL Ty co pokaždé, přirozeně.
KARINSKI A Riedelová?
VOGEL Dej s tou nudnou osobou pokoj, už jsem to s ní vzdal.
KARINSKI Ale já chci, aby tam Riedelová byla. Právě ona.
VOGEL (*Rohnstedtovi*) Slyšel jsi to? To je celý on! On chce! Ale ona nechce.
KARINSKI Ona přijde.
ROHNSTEDT (*s pousmáním*) Tak to je nejspíš jedna z těch, co se vzpírají.
KARINSKI (*vyjme kartičku z peněženky, posadí se k vedlejšímu stolu a napíše pár řádek*)
VOGEL Co to děláš?
KARINSKI Uvidíš. Hej, vrchní, přineste mi obálku.
ČÍŠNÍK Prosím, pane nadporučíku, hned to bude.
KARINSKI (*Voglovi*) Dneska nehraje, co?
VOGEL Ne, ale cos napsal?
KARINSKI Pozvání.
VOGEL On ji pozval! A už je to tady.
KARINSKI Opravdu bych rád věděl, proč právě ona má být nějaká výjimka.
VOGEL Vlastně má pravdu. Přece musí být nějaký pořádek. Když už i herečky chtějí být slušné, pak se v tom světě člověk už vůbec nevyzná.
ČÍŠNÍK (*přináší psací potřeby*)
KARINSKI Proč nesete hned celé papírnictví? (*Vezme obálku a vloží do ní kartičku.*) Odnesete ty krámy. Ve kterém čísle bydlí -
VOGEL Jen se nedělej. Každý den jí přece posíláš květiny.
KARINSKI 12 - určitě 12, číšniku, zavolejte mi pikolíka!
ČÍŠNÍK Prosím, hned to bude.
ROHNSTEDT Proč sis zasedl zrovna na ni, když tu máte tak bohatý výběr?

KARINSKI Právě na ni. (*Tišeji, lehce ironicky, Rohnstedtovi.*)
A zítra začne nový život.
PIKOLÍK (*objeví se u stolu*) Pan nadporučík si přeje?
KARINSKI Poslouchej, hochu; doneseš ten dopis naproti do Parkové 12, rozumíš! Zeptáš se, jestli je slečna Riedelová doma; když ano, odevzdáš dopis a počkáš na odpověď, rozumíš? - Když nebude doma, necháš tam dopis a řekneš, že si pro odpověď přijdeš za hodinu.
PIKOLÍK (*usměje se a vezme dopis*)
VOGEL Jak se ten kluk usmívá.
KARINSKI Avanti, avanti!
PIKOLÍK (*odchází*)
VOGEL Cos jí vlastně napsal?
KARINSKI Pozval jsem ji zdvořile na večeri, tak zdvořile, jako bych zval opravdovou dámu.
VOGEL (*žertovně zahrozí*) Nenapsal jsi: Nejmilejší poklade? (*Ostatním.*) U něj člověk nikdy neví!
Zleva mezi stoly přichází PAVEL s WELLNEREM. Oba hledají volné místo. Právě míjejí Karinského a spol., aniž by si jich všimli.
VOGEL Á, doktůrek!
WELLNER Dobrý večer, pánové!
VOGEL Kampak? Za dobrodružstvím?
WELLNER Ale kdeže. Nebo je snad dobrodružstvím dát si tady panáka?
PAVEL Tady je volný stůl. (*Vedlejší stůl je volný.*)
POLDÍK Zdravím tě, Pavle.
Pavel mu podává ruku, přiblíží se ke stolu a představuje se Rohnstedtovi.
PAVEL Pavel Rönning.
ROHNSTEDT Nadporučík Rohnstedt.
WELLNER (*rovněž se představuje*) Doktor Wellner.
Karinski salutuje. Wellner a Pavel si sedají k vedlejšímu stolu.
WELLNER (*směrem ke druhému stolu*) Pan nadporučík právě dorazil?

ROHNSTEDT Ano, dnes odpoledne. Líbí se mi tu.

WELLNER Když tu člověk nemusí být natrvalo, tak se mu tu může celkem líbit.

ROHNSTEDT Vy tu musíte být?

WELLNER Samozřejmě, jsem tu lékařem.

VOGEL (*Rohnstedtovi*) Vzpomínáš si ještě, pane – nadporučíku, kdy jsme se naposled viděli?

ROHNSTEDT Ovšem; ve Vídni, před třemi lety, po dostizích –

VOGEL Jasně! Jak Ferda Auersperg vyhrál se svým hnědákem první cenu!

ROHNSTEDT A večereli jsme v Prátru na Konstantinově vršku.

VOGEL S Weidenthalerem, jestli si vzpomínáš.

ROHNSTEDT Ten už je po smrti.

VOGEL Ovšem – chudák chlap! Tak kdypak zase přijedeš do Vídně?

ROHNSTEDT Už brzy!

VOGEL Takže je to pravda, že půjdeš na vojenskou akademii?

ROHNSTEDT Od příštího podzimu! Trvalo to dost dlouho.

VOGEL Ale to mám ohromnou radost. Tedy, jsem ti kdykoli k službám, až budeš potřebovat zasvětit do tajemství Vídně –

ROHNSTEDT Já ji znám velmi dobře!

VOGEL No a ty, Karinski, není nějaká možnost, jak by ses k nám mohl dostat, vyměnit se s někým?

KARINSKI Kdopak by chtěl měnit sem? Já už se odtud nedostanu.

VOGEL Božínku, kdo to může vědět? Už došlo i k podivnějším přesunům.

Objeví se PIKOLÍK.

KARINSKI Nuže?

PIKOLÍK Slečna řekla: bez odpovědi.

KARINSKI Cože? A byla doma?

PIKOLÍK Ano, slečna byla doma, mluvil jsem s ní.

KARINSKI Četla ten dopis?

PIKOLÍK Ano, a řekla: bez odpovědi.

VOGEL Škoda že jsem se nevsadil!

KARINSKI To ještě můžeme dohnat. – O dvacet lahví šampaňského.

VOGEL Prosím tě! Vždyť jsi už prohrál!

KARINSKI To se ještě uvidí. Platí sázka?

VOGEL Když nám všem chceš zaplatit šampaňské –

KARINSKI Platí! (*Salutuje.*) Na shledanou, pánové! (*Odchází.*)

VOGEL (*Rohnstedtovi*) Viděl jsi někdy podobného umínence? Teď k Riedelové poletí sám.

PAVEL (*bavil se s Wellnerem a jen zběžně naslouchal, když zazní jméno Riedelová, obrátí se*) Ke komu?

VOGEL K... (*Náhle si uvědomí souvislost.*) Tedy, když ten si něco vezme do hlavy... Teď si pro změnu namlouvá, že Riedelová by dnes večer měla být tam, no víte, po divadle, kde jsme obvykle všichni...

WELLNER (*lehce chytí Pavla za paži*)

ROHNSTEDT (*je mu nápadné Pavlovo rozrušení*) No, já tomu nerozumím, ale neměli jsme ho nechat jít.

VOGEL Nenechat ho jít!! Nezlob se, pane nadporučíku, ale to ho znám lépe než ty. Když ten si něco usmyslí!

WELLNER (*Pavlovi*) Raději půjdeme.

PAVEL Ne, chtěl bych tu být, až se ten pán vrátí.

WELLNER Na tom přece nesejde. Že pozvání nepřijala, už víš.

VOGEL (*Rohnstedtovi*) Já to říkám pořád, zgruntu dobrý chlap, skvělejší kamarád, ale holt musí být po jeho, jinak se nezná.

ROHNSTEDT Pokaždé to však nejde.

VOGEL Jistě. (*Potichu.*) Když už jsme u toho, co je pravdy na té vaší historce – no, víš přece, on sám mi o tom vyprávěl – snad ho nebudou stíhat?

ROHNSTEDT Doufám.

VOGEL A co na tom vlastně je? Nenařekuje se to jen, vždyť se mu nakonec nic nestalo – tomu civilistovi –

ROHNSTEDT Tím se nic nevyřešilo, milý Vogle.

VOGEL Karinski tím určitě nic zlého nemyslel, když mu jednu vrazil, holt měl víc upito...

ROHNSTEDT Bože můj, Karinski je prostě člověk, který patří někam jinam.

VOGEL Jak to? Jak to myslíš? No jo, holt by musel bejt bohatěj, aby na něj moh sáhnout.

ROHNSTEDT Sáhnutím by se to nestalo.

PAVEL (*chce vstát*)

WELLNER Co tě to napadá? Za chvíli se vrátí, a bude mu pěkně trapně – pak půjdeme.

ROHNSTEDT Ne, sáhnutím se to nestalo. Co si má člověk typu Karinského v dlouhé době míru počít se svým temperamentem? Kde se může vybouřit? Pravda, lidé jako on mají být vojáky, ale takoví vojáci patří do války, nikam jinam.

VOGEL (*nábožně poslouchá*) Myslíš?

ROHNSTEDT Určitě! Jinde se nevybouří. (*Ukazuje na Pavla.*) Ten pán tam asi má – nemá nějaký bližší vztah k té herečce?

VOGEL Úplně blízcí si asi nebudou, jinak by Karinského hnedka vyzval.

ROHNSTEDT Neměli jsme ho nechat odejít.

VOGEL Á, Karinski už je zpátky.

WELLNER (*Pavlovi*) Pozor.

KARINSKI (*klidně*) Dobrý večer! Vyhráls, Vogle!

VOGEL No vidíš! Neříkal jsem to? Škoda že u divadla není ještě nějaká jiná, o kterou bych si s tebou zahrál revanš.

ROHNSTEDT To sis mohl ušetřit!

KARINSKI (*vyprázdni sklenici a dívá se na Pavla*) Pan Rönning se usmívá.

PAVEL To dělám vždycky, když se bavím.

VOGEL Všichni se smějeme – protože seš tak umíněnej.

KARINSKI Nepozoruju. Jen pan Rönning je zvlášť dobře naložen. Dovolil bych si otázku, kde se ta velmi dobrá nálada bere?

POLDÍK (*pozoruje, že se něco chystá, a nasadí zdvořilý výraz*)

VOGEL (*chce zavést řeč jinam*) Na zdraví, Karinski.

ROHNSTEDT (*tiše, ale velmi ostře*) Přestaň, Karinski.

KARINSKI Zdá se, pane Rönningu, že mi zřejmě neprokázete tu čest a nevysvětlíte důvod vaší dobré nálady.

VOGEL Co pořád máš, všichni máme dobrou náladu.

KARINSKI No dobře. Ale já se ptám právě pana Rönninga – PAVEL Velmi se omlouvám, ale nemyslím, že bych vám byl povinován odpovědí. (*Chce odejít.*)

KARINSKI Možná přece; začal jste se usmívat právě v okamžiku, když jsem se zde znovu posadil. Nebo se mýlím?

PAVEL To je možné.

KARINSKI Předpokládám tedy, že vás pobavilo, že jsem prohrál sázku?

ROHNSTEDT Pana Rönninga tvá sázka asi moc nezajímá.

KARINSKI (*Pavlovi*) Není to tak?

PAVEL Trváte na pokračování tohoto rozhovoru, pane nadporučíku?

KARINSKI Samozřejmě.

WELLNER Pan nadporučík promine, ale myslím, že nás to vlastně vůbec nezajímá.

KARINSKI Snad přece. Jen si, pánové, představte, když jsem chtěl slečně Riedelové osobně předat pozvánku, měla zamčené dveře.

ROHNSTEDT To si dokážeme představit.

KARINSKI Klepal jsem; neotevřeli mi; představil jsem se; neodpověděli.

ROHNSTEDT A proč nám to vyprávíš?

KARINSKI Vyprávím to panu Rönningovi, ten se tím baví, protože se nepřestává usmívat – Dveře byly zamčeny, ano –

WELLNER Ale to už víme. Pojď, Pavle, myslím –

KARINSKI (*ve zřetelné obavě, že Pavel odejde, do toho rychle vpadne*) Existuje mnoho důvodů, proč dámy zamykají dveře.

ROHNSTEDT (*schválně se rozesměje*) Ano, hlavně tehdy, když chtějí zůstat samy.

KARINSKI Nebo také, když nejsou samy, i to se jistě stává, pane Rönningu, nemyslíte?

PAVEL Jistě. Nebo když se chtějí chránit před dotěry.

KARINSKI Co prosím?

PAVEL Domnívám se, že jsem se vyjádřil zřetelně.

KARINSKI Chcete snad tvrdit, že je dotěrností, když nadporučík Karinski chce někoho od divadla pozvat na večeři?

PAVEL *(zvedne se a uhodí Karinského do tváře)* Chlapečku! Karinski si sáhne na levý bok, jako by tam hledal šavli – potom se chce na Pavla vrhnout, ale Rohnstedt s Voglem ho zadrží. Vzruch i u dalších stolů.

ROHNSTEDT Pojd, pojd!

KARINSKI Nechte mě, já ho – já ho –

VOGEL Pojd, teď nemůžeš nic dělat.

Rozruch sílí, lidé u okolních stolů vstávají.

WELLNER *(Pavlovi)* Tak pojd, Pavle, slyšíš? Bože, kdyby ses – Pojd!

POLDÍK Nemohl jsi udělat nic jiného. Provokoval tě. Měl jsi mu už dřív –

Vzdalují se napravo. Kolem Karinského se shlukují lidé. Rohnstedt a Vogel na něho naléhají. Odcházejí.

PAVEL *(úplně klidně)* Určitě jsem udělal dobře –

POLDÍK Nemusím ti snad říkat, že se na mě můžeš spolehnout.

WELLNER Na mě samozřejmě taky.

PAVEL *(oba si chvilku prohlíží)* Ach tak. Moc vám děkuji. Teď chci ale být sám. Na shledanou. *(Rychle odchází.)*

POLDÍK Pavle!

WELLNER Nech ho. Bude to tak lepší. Chce teď být na chvilku sám.

POLDÍK Něco takového člověka v prvním okamžiku rozruší.

WELLNER To je sakra nepříjemná věc, milý Poldíku!

POLDÍK Jistě, jistě.

WELLNER Pro Pavla ta věc určitě neskončí dobře.

POLDÍK *(zdvořile a lhostejně)* Jistě, ale to se nedá nic dělat.

DRUHÉ DĚJSTVÍ

Pokoj v přízemí malého Pavlova venkovského bytu. Prosté zařízení. Dvoje dveře, vpravo a vlevo; dvě otevřená okna vedou do zahrady. V pozadí je vidět branka v zahradním plotě. Je ráno krátce po osmé hodině.

PAVEL se opírá o parapet levého okna, vyhlíží do zahrady a kouří cigaretu. Jakmile se zvedne opona, vidíme vzadu vcházet brankou POLDÍKA GREHLINGERA a DOKTORA WELLNERA. Pavel jim přátelsky zamává, odstoupí od okna, usmívá se pro sebe, vychází levými dveřmi a hned se s oběma hosty vrací. Už zvenku slyšíme první slova rozhovoru.

WELLNER Tak tě pozdrav Pánbůh, starý brachu.

POLDÍK Kam jsi včera večer ještě šel? Všude jsme tě hledali; a tys nebyl k nalezení.

WELLNER Chtěli jsme s tebou něco probrat – pochopitelně –

POLDÍK No, ty ale vypadáš dobře. To jsem rád.

WELLNER Mimochodem, nesmíme ztrácet čas, Karinského sekundanti tu mohou být každou chvilku.

PAVEL Už tu byli.

WELLNER *(živě)* Snad jsi na nás...

POLDÍK Snad jsi na nás nezapomněl?

PAVEL Chlapci, je skvělé, že jdete na návštěvu v tak časnou hodinu, ale já vás nepotřebuju.

POLDÍK Promiň, ale –

PAVEL Ani ve snu mě nenapadlo, abych se bil v souboji.

WELLNER a POLDÍK *(najeďnou)* Cože? Jak to?

PAVEL *(se smíchem)* No, tak.

WELLNER A těm pánům jsi to řekl?

POLDÍK No, počkej, Pavle, na legraci je to příliš vážná situace.

PAVEL Ale já nežertuju. Jak říkám. Rohnstedt s Voglem mi předali vyzvání a já ho odmítl.

WELLNER Proboha, Pavle, rozmyslel sis to dobře?

PAVEL Dokonale.

POLDÍK (*nenachází slov*) Jo, jo. (*Mechanicky.*) To se mi vůbec nelíbí.

WELLNER No, Pavle – (*Hledá slova.*) Tak to snad nemyslíš vážně.

POLDÍK Ty žertuješ, viď, i když – to opakuji – na žerty není právě vhodná chvíle.

PAVEL (*už zlostně*) Ale já to myslím smrtelně vážně. To je přece úplně prostá věc. Choval se jako kluk a já jsem s ním jako s klukem jednal. Tím je věc pro mě vyřízena.

WELLNER No promiň, ale tohle jsi těm pánům řekl?

PAVEL Přesně to.

WELLNER A oni to beze všeho přijali?

POLDÍK (*odbornicky*) Pardon, ale předběžně nemohli nic jiného dělat.

WELLNER Pavle, to ale není možné! To nemůžeš na sobě jen tak nechat. Když někoho urazím, jako tys urazil jeho, musím za to přece nést odpovědnost.

PAVEL Takže mám povinnost nechat se zastřelit?

WELLNER Hned se přece neumírá.

PAVEL (*velmi rozhodně*) Ale já nemám nejmenší chuť nechat si zkrvívit jediný vlásek – pochopte.

WELLNER Ale pak se pozná, jak moc ti na životě záleží!

PAVEL A bude to pravda. Život je tak krásný, tak... (*vesele*) mnohem krásnější, než abych ho riskoval kvůli tomuhle.

POLDÍK My ho taky milujeme. – Ale nezabránilo by nám to, (*obrací se na Wellnera*) že, doktore – nezabránilo by nám to, abychom ho v nutném případě riskovali.

PAVEL Ale proč? I na tom přece záleží, alespoň já si to myslím!

WELLNER Asi ano. Někdo by s tebou určitě i souhlasil! Ale uvaž, že jsi dosud nikdy neměl příležitost, abys takto prokázal odvahu.

POLDI Velmi správně. Pokud vím, ještě nikdy jsi do boje nevytáhl.

PAVEL Jistě: ani jsem nezachránil žádné tonoucí dítě. Ale to přece nemůže být žádným důvodem k tomu, abych svou od-

vahu dokazoval tím, že se postavím před pistolí nějakého kluka.

POLDÍK (*velmi rozpačitě*) Jo, jo – to se mi vůbec nelíbí.

WELLNER Milý Pavle, aspoň prosím uznej, že nemáš ale absolutně žádnou výmluvu.

PAVEL Copak snad nějakou hledám? Já prostě nechci. Konec.

WELLNER Promiň – ale myslel jsem to jinak: ty nemáš žádné závazky. Nemáš rodiče, nemáš sourozence, nejsi ženatý –

POLDÍK Vždyť jsi na světě úplně sám.

PAVEL (*s humorem*) Mám přece přátele.

POLDÍK No, na nás ohledy brát nemusíš. O sobě si rozhoduješ jen ty sám.

PAVEL A to mi právě upíráte.

WELLNER Ale ty víš, jak to myslíme: nemáš žádné závazky – vůči nikomu – nemůžeš říct, že kvůli někomu nemůžeš odejít.

PAVEL Kvůli sobě, milý příteli, kvůli sobě! K životu nás přece nepoutají jen závazky, ó nikoli!

POLDÍK Proč tu jenom tak tlacháme? Opravdu podivně. Jsme přece chlapi, proboha. Ty jsi urazil důstojníka!

PAVEL (*s úsměškem*) Já ho potrestal, prosím pěkně.

POLDÍK Nezačínej zase s těmi filozofickými nuancemi, prosím tě! Ty nám nejsou k ničemu; bohudík máme něco mnohem lepšího, kodex.

PAVEL (*pobaveně*) A co je lepší?

POLDÍK Máme přece souborový kodex! A podle něj jsi urazil džentlmena, políčkem, prosím pěkně, tedy podle třetího způsobu! – Ergo se musíš bít, pokud jsi džentlmen. Tak to jednou je a ty na tom nic nezměníš. To sis měl rozmyslet dřív.

WELLNER Poldík má úplnou pravdu.

POLDÍK Kdyby měl nadporučík u sebe šavli, vyřídil by tě hned na místě.

WELLNER Jednou jsme součástí kruhů, v nichž jsou tyto názory závazné, a není možné je obcházet. To si nemůžeš dovolit. Ty ani nikdo jiný.

PAVEL Nemůžu?

POLDÍK Samozřejmě že nemůžeš. Já vůbec nechápu, proč tu tak dlouho diskutujeme o tak jasné věci? Žijeme, jak doktor řekl, v určitých kruzích a tak dále, a bohudík nejsme jako čeledíní, co se mlátí na potkání. Máme kodex, bohu díky, a v něm to všechno stojí. A když už o tom diskutujeme, ty ses už včera zachoval nekorektně.

PAVEL Ale!?

POLDÍK Hned jak se do tebe včera nadporučík pustil (*vysvětluje směrem k Wellnerovi*), hned jak se ho zeptal, proč se usmívá a tak dále (*zase se obrátí k Pavlovi*), hned tehdy jsi ho měl vyzvat na souboj. No – asi jsem trochu přecitlivělý v těchhle věcech – ale já už jsem takový. Kdyby mně někdo řekl jen slovíčko, které by se mi nelíbilo, ukloním se a pošlu mu svědky.

WELLNER To sem teď netahej.

POLDÍK Omlouvám se, ale musel jsem vysvětlit své stanovisko.

WELLNER (*uzavírá*) Pro tebe, Pavle, je podstatné jenom jediné: pokud trváš na odmítnutí satisfakce – (*Tázavě se zarazí.*)

PAVEL Trvám.

WELLNER No, pak se naprosto znemožníš.

POLDÍK To je ještě moc mírně řečeno.

PAVEL „Znemožním??“

WELLNER V kruzích, v kterých ses doposud pohyboval, budeš bezprávný muž.

POLDÍK V celém vzdělaném světě, dodávám.

WELLNER Kdokoli tě bude moct inzultovat, aniž by ses mohl odvážit požadovat rytířskou satisfakci.

POLDÍK Jasně řečeno: jsi neschopen satisfakce.

PAVEL Nevíte, o čem mluvíte. Kdopak by mě asi chtěl inzultovat? Má snad moji čest v rukou někdo, koho právě teď napadne, že mě urazí? Nezáleží na tom, co nás potká, ale na tom, co děláme! A když mě přesto někdo inzultuje, pak je to blázen nebo opilec, a to je mi jedno.

POLDÍK Ohó, stačí, aby si někdo, a nemusí to být opilec nebo blázen, vzpomněl, jak ses zachoval teď, a řekne si, že jsi – (*Zaváhá.*)

PAVEL Ven s tím!

POLDÍK Víím, že se nemám čeho obávat.

WELLNER (*zatváří se pobouřeně*)

PAVEL (*se smíchem*) Ach tak. (*Stále prudčeji.*) Každému, u koho jsem si svým zdráháním pohoršil, ponechám na rozhodnutí, jestli se chce se mnou stýkat i nadále. A pokud budeš první, nebudu tě zdržovat – tamhle jsou dveře.

POLDÍK (*chystá se vybuchnout, pak s nuceným úsměvem*) Výborně. Za daných okolností uvítám přerušeni našich vztahů s největší radostí. (*Wellnerovi.*) Sbohem! (*Zdvořile se ukloní a odejde.*)

PAVEL, WELLNER.

Po chvíli.

PAVEL Jestli si taky myslíš, že jsme přestali být přáteli – (*Naznačí gestem, že ho propouští.*)

WELLNER Nech toho. – Ale hodně lidí (*velmi živě*), všichni to udělají.

PAVEL No, náladu mi to nezkaží. Bez všech těch Poldíků to taky přežiju.

WELLNER Představuješ si to mnohem jednodušší, než to ve skutečnosti je. Uvidíš sám.

PAVEL Tedy – upřímně řečeno, ty by sis přál ten souboj?

WELLNER To je přeče – (*Odmílí se.*) Nemohu si pomoci, ale byl bych radší, kdybys do toho byl šel.

PAVEL Ale člověče, teď jsme tu sami. Opravdu si myslíš, že každou nadávku musíš buď mlčky strpět, nebo za ni ručit životem?

WELLNER Jak se má jinak člověk, jako třeba tenhle Karinski, dobrat satisfakce?

PAVEL Právě že nijak.

WELLNER (*zlostně*) Ale prosím tě! Kdyby ti to děvče bylo lhostejné, ani to s tebou nehne.

PAVEL Možná.

WELLNER Tak vidíš. – Pokud bys byl nad názory, jimiž se dneska řídí čestní muži, opravdu povznesen, pak bys nechal člověka, jako je ten Karinskí, plácát, co chce, a šel by sis svou cestou. To jsi, podle mého názoru, mohl klidně udělat. Ale v okamžiku, kdy se cítíš dotčen a uhodíš jako první – pak zůstáváš totéž stanovisko jako ten druhý a nemáš právo se schovávat za jakési obecně platné názory a principy.

PAVEL (*klidně*) Mýlíš se. Necítil jsem se dotčen, ani jsem nezastával nějaké stanovisko. Byl jsem prostě pobouřen a jako pobouřený člověk jsem i jednal.

WELLNER No – tak vidíš!

PAVEL Jistě! – Nikdy jsem o sobě netvrdil, že jsem anděl! Jsem člověk a to, co jsem udělal, je lidské a každý to pochopí. Co ale ode mne vyžadují teď, to je nesmysl. On dostane ránu, kterou si zasloužil – a já snad za to půjdu na smrt, kterou jsem si nezasloužil? Ne – to mi opravdu nepřipadá jako spravedlivý poměr.

WELLNER Ta rána ale neznamená ránu, nýbrž smrtelnou urážku, jak sám dobře víš.

PAVEL Co se mi v souboji stane, nebude jen něco znamenat, ono to něco bude... a to je podstatný rozdíl.

WELLNER Nemyslíš na nic jiného než na nebezpečí, které ti hrozí. Když jsi následně tak opatrný, nemáš právo být předem tak nerozvážený, zvláště z čistě osobních důvodů. Proč to nepobouřilo nás?

PAVEL To je vaše chyba, ne moje. Kdyby vás vedl pocit čestnosti a nikoli filozofie kodexu, museli byste včera od našeho stolu vyhnat a zbavit cti jeho – a ne mě, protože se s ním nechci bít. Vždyť je to úplná hloupost.

WELLNER To není hloupost, má to dokonce hluboký smysl. Jsme muži, milý příteli; a proto musíme za to, co říkáme a konáme, ručit vlastní krví. Kam bychom jinak došli? Kdyby se každý choval jako ty?

PAVEL Kdyby se tak zachoval každý – už brzo by to nemusel dělat nikdo! Ale komedie o mužné odvaze a pohrdání životem musí pokračovat.

WELLNER Komedie... Odvaha! ...

PAVEL Jistě; a k tomu navíc tak hanebná. Kdo by rád hazardoval se životem, když má důvod ho milovat? Nikdo. A když s ním hazarduje, protože ho nemá rád, kdepak zůstala odvaha?

WELLNER Směšné mudrování. S tak ubohou moudrostí nemůžeš sprovodit ze světa hrdinství – a pro nás budou muži vždycky jenom ti, kdo jsou schopni udělat, čím ty tak pohrdáš: nasadit život.

PAVEL Ano! Ale ptám se: Pro co! – Člověk se vydává v nebezpečí a jde na smrt pro svaté přesvědčení, pro velkou myšlenku – pro všechno, čemu celým svým srdcem, celou svou myslí věří. – Tomu rozumím a v mnoha případech to považuji za nádherné. Ale štvát mě do nesmyslného souboje – jaký to má důvod? Provinil jsem se tak těžce, že mou vinu smyje jen souboj? Musí se tímhle způsobem rozhodovat, kdo z nás dvou je lepší, pan Karinski, nebo já – nebo dalo by se vůbec takto rozhodnout, kdyby existovaly pochyby? Bude to nějakému dobrému člověku k užítku, nebo k nějaké dobré věci, když se budu bít? Ne, ne, a tisíckrát ne! Hry o svůj život bych se odvážil jenom proto, abyste mě nepovažovali za zbabělce – a říkám ti, ta cena mi není dost vysoká. A i když jsou pravdy hodné nasazení života... ta pravda, milý příteli, kterou jsem udeřil nadporučíka Karinského do tváře, je asi trochu levnější.

WELLNER, PAVEL, rychle přichází ANNA.

WELLNER (*pro sebe*) Jako bych to nevěděl!

PAVEL Anno!

ANNA Díkybohu že jste tady!

PAVEL Jste celá udýchaná, slečno! – Posadte se, prosím.

ANNA Formalit mě teď raději ušetřte. Řekněte, je to pravda, že se chcete bít s tím nadporučíkem Karinským?

PAVEL Co vás napadá?

ANNA Říkali mi, co se mezi vámi stalo. A nikdo v divadle mi nevěřil, že o tom nic nevím. – Tak přeče mluvíte – (*Náhle s nádeji v hlase.*) Nebo je už po všem?

WELLNER Měli vám to říct, slečno.

PAVEL Nic se konat nebude – věřte mi.

ANNA Předem se o tom nesmí mluvit... přirozeně. – Je povinností zamlčet mi pravdu. To k tomu patří. Ale řeknu vám, co si o té hlouposti myslím. A protože v celé té záležitosti jde o mě, mám svaté právo se o to postarat, a já – na to se spolehněte – nestrpím, abyste se kvůli mně – Bože můj! – (je stále vzrušenější) s tím člověkem – to je k zbláznění.

WELLNER Nemáte proč se rozčilovat, slečno.

ANNA (pohlédne na Wellnera) Také se to nesmí stát. Budu hlídat před vašim domem.

PAVEL (s úsměvem) Ale ta přísná opatření jsou naprosto zbytečná. Já se bít nebudu.

ANNA (náhle ji něco napadlo) Tak to tu už nemáte co pohledávat?

PAVEL Ne.

ANNA Pokud je to tak, doprovodíte mě do Vídně.

PAVEL Vy tu nezůstáváte?

ANNA Odpovězte. Ano?

PAVEL Pojedu s vámi, jistě – a velmi rád.

ANNA Tak za hodinu?

PAVEL Kdy budete chtít.

WELLNER Já teď musím odejít, Pavle; a protože se asi dlouho nevidíme –

PAVEL (zaraženě) Proč dlouho?

WELLNER Zdá se – a určitě je to možné. – Tak buď zdrav, a šťastnou cestu. (S pohnutím mu podává ruku.)

ANNA Okamžik, pane doktore. (Chvilku zaraženě mlčí.) Víím, proč chcete odejít.

WELLNER Jak prosím –

ANNA Já vašeho přítele nemiluji a nechci, abyste si myslel něco jiného. Ale i když nějakého člověka nemilujeme, může být pomyslení, že jste nevinným původcem jeho neštěstí, velmi trapné. Chápete mě?

WELLNER Ovšem.

ANNA Proto děláme právě to, co je nutné, že? A co považujeme za správné, že?

PAVEL Kdo by o tom pochyboval!

WELLNER Jistě bych si nedovolil –

ANNA Myslete si, že jsem přinejmenším vhodně využila příležitost.

PAVEL Anno –

ANNA Je to tak, vím to.

WELLNER Za příležitosti, které se nabízejí, neneseme žádnou odpovědnost.

PAVEL Wellnere! –

WELLNER Promiňte – já jsem až sem rozhovor nezavedl. Sbohem. (Odchází.)

PAVEL, ANNA.

PAVEL Proč jste to řekla, Anno? Byla to snad obrana před nějakou výčitkou?

ANNA Nemohla jsem jinak. Copak nevidíte, že jsem na konci sil? Nic už si nechci nechat líbit – jsem celá rozechvělá. Teď dorazím sem nahoru k vám, polomrtvá strachy – to mi věřte – a tady stojí váš přítel a myslí si: ta tu komedii ale vůbec nehraje špatně! –

PAVEL Vám není lhostejné, co si lidé myslí?

ANNA Vám, ano vám na lidech vůbec nezáleží, to už vím. Ale já je potřebuji, já musím mezi nimi žít – a všichni mě týrají. Už to nevydržím.

PAVEL Mě také týrají. Jen kdybyste přišla dřív, byla byste svědkem, co všechno jsem si musel vyslechnout.

ANNA Proč?

PAVEL No, protože se nechci bít. Věřte, že to byl i důvod, proč ode mě můj starý přítel tak spěchal. Žádný čestný muž se mnou už nepromluví, protože jsem se nechtěl bít s lumpem. Ale jak vidíte, člověk se nemusí podřídit, musí se jim jenom umět vysmát.

ANNA Já – a vy – to je přece něco docela jiného. Vy jste muž a kromě toho nezávislý. Vy se můžete přes všechno lehce přenést, vám se to směje.

PAVEL Řekněte jediné slovo a máte po starostech.
ANNA Zase totéž – a stále totéž!?
PAVEL Proč ne? Jsou lidé, co by mohli říct – (*zarazí se*) – ale vy víte, že by to nebyla pravda. – Co vlastně chcete dělat?
ANNA Slyšel jste přece.
PAVEL Odjet domů?
ANNA Ano. S vámi.
PAVEL Dobře. A pak?
ANNA Pak budu u matky, celé léto.
PAVEL Skvělé. A pak?
ANNA No – pak... no pak půjdu zase do nějakého angažmá.
PAVEL A historka začne nanovo.
ANNA Ano.
PAVEL A zase to nevydržíte.
ANNA Budu muset. –
PAVEL Než jednoho krásného dne ke svému údivu zjistíte, že jste milenkou nějakého herce nebo poručíka.
ANNA (*trhne sebou*)
PAVEL To je to, co mi sama neustále opakujete.
ANNA Jak to z vašich úst zaznělo! – Ne! Ach, ne! – Tak to přece nemusí skončit, to není pravda. To jenom tady, u téhle ubohé šmíry, jsem zapomněla, že jsem umělkyně. Jen si vzpomeňte, jakou budoucnost jste mi prorokoval!
PAVEL (*zamyšleně hledí před sebe*)
ANNA Nevzpomínáte si? Často jste k nám chodíval a já vám přehrávala své role...
PAVEL Často! – Byl jsem u vás sotva pětkrát.
ANNA Bylo to jen – Ano, máte pravdu. A – teď už nevěříte, že ze mě ještě něco může být?
PAVEL Raději mi řekněte: Pořád po tom toužíte jako tehdy, když jsem poslouchával vaše role?
ANNA (*s úsměvem*) Představovala jsem si to mnohem jednodušší. Ale to se poddá. Uvidíte. Teď budu tak pilná, když se vracím do Vidně.

PAVEL Mám vás zase navštěvovat, abyste mi přehrávala role?
ANNA Ach Bože, to by bylo skvělé!
PAVEL Můžu to udělat! – A na podzim mi zase utečete.
ANNA Můžete jít přece se mnou.
PAVEL Jako váš tajemník, že? Krásné zaměstnání. Chtěl bych vám nabídnout něco jiného. Jak můžeme zůstat spolu, aniž bych na vás musel být závislý. Ovšem – velká kariéra by se pak nekonala –
ANNA Nuže?
PAVEL Neleknete se?
ANNA Ne.
PAVEL (*vezme její ruce do svých*) Anno, staňte se mou ženou.
ANNA (*ohromeně*) Ale – já vás nemám ráda – já vás nemám ráda.
PAVEL A chcete, abych tomu uvěřil, já vím. Pokuste se na okamžik nemyslet na okolí, ano? Že náhodou nejsem žádný chudák, je osud – ale povznete se nad něj. Už nesnesu – a to provždy, vidět vás i nadále v těchto poměrech. Trpím tím, někdy bych brečel vzteky, jaké nálady a podrazy těch lidí musíte snášet. Nejste k tomu stvořena, a to neříkám proto, že byste byla lepší než oni, když to nechcete slyšet. Ale vy potřebujete jinou existenci – a cítíte to sama, a já vám ji, Anno, můžu nabídnout –
ANNA Jste tak šlechetný.
PAVEL Už vám nic neřeknu. Ani že vás zbožňuji, i když to už nějakou dobu asi dělám. Ale co naděláme s hloupými slovy. Na nich přece nezáleží. Zdá se, že jsme se stali vzájemnou nutností, bojíme se o druhého, tak proč bychom se měli rozcházet?
ANNA Nemohu vám hned odpovědět – snad to nemusí být zrovna tady. Domnívám se, že jste mi ještě nic neřekl – a je to tak nejlepší! – ještě jste mi nic neřekl –
PAVEL Ach, na to nepřistoupím. Jsem opravdu rád, že jsem se nedal odradit ujišťováním o vaší lhostejnosti. Nevšimla jste si, že vůbec lhostejná nejste?

ANNA Nevím. Jsem – jsem úplně zkoprnělá. (*Drží si ruce před očima.*)

PAVEL To přeje. (*Ruce jí tiše sundá z očí.*) Jste u mě. To přece víte? A dnes odtud společně odjedeme. A od toho okamžiku zůstaneme spolu, po celý život. Chápete, co to znamená? My dva – vy a já! Ach, budeme ti nejšťastnější lidé na světě! – Proč bychom to nemohli být zrovna my dva! Uvažujte: nemáme žádné závazky, můžeme si dělat, co chceme!

Mezitím se otvírá zahradní branka, vstupují Wellner s Rohnstedtem a pomalu se blíží k domu.

Odjedeme od všech těch bláznů a ubožáků, co nám chtěli zkažit život, a odjedeme daleko. No, to bude rozkoš! Ukážu ti celý svět, jeho krásu, co je všude kolem nás a o které nic netušíš! Byla jsi vůbec někde, viděla jsi něco? Nic, že? Vůbec nic. Milé dítě.

ANNA (*v slzách*) Pavle! Pavle!

PAVEL Mé milované dítě! (*Když jí klesne téměř k nohám, ozve se zaklepání – rychle se zvedne a zavolá.*) Dále!

Vstoupí Wellner.

PAVEL, ANNA, WELLNER.

WELLNER Promiň, že se vracím, ale nejsem sám. Je tu se mnou nadporučík Rohnstedt.

PAVEL (*opravdu překvapeně*) Opravdu?

ANNA Kdo?

WELLNER Je to tak. Divil jsem se jako teď ty.

PAVEL Tedy já nevím. – Mám ho vůbec –

WELLNER No, důvod ho nepřijmout tu jistě není.

ANNA Přichází od – něj?

PAVEL Tím se neznepokojujte.

ANNA Ano, ale o čem s ním chcete ještě jednat?

WELLNER (*trochu podrážděně*) Nechat ho stát venku se tedy opravdu nehodí.

PAVEL Okamžik. – (*Anně.*) Anno, věřte mi, teď – kdy – (*v návalu něžnosti*) teď, kdy tě mám... Uklidni se. Přijmout ho ale musím.

ANNA Teď už nemáte právo o sobě svobodně rozhodovat.

PAVEL Já vím. Jděte tudy do zahrady. Za hodinku jsem u vás a odjedeme spolu. (*Anna váhá.*) Slibuji.

ANNA (*hledí mu do očí*) Na shledanou! (*Odchází vlevo.*)

WELLNER (*je už netrpělivý*) Hned ho přivedu. (*Odchází vpravo a hned se vrací s Rohnstedtem.*)

PAVEL, WELLNER, ROHNSTEDT.

WELLNER (*ukloní se a chce odejít*)

PAVEL S panem nadporučíkem nebudu jednat o ničem, co bys neměl vědět.

ROHNSTEDT Velmi prosím.

PAVEL (*němým posunkem vyzývá Rohnstedta, aby se posadil*)

ROHNSTEDT (*váhavě*) Zřejmě se divíte, proč jsem tu ještě jednou –

PAVEL (*němě přikývne*)

ROHNSTEDT Ale ve hře je tak důležitá věc, že musím vynechat formality, které k ničemu nevedou. Vezměte tedy laskavě na vědomí, že tu nejsem oficiálně, což bych stejně už ani nesměl.

PAVEL Nejde tedy už o záležitost z dnešního rána?

ROHNSTEDT Jistěže jde; považuji však za nutné – jak bych to řekl – zaujmout jiné stanovisko; nikoli takové, ke kterému jsem jako důstojník zavázán... měl bych být zavázán. (*Vřejeji.*) Promluvmě si jako normální lidé.

PAVEL To jsem snad dělal vždycky.

ROHNSTEDT To ale každý nemůže. Ani já bych to teď neměl dělat. (*Vážně.*) Ale nechci na sebe brát vinu, která mi připadá těžší než porušení pravidel; nezachránit kamaráda.

PAVEL (*mlčí a pozorně naslouchá*)

ROHNSTEDT (*najednou rozhodným hlasem*) Chápu, že nemáte chuť pouštět se do nebezpečí, když jste navíc přesvědčen, že jste byl v právu.

PAVEL Byl jsem v právu; (*velmi přátelsky*) poté, co jsme spolu hovořili jako normální lidé.

ROHNSTEDT Dobře. Sám mám dojem, že Karinski zašel příliš daleko – a myslím, že je docela dobře možné, že to i dobře ví, stejně jako my všichni. Ale to nám teď nepomůže. On se musí bít.

PAVEL (*s lehkou netrpělivostí*) Promiňte, ale myslím jsem, že tato věc už je vyřešena.

ROHNSTEDT Prosím, abyste mě vyslechl. Pokud trváte na tom, že se s ním nebudete bít, zničíte ho. (*Na Pavlův lhostejně távavý pohled.*) On musí kvitovat – vzdát se hodnosti a odejít ze služby.

PAVEL Odpusťte, že to mnou dostatečně neotráslo.

ROHNSTEDT Kvitovat s potupou pro něj znamená konec. Víím, že kdyby se měl takovým způsobem rozloučit s kariérou, nemůže dál žít.

PAVEL (*mlčí*)

ROHNSTEDT Jednou je to můj kamarád. Najednou člověk cítí, jak moc pro něj znamená, když s někým vyrůstá od nejtěššího mládí, i když... Nemohu klidně přihlížet a nehnout ani prstem, když vidím takovou hrozbu; prostě nemohu. Proto za vámi ještě jednou přicházím s p r o s b o u : Přijměte ten souboj! Nic jiného mi nezbývá.

PAVEL (*rozhodně*) Pane nadporučíku, nestačím se divit. Copak si vážně myslíte, že vaše důvody jsou pro mě rozhodující? Opravdu si myslíte, že mám náladu dát svůj život v sázku pro utkvělou představu pana nadporučíka Karinského, že bez vojenské hodnosti nemůže dál žít? Nepřiznám mu právo mě zabít –

ROHNSTEDT (*vstává*) Tak ho zabijete vy! Myslíte, že na to máte právo?

PAVEL Kdo si něco takového troufá říkat? Do cesty se mi připlétl člověk, kterého jsem potrestal, jak si zasloužil. To bylo všechno, víc jsem se jím nezabýval. Kdo si troufá na mě svalovat odpovědnost za něco, co možná může přijít? Já mu můžu vrátit právě tak málo cti, kolik jsem mu jí vzal. Čest neztratil tím políčkem, čest ztratil, protože si to zasloužil. Právě ten, kdo úzkostlivě dbá na to, co vy nazýváte ctí, dokáže tak lehkovážně poskvřnit čest druhého.

ROHNSTEDT Víme, že nebyl v právu; ale nenechte ho tak nesnesitelně pykat.

PAVEL Já mu neupírám právo žít; to mu upírá klamná představa, s níž nemám já ani žádný jiný rozumný člověk nic společného.

ROHNSTEDT Pro vás je to klamná představa, „blud“, v němž ostatní vyrostli. Co je pro vás klamem, je pro ně prostředím, ve kterém žijí. Nemůžete tvrdit, že to nevíte. Věděl jste, komu jste se postavil. Uvědomte si, co děláte, uvědomte si, čemu se vzpíráte.

PAVEL Všechno jsem uvážil. Nemám nejmenší chuť dál se motat v tom klubku lží. Naposledy a důrazně říkám ne.

ROHNSTEDT Nemůžu na vás samozřejmě naléhat. Jedno však říct musím, velmi toho lituji, v zájmu nás všech – víc nemůžu – ani jako člověk – říct. (*Ukloní se a odejde.*)

PAVEL, WELLNER.

WELLNER (*po dlouhé chvíli*) Tak – vyzvedni nevěstu a odjeď.

PAVEL (*nepřesvědčivě*) To jsem chtěl udělat.

WELLNER Ale rychle, pokud ti mohu dát poslední radu.

PAVEL Snad to necháš na mně.

WELLNER Ne tak docela.

PAVEL Co to má zase znamenat?

WELLNER Ty se ještě ptáš? Nerozuměl jsi Rohnstedtovi? A i kdyby neřekl nic. Jeho poslední slova byla varováním – hrozbou.

PAVEL Já vím.

WELLNER (*rozčileně*) No tak. Copak jsi jen na vteřinu mohl pochybovat o tom, že to Karinski tak nenechá?

PAVEL V té záležitosti už nemůže nic získat.

WELLNER Nic ztratit, takhle uvažuj. Rohnstedt to řekl naprosto jasně. Ten chlap je na dně. Už nic neriskuje, ať udělá cokoli. A je všeho schopen. Když jsi mu – nazvěme to tak – odepřel rytířskou satisfakci – bude –

PAVEL Co bude?

WELLNER Radím ti, odjeď co nejdřív a nevracej se.

PAVEL Ty snad mluvíš z cesty?

WELLNER Vždyť jsi to sám chtěl, tak co tě tu ještě drží? Zůstává tady člověk, kterého jsi zničil.

PAVEL Kterého jsem zničil?

WELLNER A ne snad? Na jeho existenci mu záleží stejně jako tobě na tvé. Jenom se obávám, že svou věc provede mnohem logičtěji než ty.

PAVEL Myslíš?

WELLNER Jdi už, Pavle, prosím tě. Nebuď tak umíněný a nevzpouzej se pořád. Pokud někdo začne pohrdat závaznými konvencemi jako teď ty, musí počítat s následky svého chování.

PAVEL To i chci.

WELLNER Pak existuje pouze jediná cesta: Pryč odtud!

PAVEL Pak existuje pouze jediná cesta: zůstat. A to taky udělám.

WELLNER *(chce něco namítnout, nasadí si však místo toho zlostně klobouk a odchází)*

OPONA

TŘETÍ DĚJSTVÍ

Dekorace jako v prvním jednání. Dusný letní den, kolem poledne. Slunce svítí přímo nad parkem. Ten je skoro prázdný; v alejích se procházejí osamělí chodci, na lavičkách sedí pánové pohroužení do novin atd. Před vchodem do divadla trochu větší ruch; herci vcházejí a vycházejí.

Potkávají se PEPIČKA FISCHEROVÁ a PORUČÍK VOGEL.

PEPIČKA Pozdrav Pánbůh, Rudo!

VOGEL Servus! *(Chce pokračovat v cestě.)*

PEPIČKA Copak, copak? To se s Pepičkou ani nezastavíš?

VOGEL Ale, holka, já mám dneska špatnou náladu – tolik starostí –

PEPIČKA No, já vím... kvůli –

VOGEL Vůbec nic nevíš.

PEPIČKA Proto jste se včera po představení na všechny vykašlali.

VOGEL Nech mě na pokoji a jdi si za svým miláčkem. *(Zpozoruje ENDERLEHO, který právě přišel a posadil se na malou lavičku vedle vchodu. Enderle pozoruje pár temným, ale klidným pohledem.)* Dušinko, tamhle sedí na lavici. Pěkně děkuju, milé dítě. S žárlivými civilisty nechci nic mít. Dobré ráno. *(Pomalou odchází dozadu, ale ze scény nezmizí.)*

ENDERLE *(sedí klidně na lavičce)*

PEPIČKA *(se k němu jakoby bezelstně blíží)* Servus!

ENDERLE *(nepodívá se na ni a neodpoví na pozdrav)*

PEPIČKA No, tak co zas máš? No? Ani „dobrý den“ mi neřekneš. *(Jako by se zamyslela.)* Aha! Už vím – protože mě oslovil ten poručík! Takže jsem zase na vině já! *(Protože Enderle mlčí, rozčileně.)* Copak jsi neviděl, že mě sám zastavil? Co mám dělat, když mě pořád pronásleduje?

ENDERLE *(krátce se zasměje, vstane a pomalu se vzdaluje)*

PEPIČKA (vykročí za ním, pak lhostejně stáhne koutky) Však ty daleko neutečeš! (Vejde do divadla.)

VOGEL potkává na konci aleje ROHNSTEDTA. V rozhovoru přicházejí dopředu.

VOGEL Servus, pane nadporučíku. Něco nového?

ROHNSTEDT (gestem: a co by asi mělo být!)

VOGEL Přicházíš od něj?

ROHNSTEDT Ano.

VOGEL Co dělá?

ROHNSTEDT Nic. Sedí na pohovce. Vypadá klidně.

VOGEL To je fatální historka, fatální. Člověk by nevěřil, co všechno se na světě může stát. Tak, a co bude dál?

ROHNSTEDT Kdoví?

VOGEL No, myslel jsem, když jste spolu (lehce uražen) hovořili mezi čtyřma očima.

ROHNSTEDT To nám nesmíš mít za zlé.

VOGEL (získán milým Rohnstedtovým tónem) Ale pane nadporučíku – vždyť jste dva staří kamarádi. A nakonec, mé poslání je bohužel u konce – to znamená... (Jako by ho náhle napadlo něco důležitého.) Máme ještě jednu společnou smutnou povinnost: sepsat protokol. Buď tak hodný –

ROHNSTEDT To asi přijde na řadu později.

VOGEL Promiň, že ti musím oponovat, ale – je to naše povinnost a...

ROHNSTEDT (dobrotivě) Jistě.

VOGEL A my dva si nemusíme vůbec nic vyčítat, udělali jsme, co jsme – že?

ROHNSTEDT Můžeš být klidný – nám nikdo nic vyčítat nebude.

VOGEL Samozřejmě. Fatální historka. Škoda ho, škoda ho. Měl svoje chyby – no ale, kdo je nemá, že ano; ale je ho škoda, přece jen to byl dobrý chlap –

ROHNSTEDT No, mluvíš, jako by už – tak přece nesmíme mluvit, Vogle.

VOGEL Jistě, jistě, tak nesmíme mluvit – ale je to fatální historka. (Udiveně.) Tamhle jde.

ROHNSTEDT (rychle se ohlédne) Opravdu!

ROHNSTEDT, VOGEL, zdánlivě klidně přichází KARINSKI v parádní uniformě se šavlí, přistoupí k nim.

KARINSKI Dobrý den! (Lehce se usměje.) Už jsem to doma nemohl vydržet... dusno, Vogle!

VOGEL (rozpačitě) Jo, jo.

KARINSKI Tak, milý Vogle, co kdybychom se rozloučili. – Bez slz –

VOGEL Ale o čem to mluvíš – rozloučit se – prosím tě –

KARINSKI No, mohlo by ti to uškodit v kariéře, jestliže se mnou i nadále... a to nemluvím o dalších důvodech, které náš styk rázně ukončí... Á! (Z hloubi vydechne.)

ROHNSTEDT Neplácej takové – hlouposti.

KARINSKI (na něho se smíchem pohlédne)

VOGEL Taky si myslím. O čem to mluvíš? Vlastně je to všechno... jak se mám vyjádřit – to ještě není jisté. Teď sepišeme protokol, nadporučík Rohnstedt a já – a zbytek se uvidí. Nic se ještě nedá říct.

KARINSKI No ano, protokol.

VOGEL Ovšem, konečně... To je to jediné, co pro Čestnou radu máme v ruce.

ROHNSTEDT (ujímá se slova) Poslyš, Karinski, to ještě počká.

VOGEL No jo, co –

KARINSKI (náhle vážným tónem) Já nemůžu čekat. Děkuji vám za všechno, co jste pro mě udělali – co ještě budete považovat za nutné, záleží jen na vás. Já svou věc musím dotáhnout do konce sám.

ROHNSTEDT Karinski!

VOGEL A copak chceš dělat, Karinski? Podívej, všechno je marné. Toho pána do souboje nedotlačíš. Ten se včas uklidí do bezpečí. (Hledá souhlasné přikývnutí u Rohnstedta.) Jak toho pána odhaduju, odjel už prvním vlakem.

KARINSKI Já si ho najdu.

VOGEL No, a pak uděláš co?

KARINSKI Nevím! Možná vás ještě budu potřebovat. Kdoví.

VOGEL (*udělá pochybovačné gesto*)

KARINSKI (*velmi hlasitě*) Za ještě jeden pokus to stojí. To přece uznáte.

ROHNSTEDT Nepovede se.

KARINSKI Pak je všechno jednodušší. A teď se rozloučím. Nechte mě. Co vám to pomůže? Jestli ke mně ještě cítíte trochu přátelského citu, necháte mě o samotě. Nesnáším, když mě někdo hlídá.

ROHNSTEDT Dvě minutky mi ještě musíš věnovat – mně – musíš.

KARINSKI Copak zase máš?

VOGEL Říkám na shledanou, Karinski, ne sbohem... Servus! (*Odchází.*)

KARINSKI, ROHNSTEDT.

KARINSKI Tak co je?

ROHNSTEDT Je načase, aby ses sebral.

KARINSKI A ty myslíš, že mi něco je?

ROHNSTEDT Ať podnikneš cokoliv, nic nezměníš. Zbývá ti jen jediná věc.

KARINSKI Já vím.

ROHNSTEDT Podvolit se.

KARINSKI (*na něj na okamžik strnule pohlédne a pak se rozesměje*)

ROHNSTEDT Všechno ostatní je bláznovství.

KARINSKI Myslíš, že hovoříš s malým klukem?

ROHNSTEDT Doufám, že ne. Poslouchej, Karinski. Chápu, jak to v tobě vře. Myslíš, že tě potkalo neštěstí, které nejde napravit.

KARINSKI Musí se napravit, pokud je to v mých silách.

ROHNSTEDT Ale já ti povídám, že to není neštěstí, které by člověka přivedlo na mizinu.

KARINSKI Rohnstedte –

ROHNSTEDT Tady to neštěstí je... Ale odejdi jinam, změň život, – a necháš to za sebou jako bezvýznamnou lapálii.

KARINSKI Proč mi připomínáš i to druhé? To od tebe není hezké.

ROHNSTEDT Tak si na tu myšlenku konečně zvykni. A kromě toho si vůbec nemyslím, že je to něco tak strašného. Když přestaneš nosit tenhle kabát, Karinski, tak není přece ještě nic ztraceno.

KARINSKI Pro mě všechno, Rohnstedte. A víš to stejně dobře jako já. Co se mnou pak bude? Kam se vrátím? Jak mám žít poté, co jsem přestal být nadporučíkem Karinským?

ROHNSTEDT A čím byl nadporučík Karinski tak významný, že ho nemůže nahradit nic jiného?

KARINSKI Takhle se mnou mluvíš ty? Zrovna ty?

ROHNSTEDT Už tohle mi připadá jako uražená ješitnost – jsi stejně sebestředný, jako jsi byl vlastně vždycky. Znáš tě už dlouho a vždycky ses cítil jako někdo, komu je dovoleno mnohem víc, než komukoli jinému. Proč? Takovou pýchu jsem nikdy nechápal.

KARINSKI Proč to vytahuješ zrovna teď?

ROHNSTEDT Chci tím říct, že nemáš právo trestat druhého za něco, co je vlastně tvoje vina.

KARINSKI (*s neličeným údivem*) Je to možné, že se mnou takhle mluvíš zrovna ty? Copak nechápeš, co se stalo? I kdybych byl tisíckrát v nepravu, teď je to smazáno. Teď jsem člověk, kterého někdo smrtelně urazil – a oba jsme ještě naživu. Já odcházím, Rohnstedte.

ROHNSTEDT Víš, co máš za lubem, Karinski, a mohl bych tě donutit, abys od toho upustil.

KARINSKI A co uděláš? Budeš mě celý život hlídat? Co se nestane dnes, stane se zítra nebo za měsíc nebo za rok – ale stane se to, jako že jsem – dnes ještě důstojník.

ROHNSTEDT Kdybys byl opravdovým člověkem, Karinski, tak bys teď tak nevyváděl a nenakládal na sebe vinu ještě strašnější. Šel bys cestou, která tě z tvého poblouznění vyvede do

světa, ve kterém stále existuje život a světlo, věř mi, i když nás musíš opustit; tam můžeš zapomenout a taky zapomeněš, co se ti tu přihodilo. Karinski, nás je tak málo – a svět tak velký!

KARINSKI Ovšem ne pro mě. Můj svět je tady, u vás, mezi mými přáteli, mezi těmi, kteří mě až dosud brali jako svého. Pokud je s tím konec, je pro mě konec se vším. A tak to musí být. Vím to, ano, já to vím. Ale já se od vás nechci jen tak odplížit, odplížit tak – zatímco on... I kdybys mě navedl na sto různých cest, které mě odtud vyvedou – pořád tu ještě musím něco vyřídit a postarat se o to. – Žij blaze.

ROHNSTEDT Počkej, Karinski.

KARINSKI *(hodně nahlas)* Nech mě! *(Odchází.)*

ROHNSTEDT *(zůstane na okamžik stát, pak se vzdaluje stejným směrem jako Karinski)*

Před vchodem do divadla se objeví BALDUIN, prozpěvuje si, v ruce drží růže. Proti němu přichází SLEČNA SCHÜTZOVÁ.

BALDUIN Dobré ráno, Schützovinko.

SLEČNA SCHÜTZOVÁ Dobré ráno. To jsou krásné květiny.

BALDUIN Že?

SLEČNA SCHÜTZOVÁ Kdopak ti je tak časně daroval?

BALDUIN *(prozpěvuje si)* Tralalala...

PEPIČKA *(přichází z jeviště)* Dobré ráno!

BALDUIN Pepičko!

PEPIČKA Jistě, jistě, miluji tě a jsi krásný muž. Daruj mi ty růže. *(Sahá po nich.)*

BALDUIN *(schovává je)*

FINKE *(přichází)* Servus! *(Balduinovi a Pepičce.)* Tak se už zase neperte.

SLEČNA SCHÜTZOVÁ Dobrý den, pane režisére. Co říkáte, pane režisére, té strašné historce?

FINKE Jaké?

SLEČNA SCHÜTZOVÁ No s Riedelovou.

PEPIČKA To zas měla Pepička jednu pravdu!

ENDERLE *(přichází a potichu zdraví, brzy se posadí na lavičku)*
FINKE Co se vlastně stalo?

BALDUIN Ty to nevíš, Finke? Laskavý režisér! Tralalala.

FINKE Včera mělo dojít v parku ke skandálu mezi několika důstojníky – to ano – a to bylo skutečně kvůli Riedelové?

SLEČNA SCHÜTZOVÁ No ovšem, pane režisére. Nadporučík Karinski a ten bohatý ctitel Riedelové –

BALDUIN Souboj! Na život a na smrt!

FINKE Tak je to pravda?

BALDUIN *(dělá pravou rukou pohyby, jako by držel pistoli a chtěl zamířit)*

PEPIČKA Ty toho nenecháš?

BALDUIN *(pateticky)* Mrtev. – Ubohý přítel.

FINKE Víte něco konkrétnějšího? Co se vlastně stalo?

PEPIČKA Co se stalo? Nic zvláštního. Holt se nechala nachytat.

FINKE Kdo ji nachytal?

PEPIČKA No, ženich – kdo jiný? Myslela si holt, že je v divadle; on ale něco věřil, šel k ní, zaklepal – zamčeno. – A víte, co udělal? Vylomil dveře.

SLEČNA SCHÜTZOVÁ To je silák!

PEPIČKA Bože, když je tak chlap žárlivej! No, a kohopak tam u ní našel v nejněžnějším objetí?

BALDUIN Martova syna! –

FINKE Karinského.

PEPIČKA No, vždyť to víte – tak proč mě to necháte vypravovat?

FINKE *(potřásá hlavou)* Ach!

PEPIČKA Proč vzdycháte. – Mě to nepřekvapilo. Od první chvíle jsem věděla, kolik uhodilo. Ale to je stará historie. Jak je u divadla někdo trochu hezčí, hned se o každém, s kým prohodí slovíčko, povídá, že s ním má poměr, i kdyby to byla nejspíš nejšetrnější osoba pod sluncem; a takové, co si hraje na fajnovou dámu, každý naletí. Jděte mi s ní, nechme už toho.

FINKE *(podívá se na hodinky)* Za chvíli bude půl jedenácté. Tak jdeme na to.

BALDUIN Allons enfants de la patrie. (Společně s oběma děvčaty odchází.)

ENDERLE, FINKE.

FINKE (všimne si, že Enderle stále sedí na lavičce a strnule hledí před sebe, a zaklepe mu na rameno) Tak, Enderle, copak je?

ENDERLE Nechte mě, Finke, čekám na ředitele.

FINKE A co mu chcete?

ENDERLE Aby mě propustil.

FINKE Co vás to napadá? (Zprvu nechápe, pak náhle pochopí.) Ach tak! Buďte rozumný, Enderle. Neberte si to tak k srdci...

ENDERLE Vám se to lehce řekne, Finke. Ale sedí to hodně hluboko. Sám vím, že je to nesmysl. Proto chci pryč. Kdybych zůstal, stane se malér. Buď ji zabiju –

FINKE No, no –

ENDERLE (s hořkým úsměškem) Nebo si ji vezmu.

FINKE Tak co vlastně chcete, Enderle?

ENDERLE Pryč, pryč! Nechat celé té komediantské šmíry. Já už to v tom „uměleckém institutu“ – jak tomu ředitel říká – nemůžu vydržet, jo, takoví šneci, to je úplně jiný institut –

FINKE Tak mějte rozum, Enderle. Kdo si něco dělá z toho, když ho má holka za blázna!?

ENDERLE (hodně vylekaně, chytí ho za ruku) Opravdu si myslíte, že mě má Pepička za blázna?

FINKE (po chvíli se na něho cize zadívá a soucitně řekne) No, určitě si to aspoň namlouváte.

ENDERLE, FINKE, ŘEDITEL SCHNEIDER.

ENDERLE a FINKE Dobré ráno, pane řediteli.

ŘEDITEL Dobře že vás vidím, Finke. – Tu roli v nové hře, co jsme dali Bendnerce, jí zase vezměte a pošlete ji okamžitě Riedelové.

FINKE Jistě, ale pan ředitel Riedelovou propustil.

ŘEDITEL Směšné. Už na to nemyslím. Po všem, co se stalo! Milý Finke, získali jsme tahouna. Naivku, pro kterou se pub-

likum vyzývá na souboj – to je pro letní divadlo nejvíc, co si může přát. Něco lidem nabízíme, ne? – A propos – ještě jsem vám chtěl říct, Finke. Co to bylo včera večer ve finále posledního jednání za šlendrián?

FINKE Musím pana ředitele poprosit, aby se obrátil na dirigenta.

ŘEDITEL Proč?

FINKE No, ta kolísání ve sboru –

ŘEDITEL Kdo mluví o kolísání ve sboru? Toho si nikdo nevšimne – v létě. Mluvím o celkovém provedení. Soubor byl bez nálady, bez života. Ostatně mám nápad – pány z chóru prostě vyhodíme. Ti chlapi vypadají všichni tak hladově, že je z nich publikum celé rozladěné.

FINKE No, můžeme to zkusit, pane řediteli!

ŘEDITEL Tu reformu myslím smrtelně vážně. V operetě přece nepotřebujeme žádné pány; rytíře, spiklence či gondoliéry mohou přece hrát dámy.

FINKE Jistě, kvůli návštěvnosti, kvůli náladě v publiku –

ŘEDITEL Milý Finke, ještě jsem neskončil. Dámy – jistě. Ale dámy tam nesmějí stát jako dřeva – pohyb, milý Finke, pohyb davu, to je celé tajemství. A nenechat ty nejkrásnější nohy vzadu zakrnět – poznamenejte si „nejkrásnější nohy“, když si to nejste schopen zapamatovat – A pak vytvořit mezi jevištěm a publikem vzájemný kontakt, život, veselí, na tom záleží, milý Finke! – Co si přejete, Enderle? Nemám čas.

ENDERLE Zdržím pana ředitele jen okamžik.

ŘEDITEL Tak, co máte?

ENDERLE Prosím, abyste mě propustil.

ŘEDITEL Co? Zbláznil jste se?

ENDERLE Déle ve vašem divadle nemůžu zůstat.

ŘEDITEL Nepřeskočilo vám? Co se vám nelíbí?

ENDERLE To je... Prostě nemůžu. – Jde o osobní vztahy. Já ve vašem divadle už nemůžu hrát.

ŘEDITEL Podívejte, milý Enderle, jestliže vaše milenka sbalila někoho jiného, do toho mi vůbec nic není – ale vůbec nic.

ENDERLE (*hluboce zasažen*) Pane řediteli, to myslíte vážně –

ŘEDITEL Kdybych proto musel uprostřed sezony měnit personální obsazení, kam bych přišel? – A když už o tom mluvíme... vůbec nevidím rád, když se mezi jednotlivými členy mého souboru navazují takové vážné známosti. Příležitostně vztahy – to je vaše věc. To bych mohl angažovat hned manželské páry, které navíc ještě přijdou levněji. Jenomže já si přeji, aby publikum stále mělo pocit – jak bych to řekl – že členové mého souboru nemají žádné závazky. Na to myslíte, milý Enderle, a své osobní náklonnosti nechte mimo hru.

FINKE Pojdte, Enderle, pan ředitel má úplnou pravdu – pojdte na zkoušku!

ŘEDITEL Na shledanou, pánové. (*Odvrátí se od nich. Finke s Enderlem odcházejí divadelním vchodem.*)

SCHNEIDER, přispěchá ANNA RIEDELOVÁ.

ŘEDITEL (*zastoupí jí cestu*) Slečno Riedelová! (*Smeká klobouk.*)

ANNA (*chladně*) Promiňte, (*chce pokračovat v cestě*) musím si ze šatny odnést ještě pár maličkostí.

ŘEDITEL Jen to tam všechno zase nechte, milá Riedelová, už nemám v úmyslu se s vámi rozloučit.

ANNA (*po chvíli*) Ale už jste se rozloučil, pokud vím.

ŘEDITEL Ne, milá slečno, zůstáváte u nás, a sice s plným platem! –

ANNA (*směje se*) Sbohem!

ŘEDITEL Tak nedělejte hlouposti. Je vám snad váš plat málo? Jsem ochoten ho zvýšit na osmdesát – na devadesát – na sto zlatých, ačkoli velmi dobře vím, že takové malé obnosy u vás nehrají žádnou roli.

ANNA Jste... (*Pohrdavě.*) Ach! (*Chce odejít.*)

ŘEDITEL Ale slečno, snad přece vážně – teď, kdy jste středem zájmu. – Taková konstelace se přece musí využít.

ANNA Mohla bych konečně projít?

ŘEDITEL Jaké umíte dělat oči. Och, slečno Riedelová, vzpomínáte na první večer, když jste ke mně přišla do kanceláře?

ANNA (*prudce*) Jistě! – Vy také, doufám.

ŘEDITEL Že máte temperament, milá slečno, jsem vždycky tušil. Jenom bych si přál, abyste ho vůči mně využívala jinak.

ANNA Co vlastně ode mě chcete?

ŘEDITEL (*náhle*) Právě mě napadá. Občas se přihodí, že všechno hraje ve váš prospěch. (*Vytahuje kartičku z peněženky.*) Už včera mi pan okresní hejtman hrabě Albrechtsberg sdělil, že se chystá uspořádat soiré pro dámy z divadla. Poslal mi listinu se jmény dam, které se chystá pozvat. Je mezi nimi i vaše jméno, dvakrát podtržené. A jste jediná dvakrát podtržená.

ANNA Co je mi do vašeho okresního hejtmána? Nechte mě konečně na pokoji. (*Zpozoruje Pavla, který právě velmi pomalu přichází z opačné strany.*) Ach! – (*Spěchá mu naproti.*)

ŘEDITEL Slečno Riedelová – (*Dívá se za ní.*) A zrovna mě ne? (*Odhází do divadla.*)

PAVEL, ANNA.

PAVEL Právě jdu od tebe. Myslel jsem, že jsi už hotova.

ANNA Všechno je v pořádku. Hned můžeme jet.

PAVEL To tu všechno necháš? Vrátiš se sem?

ANNA To už obstarají lidé, u kterých jsem bydlela. Musíme jenom pryč, že? Už mi hoří půda pod nohama. Pojď, pojď!

PAVEL Jdeme (*Pomalou odcházejí.*)

ANNA Proč se pořád zastavuješ? (*Náhle.*) Co zase je? Co ten muž od tebe chtěl?

PAVEL Ale nic, nic.

ANNA To není možné – nějak ses změnil, co se stalo? Co od tebe chtějí?

PAVEL Všechno je stejné, ale... já s tebou nepojedu... dneska ne – dneska nemůžu.

ANNA (*zoufale*) Tak se jim to přece povedlo!

PAVEL Ne.

ANNA Ale ano. Co by tě tu jinak drželo, když ne tamto?

PAVEL Uklidni se, prosím! Mýlíš se. Přisáhám, že se mýlíš. Ale teď nemůžu odjet. Za pár dní, možná už dneska, pojedu za tebou. Ale teď tu musím zůstat. –

ANNA Já tomu nerozumím, opravdu tomu nerozumím. To už nevíš, co bylo před dvěma hodinami? Chci připomenout tvůj slib, že mě doprovodíš do Vídně, nic jiného jsem po tobě nechtěla – ale – trvám na tom, abys se mnou teď odjel.

PAVEL Já za tebou přijedu a všechno bude tak, jak jsme si domluvili, ale –

ANNA Ale... ale...

PAVEL Odvážili se mi vyhrožovat, Anno! – Copak nechápeš, že musím zůstat?

ANNA Ne, to nechápu. Lidi jsou blázni a darebáci... Co ti na nich záleží. Ať si vyhrožují, ať tebou pohrdají – není to jedno? Proboha, Pavle, pojď, kdo ví, co má ten člověk za lubem. Podívej, jak krásné to už mezi námi bylo. A teď to má být zase všechno pryč? Jestliže teď zůstaneš, místo abys jel se mnou, tak si budou myslet, že mají pravdu.

PAVEL Když teď odjedu, budou si myslet, že mají pravdu, protože mě odsud vypudili.

PAVEL, ANNA, velmi rychle přichází WELLNER.

WELLNER Bohudíky, že tě potkávám! Teď nesmíš jít na nádraží.

PAVEL Nesmím?

WELLNER Je tam, domnívá se, že – zkrátka a dobře – čeká tam – já jsem tě hledal, abych tě varoval.

PAVEL Děkuji ti. Pojdte, Anno, doprovodím vás.

ANNA Pavle!

WELLNER (měkce) Poslechni mě, Pavle, nechoď tam. Dostat se odsud můžeš i jinými cestami.

PAVEL Žádnou jinou cestu nehledám.

WELLNER Pomozte mi, slečno. Nemůže přece tomu zuřivci vběhnout rovnou do náruče.

PAVEL (vsune ruku do kapsy kabátu) Možná jsou prostředky, jak se ochránit.

WELLNER (velmi rozrušeně) Tak mě vyslechni – slečno, prosím vás – chci vám navrhnout, že nejlepší, co můžete udělat, ovšem museli byste velmi rychle... najměte si vůz, ať vás doveze k další stanici.

PAVEL Copak pořád nechápeš, že nemám chuť, aby se se mnou zacházelo jako s uprchlíkem?

WELLNER Co tu zmůžou slova! To je skutečnost. On tě pronásleduje a ty chceš žít.

PAVEL Potom je úplně jedno, jestli se setkáme tady nebo až ve Vídni.

ANNA Panebože, už abychom byli pryč –

WELLNER Když už odjíždíš, nemá smysl, abys zamířil tam, kde tě hlavně bude hledat.

ANNA Vždyť tam nemusíme jet. Pavle, Pavle!

PAVEL (stojí bez hnutí)

ANNA Sám jsi říkal, Pavle, že pojedeme. Proč nic neříkáš? To už pro tebe najednou nic neznamenám? Zapřisáhám tě... proboha, proboha, Pavle, kam se podělo všechno, cos říkal –

PAVEL Nic z toho se neztratilo, Anno. –

ANNA Jestli má naše štěstí dál trvat, Pavle – tak musíme pryč. (Ukazuje na Wellnera.) Slyšíš ho přece – a víš to sám...

WELLNER Každá ztracená minuta zvyšuje nebezpečí.

ANNA Tak pojď konečně a nestarej se o druhé. (Zoufale.) Bože, co mám dělat? Myslíš na všechny, jenom ne na mě – najednou jsou ti všichni přednější, i ti, kterými jsi pohrdal, a já tu mluvím do větru. Pojď, Pavle, vždyť je nepotřebujeme, máš mě a nikoho jiného nepotřebuješ. Všechen ten nesmysl a povyk, kdeže budou, až budeme spolu pryč. Doktore – kam máme jet? Poradte nám!

WELLNER Ach, Bože, kamkoliv – kamkoliv, kde tě nenajde.

PAVEL (pořád klidně) Snad za oceán? Ano? A nejlépe pod falešným jménem? A pak si najdeme nějaký zapadlý kout, kde budu moct klidně složit hlavu?

WELLNER Ty se tomu vysmíváš, ale tohle je smrtelně vážné, Pavle. Když si chceš být jist, musíš před ním prchnout.

PAVEL Jenom před ním? Já myslím, že i před mnoha dalšími.
WELLNER Nemůžeme nic dělat. Nemáme nad ním moc. Nemůžeme proti němu nic podniknout, dokud něco neprovede. Chceš si počkat, až se to stane? Nenabízela se ti lepší příležitost, jak prokázat odvahu?

PAVEL (*silně*) Já nechci nic dokazovat – já trvám na svém právu. A mé právo je odejít, kam se mi zlíbí, nebo zůstat.

ANNA Ach, Bože. – (*Podívá se vlevo a cukne sebou.*)

WELLNER Co je? (*Podívá se týmž směrem a rovněž se znatelně zachvěje.*)

PAVEL (*podívá se týmž směrem*) Á – rychleji, než jsem čekal! (*Rychle vykročí dopředu, takže potkává Karinského právě v okamžiku, kdy vejde z aleje na scénu.*)

WELLNER (*následuje ho*)

PAVEL, WELLNER, ANNA, KARINSKI, později ROHNSTEDT.

KARINSKI (*postaví se mu do cesty. Okamžik stojí oba tváří v tvář.*)

PAVEL (*chce udělat další krok*)

KARINSKI Ptám se vás naposled – budete se bít?

PAVEL Ustupte.

KARINSKI Ptám se –

PAVEL Ustupte.

KARINSKI (*vrhne se na něj*)

PAVEL (*smykne jím stranou a sáhne do náprsní kapsy*)

KARINSKI (*v tom okamžiku vytáhne revolver a zmáčkne spoušť*)

PAVEL (*chytne se u srdce. Padá k zemi.*) Lumpe!

ANNA Proboha –

WELLNER Pavle! Pavle! (*Zachytí ho v pádu.*)

Po výstřelu se shromažďují lidé, vycházejí i z divadla.

KARINSKI (*stojí bez hnutí*)

ANNA a WELLNER (*věnují se umírajícímu Pavlovi*)

ROHNSTEDT (*rychle přibíhá*) Karinski!

Za kulisami jsou slyšet hlasy: Zastřelili... Někoho zastřelili.

ROHNSTEDT (*s hlubokým pohnutím*) Karinski!

KARINSKI (*tupě zírá před sebe*)

ROHNSTEDT Tak máš svou čest zpátky!

ANNA (*zvedne se od Pavlova boku a náhle se vrhne na Karinského*)

ROHNSTEDT (*zastavuje ji*) Nechte ho! – Pan nadporučík Karinski ví, co má dělat.

KARINSKI (*pochozí*) Vždycky to věděl.

ROHNSTEDT Pojďme.

Odcházejí. Zástup se rozestupuje, všichni ztichli.

ANNA Pavle, Pavle!

WELLNER Už vás neslyší.

ANNA (*klesá v němém zoufalství na kolena*)

WELLNER Jděte, tady už nejste nic platná. (*Silněji.*) Jděte.

ANNA (*odtrhne pohled od Pavla a dívá se do prázdna*) Kam? –

OPONA